

Sibbo välfärdsberättelse 2017–2020

SIBBO VÄLFÄRDSBERÄTTELSE 2017–2020

Innehåll

Förord

1.	SIBBO KOMMUNS VÄLFÄRDSPOLITIK	1
1.1.	Centrala riktlinjer för kommunstrategin	1
1.2.	Kommunens välfärdsmålsättningar	1
1.3.	En regional välfärdsberättelse	2
2.	KOMMUNENS STRUKTURER OCH LIVSKRAFT	3
2.1.	Befolkningsstrukturen	3
2.2.	Den socioekonomiska strukturen	9
2.3.	Näringslivet	13
2.4.	Naturen och vardagsmiljön	14
2.5.	Tillgänglighet	14
3.	KOMMUNBORNAS VÄLMÅENDE	15
3.1.	Alla åldersgrupper	15
3.1.1	Deltagande och livskvalitet	15
3.1.2	Säkerhet	18
3.1.3	Hälsa och funktionsförmåga	24
3.1.4	Utkomst	27
3.2.	Barn, yngre tonåringar och barnfamiljer	28
3.3.	Ungdomar och unga vuxna	35
3.4.	Personer i arbetsför ålder	41
3.5.	Äldre personer	43
4.	SIBBO KOMMUNS ROLL ATT FRÄMJJA KOMMUNBORNAS VÄLMÅENDE	46
4.1.	Kommunens service	46
4.2.	Kommunens ekonomi	50
5.	ÅRSRAPPORT 2017: FÖRVERKLIGADE ÅTGÄRDER	52
6.	PLAN FÖR FRÄMJANDE AV VÄLFÄRDEN	55
6.1.	Målsättningar och åtgärder	57
7.	SAMMANDRAG	60

Bilaga 1. Tabell- och figurförteckning

Förord

Sibbo välfärdsberättelse 2017–2020 innehåller en överblick över kommunbornas välmående och de faktorer som påverkat välmåendet under tidigare år samt en plan att främja kommunbornas välmående under de närmaste åren. Som delfaktorer för välfärden granskas utöver hälsa och funktionsförmåga även levnadsförhållanden, miljö, boendeförhållanden, utkomst, människorelationer, social gemenskap, delaktighet och trygghet. Att direkt mäta hälsa och välfärd är komplicerat och välfärd betyder olika saker för människor i olika livsskeden.

I välfärdsberättelsen granskas välmåendet såväl för hela befolkningens som olika åldersgruppers del. Jämförelser görs med välfärdssituationen i fyra liknande kommuner samt med hela landet. Jämförelsekommunerna är Kyrkslätt, Lovisa, Borgå och Tusby.

Kommunens ledningsgrupp fungerar som styrgrupp för välfärdsarbetet. Under ledningsgruppen verkar en förvaltningsövergripande välfärdsarbetsgrupp.

I ett flertal lagar ingår bestämmelser om främjande av välmåendet. Socialvårdslagen (1301/2014) har som syfte att främja och upprätthålla välfärd och social trygghet. Enligt kommunallagen (410/2015) ska kommunen främja invånarnas välfärd och sitt områdes livskraft. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska kommunen bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp. En rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits ska varje år lämnas till fullmäktige. Därutöver ska en mer omfattande välfärdsberättelse utarbetas för fullmäktige en gång per fullmäktigeperiod.

Välfärdsberättelsen är ett hjälpmedel för välfärdsledningen och ett stöd för det politiska beslutsfattandet och utgör en av grunderna för kommunens strategiarbete samt planeringen av verksamheten och ekonomin. Välfärdspolitiken omfattar all verksamhet som påverkar människors välmående och upplevelse av välbefinnande. Välfärdsarbetet omfattar alla inom kommunen, allt från tjänstemannaledningen och de politiska beslutsfattarna till arbetstagarna, kommunborna och regionala och lokala samarbetspartners.

Under åren 2017–2019 deltar Sibbo kommun i nätverksprojektet Kunta hyvinvoinnin edistäjänä som leds av Finlands Kommunförbund. Teman för projektet är den framtida kommunens förändrade välfärdsroll, att utveckla välfärdsledningen, att främja god praxis och förebyggande åtgärder att främja välfärden. Kommunen deltar också i KUUMA-kommunernas gemensamma välfärdsarbetsgrupps verksamhet.

I början av år 2021 torde ansvaret för ordnandet av offentliga social- och hälsovårdstjänster överföras från kommuner till landskapsförbund. Social- och hälsovårds- och landskapsreformen påverkar märkbart kommunens verksamhet. Också välfärdsuppgifterna omorgnasieras på basen av den nya lagstiftningen så att kommunerna och landskapsförbunden i fortsättningen tillsammans skall främja kommuninvånarnas välmående och hälsa. Under kommande år kommer den tekniska utvecklingen och medicinska framsteg att erbjuda nya möjligheter för såväl främjandet av kommuninvånarnas välfärd som för deras deltagande i den kommunala verksamheten.

1. Sibbo kommuns välfärdspolitik

1.1. Centrala riktlinjer för kommunstrategin

Enligt kommunallagen skall kommunen ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige besluter om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. I kommunstrategin ska hänsyn tas till främjandet av kommuninvånarnas välfärd.

Fullmäktige godkände i januari 2018 Sibbo strategi 2018–2021. Kommunens nya strategi innehåller visionen att Sibbo är en grön oas intill huvudstadsregionen, som erbjuder en boende- och fritidsmiljö som skapar samhörighet och tryggar förutsättningar för framgångsrikt företagande. Invånarna och företagarna i Sibbo är aktiva och initiativrika människor som mår bra och åstadkommer saker tillsammans.

I strategin fastställs tre huvudmål: 1) i Sibbo bor lyckliga och välmående människor, 2) kommunen fungerar och utvecklas på ett hållbart sätt och 3) ekonomin är i balans.

Kommunstrategin erbjuder en utmärkt utgångspunkt för välfärdsberättelsen och dess målsättningar. Enligt kommunstrategin är målet för de förtroendevaldas och anställdas verksamhet att främja invånarnas välbefinnande. Deltagande och samhörighet spelar en framträdande roll: "Vi möjliggör och stödjer Sibbobornas vi-känsla och samarbetsanda genom att skapa förutsättningar som stärker gemenskaper, integrerar nya invånare samt gör det möjligt för invånarna att leva ett aktivt och välmående liv."

1.2. Kommunens välfärdsmålsättningar

Målet för kommunens verksamhet är välmående invånare som tar ansvar för sin egen hälsa och känner sig trygga och som anser sig få en högklassig service. Effektivt producerade tjänster som stöder välfärden är likvärdigt och lätt tillgängliga för alla invånare.

Kommuninvånarna ansvarar för sin egen och närkets välfärd och hälsa inom ramen för sina krafter. Kommunen främjar för egen del kommuninvånarnas välbefinnande. Detta förutsätter ett tvärdimensionellt samarbete inom kommunens organisation. Utöver hälsovårds- och socialtjänster ansluter sig kommunbornas välmående till utbildning, dagvård, idrotts-, mat- och kulturtjänster, planläggning, trafikarrangemang samt många andra av kommunens uppgifter.

Föreningar, företag, församlingar, samfund och frivilliga samt också statliga myndigheter och andra kommuner utgör samarbetspartners med kommunen i främjandet av välfärden.

I sin verksamhet strävar kommunen att minska polariseringen i samhället så att skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper inte skulle öka ytterligare – en del av människorna mår såväl ekonomiskt som hälsomässigt mycket bra, medan bristerna i välfärden hopar sig för andra.

1.3. En regional välfärdsberättelse

Våren 2017 publicerades Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts första regionala välberättelse: HNS-områdets välfärdsrapport 2016. Målet var att beskriva invånarnas välmående och hälsa inom HNS-området som helhet och lyfta fram centrala styrkor och utmaningar. Kommunerna inom HNS-området har deltagit via samarbetsnätverket för främjande av välmående och hälsa samt genom att besvara en Webropol-förfrågan som sänts till kommunerna. Välfärdsberättelsen utgör grund för framtida utvecklingsarbete.

Enligt välfärdsberättelsen uppfattar befolkningen i HNS-området att deras livskvalitet i genomsnitt är något bättre jämfört med vad befolkningen i hela landet anser om sin livskvalitet. Drygt hälften av de tillfrågade i HNS-området har rapporterat att deras livskvalitet är bra.

Största delen av småbarnen mår bra och får glädje av relationerna till sina närmaste anhöriga. Andelen barn som omhändertagits eller behövt brådskande placering utom hemmet har å andra sidan ökat under de senaste fem åren. Även andelen barnskyddsanmälningar har ökat med en tredjedel på fem år.

Allt fler av de yngre tonåringarna inom HNS-området upplever att utvecklingen av deras hälsa och välfärd har gått i positiv riktning under de senaste fem åren. Ungefär var sjätte av gymnasieeleverna och över en femtedel av eleverna i yrkesskolorna upplever, att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt. Att dricka alkohol har under hela 2000-talet utvecklats i positiv riktning bland personer under 18 år. Det har blivit mer allmänt att inte dricka alkohol. Andelen personer som regelbundet använder alkohol eller dricker alkohol i syfte att bli berusade har minskat. Å andra sidan har användningen av snus ökat betydligt och det har också blivit vanligare att prova på droger.

Bland den arbetsföra befolkningen har välfärden utvecklats i positiv riktning, men samtidigt upplever människorna att livet har blivit mer betungande. Det har skett positiva förändringar i fråga om livsstilen bland personerna i arbetsför ålder, då rökning och användning av alkohol minskat. Å andra sidan ökar andelen personer som lider av fetma eller nedsatt funktionsförmåga.

Nästan hälften av de äldre anser att de har en god livskvalitet. På motsvarande sätt anser cirka hälften av de äldre att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller sämre än genomsnittet. Det positiva är att andelen personer som upplever att deras livskvalitet är god är lika stor som för fem år sedan, medan andelen personer som anser att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller sämre än genomsnittet har minskat. Jämfört med hela landet i genomsnitt finns det emellertid fler äldre personer inom HNS-området som anser att deras hälsa allmänt taget är sämre.

2. Kommunens strukturer och livskraft

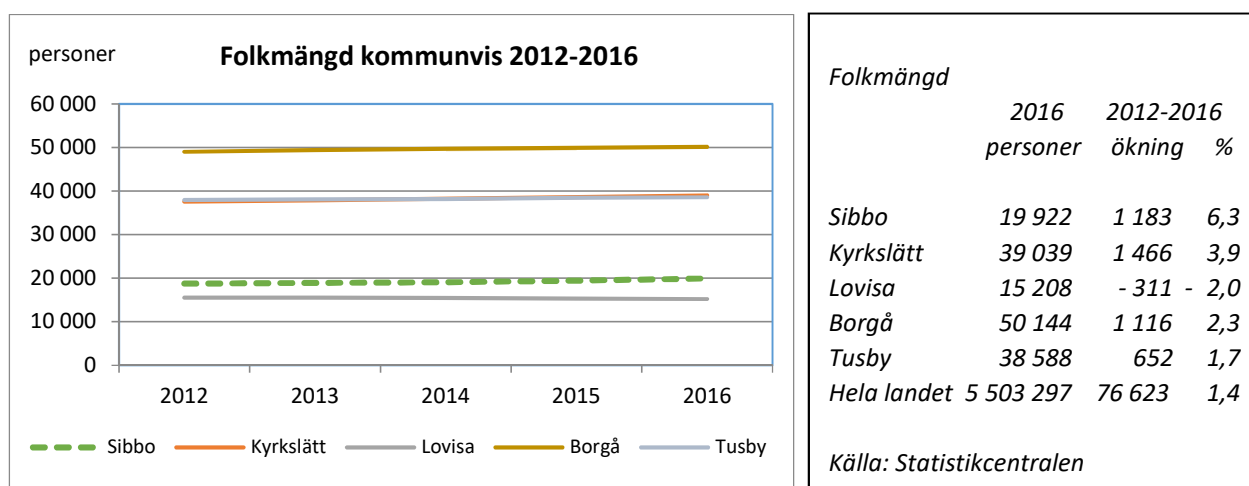
2.1. Befolkningsstrukturen

Befolkningstillväxt

I slutet av år 2016 uppgick folkmängden i Sibbo till 19 922 personer, varav 9 985 var män och 9 937 kvinnor. Av befolkningen var 12 465 finskspråkiga (63 %) och 6 616 svenskspråkiga (33 %). 841 personer talade något annat språk (4 %). Dessa representerade cirka 40 olika språk, hälften talade estniska eller ryska.

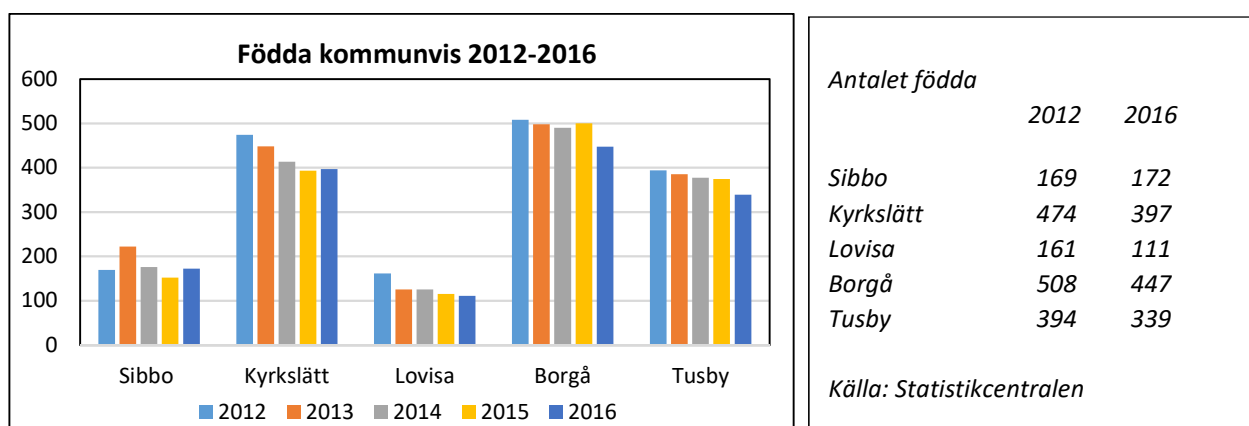
Från år 2012 till år 2016 har befolkningstillväxten i Sibbo varit snabbare än i hela landet och också i jämförelsekommunerna Kyrkslätt, Lovisa, Borgå och Tusby. Befolkningen i Sibbo ökade med nästan 1 200 personer. Tillväxten utgjorde 6,3 %. I hela landet ökade befolkningen med 1,4 %.

Figur 1. Folkmängd kommunvis 31.12.2012–31.12.2016

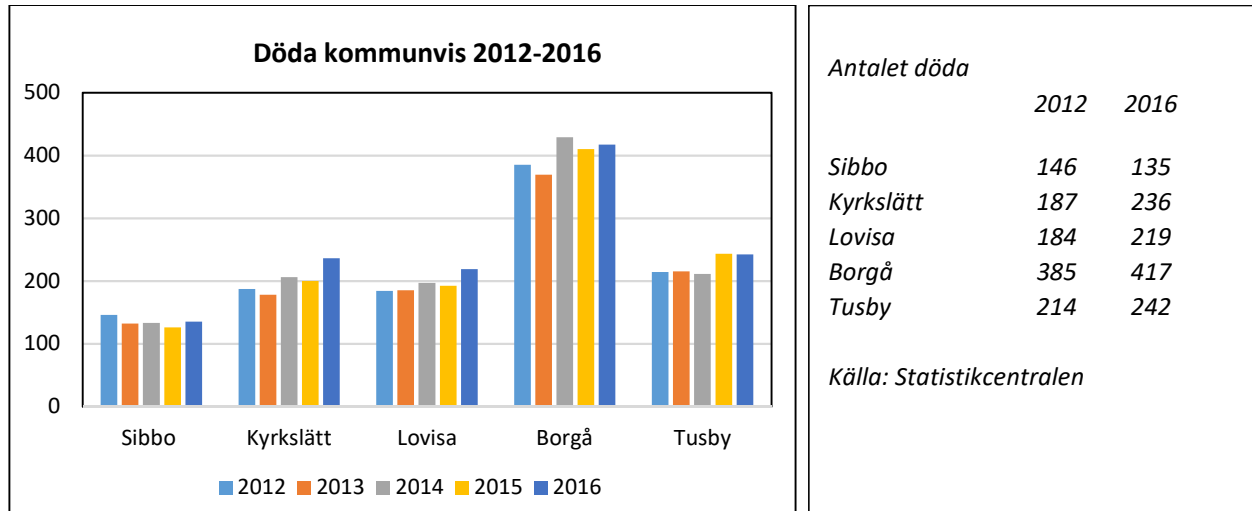
Kommunen har uppställt som mål en fortgående befolkningstillväxt. Delfaktorer för befolkningstillväxten är nativitet, dödlighet och flyttning. Under åren 2012–2016 nativiteten och dödligheten hållit sig på ungefär samma nivå i Sibbo.

Figur 2. Antalet födda kommunvis åren 2012–2016

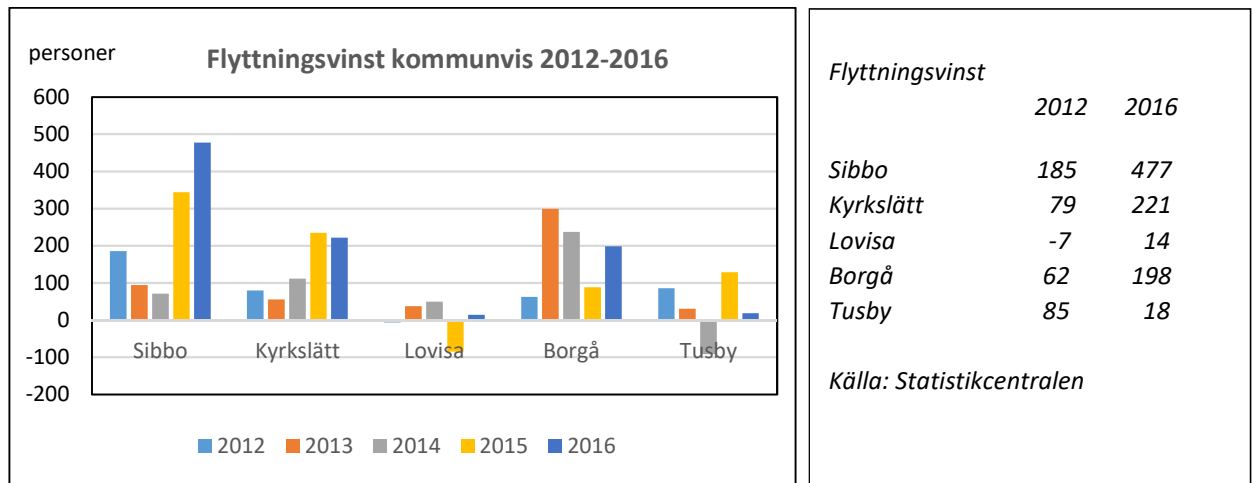
I Sibbo föds årligen cirka 170 barn och dör cirka 130 personer. Att befolkningens åldersstruktur blir allt äldre syns i jämförelsekommunerna genom att nativiteten sjunker och dödligheten stiger.

Figur 3. Antalet döda kommunvis åren 2012–2016

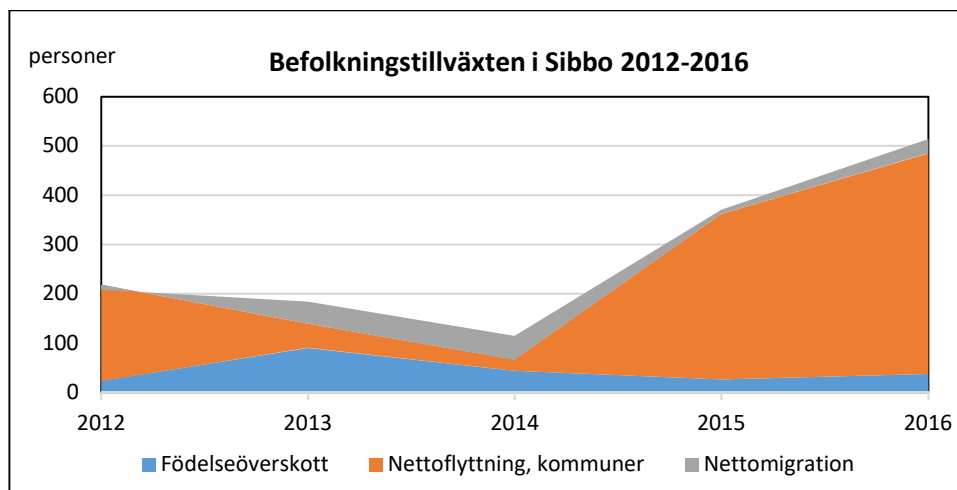
I såväl Sibbo som jämförelsekommunerna har flyttningsvinsten varierat kraftigt. Under åren 2012–2016 flyttade till Sibbo årligen i genomsnitt 1 280 personer, bort flyttade i genomsnitt 1 050 personer.

Figur 4. Flyttningsvinsten kommunvis åren 2012–2016

Under åren 2012–2016 varierade befolkningstillväxten i Sibbo mellan 120 och 477 personer, vilket berodde på att födelseöverskottet växlade mellan 23 och 90 personer och flyttningsvinsten mellan 71 och 477 personer.

Figur 5. Befolkningstillväxten i Sibbo åren 2012–2016

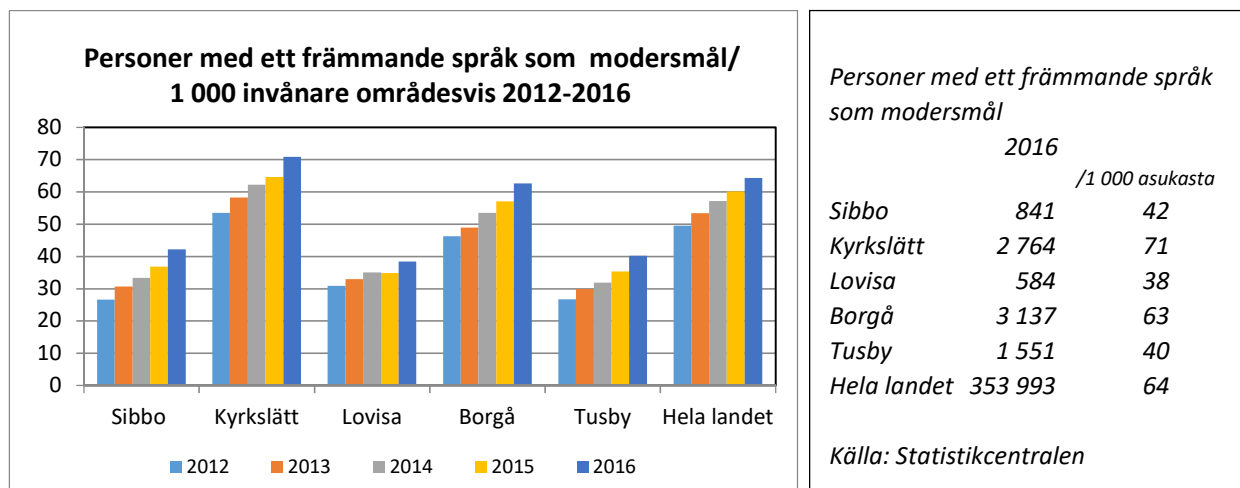
Tabell 1. Befolkningsutvecklingen i Sibbo åren 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Föda	169	222	176	152	172
Döda	146	132	133	126	135
Födelseöverskott	23	90	43	26	37
Nettoflyttning mellan kommuner	195	49	23	336	448
Nettomigration	-10	45	48	8	29
Total nettoflyttning	185	94	71	344	477
Korrigerig av befolkningssiffror	5	-9	6	-5	9
Befolkningsändring	213	175	120	365	523
Folkmängden i Sibbo	18 739	18 914	19 034	19 399	19 922

Språkförhållanden

Antalet personer med ett främmande språk som modersmål växer. År 2012 talade 27 personer per tusen invånare i Sibbo ett främmande språk som modersmål, år 2016 var antalet 42. I hela landet ökade antalet personer från 49 till 64 personer per tusen invånare.

Figur 6. Personer med ett främmande språk som modersmål/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016

Under kommande år kommer andelen finskspråkiga och andelen personer med ett främmande språk som modersmål att växa i Sibbo. Andelen svenskspråkiga kommer att minska relativt snabbt på grund av att de svenskspråkigas äldre befolkningsstruktur.

Befolkningens åldersstruktur

Under åren 2013–2016 blev befolkningens åldersstruktur äldre i någon mån. År 2016 var andelen 0–6-åringar 8 %, andelen 7–18-åringar 17 %, andelen 19–39-åringar 21 %, andelen 40–64-åringar 37 % och andelen 65–100-åringar 17 % i Sibbo.

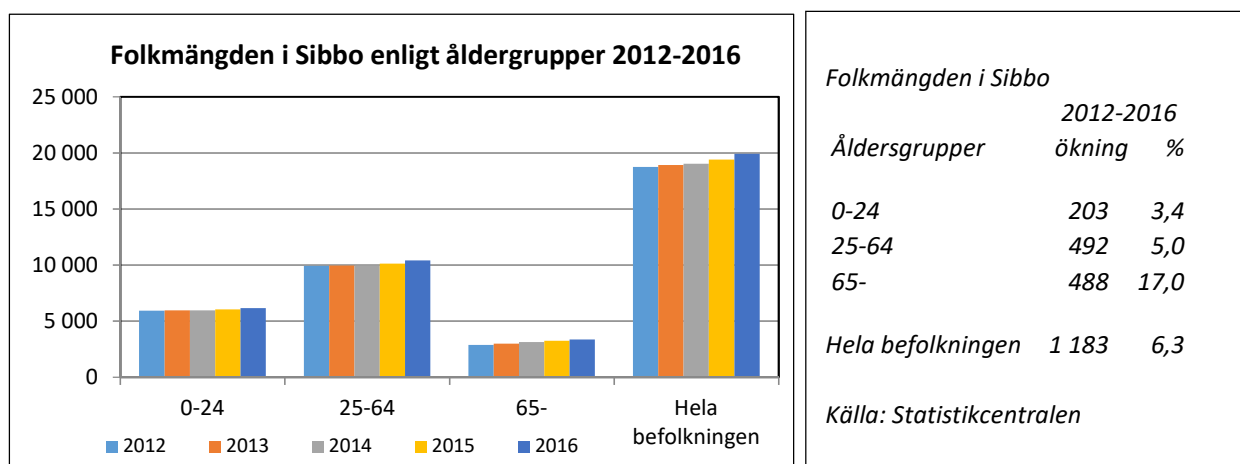
År 2016 uppgick andelen barn, unga och unga vuxna till 31 % (0–24 år), andelen arbetsföra till 52 % (25–64 år) och andelen äldre personer till 17 % (65 år fyllda) i Sibbo. Under de senaste åren har alla tre åldersgrupper vuxit antalsmässigt, men andelen 0–24-åringar och 25–64-åringar har minskat, medan andelen 65 år fyllda har vuxit. De stora årskullar som föddes efter kriget har uppnått pensionsåldern och

människornas livslängd stiger hela tiden. Dessa faktorer medverkar till att antalet pensionärer snabbt ökar.

Tabell 2. Folkmängden i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016

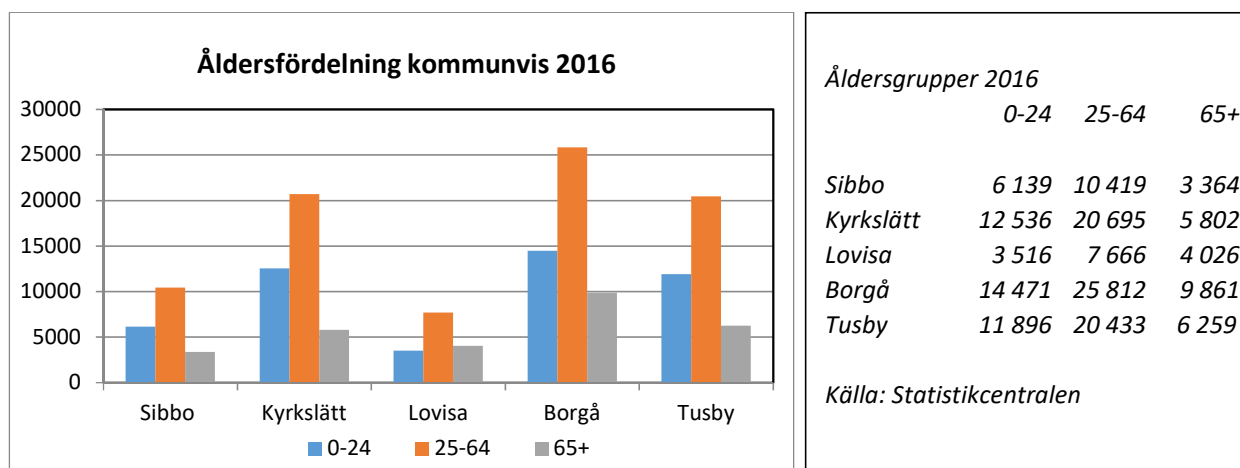
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
						%				
0-24	5 936	5 961	5 958	6 039	6 139	31,7	31,5	31,3	31,1	30,8
25-64	9 927	9 961	9 938	10 117	10 419	53,0	52,7	52,2	52,2	52,3
65-	2 876	2 992	3 138	3 243	3 364	15,3	15,8	16,5	16,7	16,9
Folkmängd	18 739	18 914	19 034	19 399	19 922					

Figur 7. Folkmängden i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016

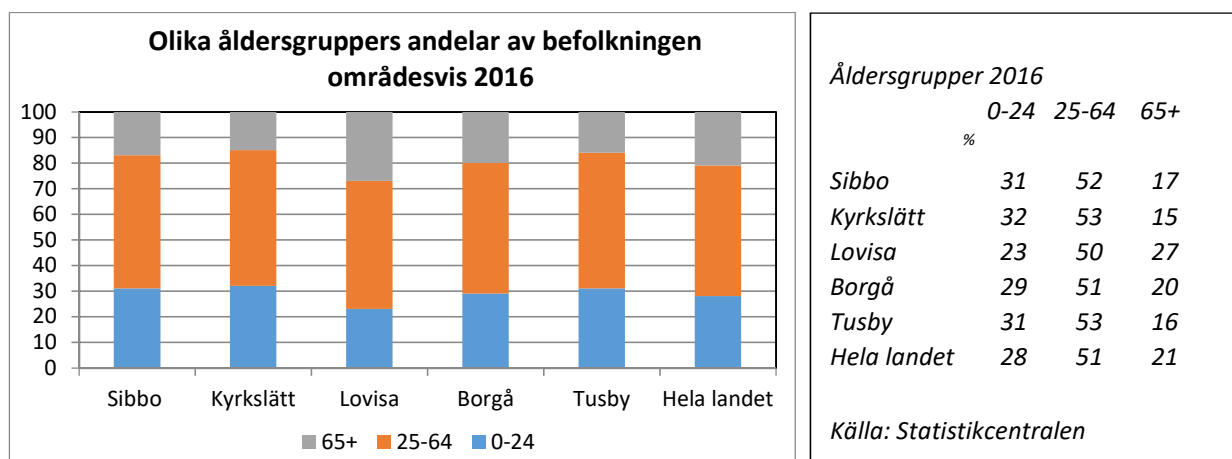

De områdesvisa skillnaderna i befolkningens åldersstruktur är små i jämförelsekommunerna. Åldersstrukturen är yngre än i genomsnitt i hela landet, med undantag av Lovisa.

Figur 8. Åldersfördelning kommunvis år 2016

Figur 9. Olika åldersgruppers andelar av befolkningen områdesvis år 2016

Under åren 2013–2016 ökade antalet 65 år fyllda i Sibbo med 17 %, sammanlagt 488 personer. Antalet personer inom de två äldsta åldersgrupperna (75–84 år och 85 år fyllda) är ännu relativt små men växer, då de nuvarande 65–74-åringarna överflyttas till följande åldersgrupper.

Tabell 3. 65 år fyllda personer i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016

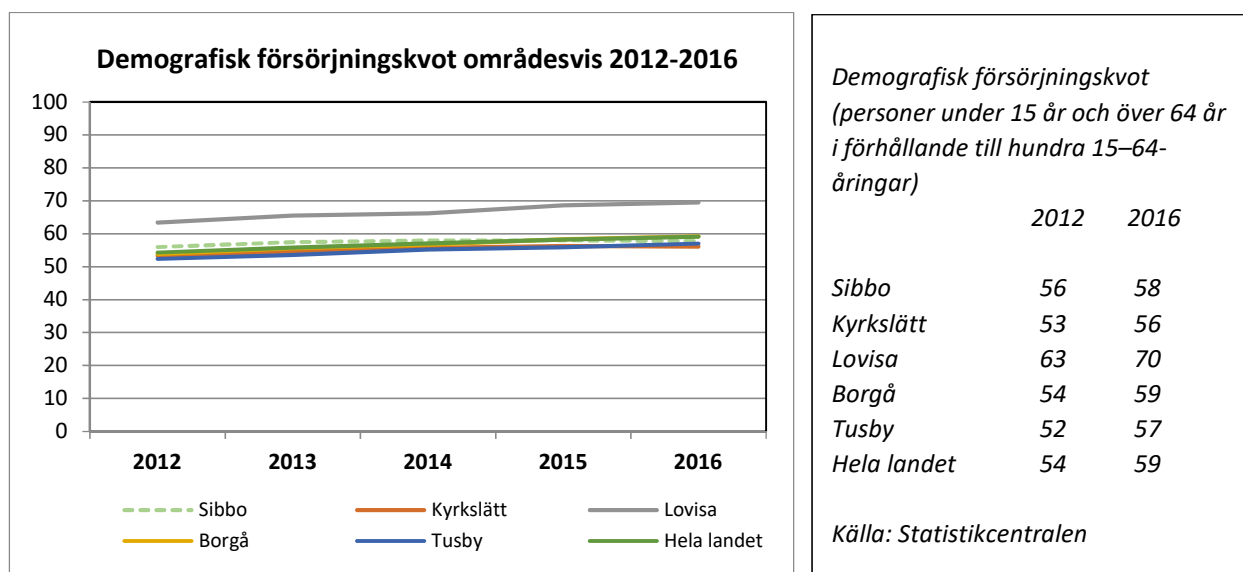
	2012	2013	2014	2015	2016	2012-2016		2012	2013	2014	2015	2016
						lisäys	%	%				
65-74	1 707	1 777	1 888	1 931	1 969	262	15,3	59,4	59,4	60,2	59,5	58,5
75-84	872	896	908	956	1 018	146	16,7	30,3	29,9	28,9	29,5	30,3
85-	297	319	342	356	377	80	26,9	10,3	10,7	10,9	11,0	11,2
Totalt	2 876	2 992	3 138	3 243	3 364	488	17,0					

Den demografiska försörjningskvoten

Försörjningskvoten anger hur många personer under 15 år och över 64 år som finns per personer i arbetsför ålder 15–64 år. I Finland försämrats den demografiska försörjningskvoten (befolkningens försörjningskvot) från år till år. Befolkningen blir allt äldre och nativiteten sjunker. Ett minskande antal arbetsföra ansvarar för ett växande antalet personer som skall försörjas. Pensionärerna lever allt längre. Om nettomigrationen ökar under kommande år, leder det sannolikt till att befolkningens åldersstruktur förnygras i någon mån, eftersom de som flyttar till Finland har varit lite yngre än de som flyttar bort.

Tack vare den livliga flyttningsrörelsen har försörjningskvoten i Sibbo vuxit långsammare än i jämförelseområdena. År 2016 var den demografiska försörjningskvoten i Sibbo 58 (58 personer behövde försörjas per hundra personer i arbetsför ålder), år 2012 endast 56. År 2016 var försörjningskvoten i hela landet 59, år 2012 endast 54.

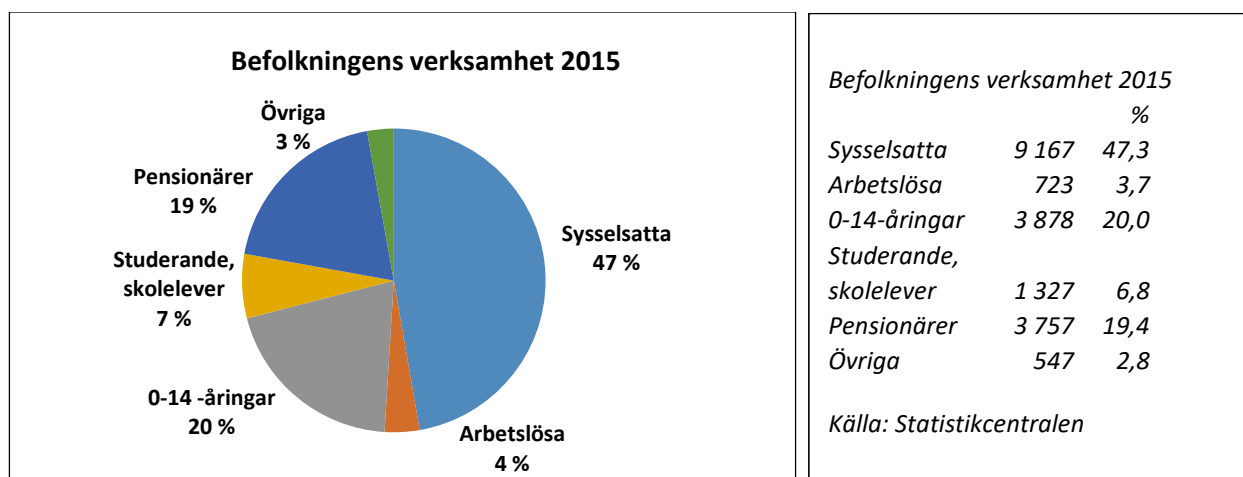
Figur 10. Den demografiska försörjningskvoten åren 2012–2016

2.2. Den socioekonomiska strukturen

Hälften av sibboborna hör till arbetskraften. Barn och ungdomar representerar en fjärdedel och pensionärer en femtedel av kommunborna. Från år 2012 till år 2015 ökade arbetskraften, minskade andelen barn och ungdomar och växte andelen pensionärer i någon mån.

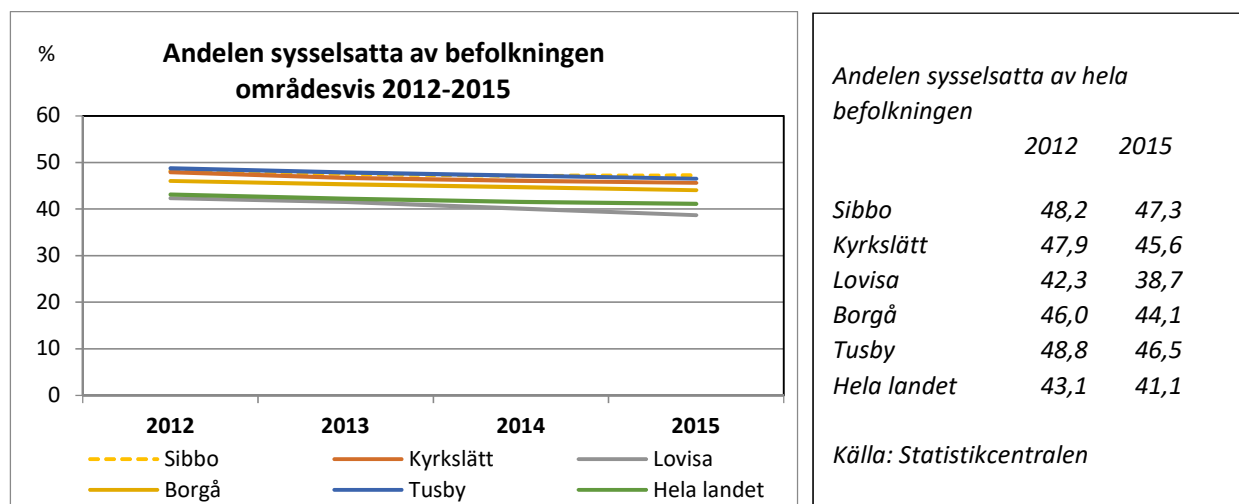
Figur 11. Befolkningens verksamhet i Sibbo år 2015

År 2015 hörde 51,0 % av befolkningen i Sibbo till arbetskraften, andelen barn och studerande utgjorde 26,8 %, andelen pensionärer 19,4 % samt övriga 2,8 %.

Från år 2012 till år 2015 sjönk andelen yrkesverksamma personer. År 2015 hörde 47,3 % av befolkningen i Sibbo till den sysselsatta arbetskraften, i hela landet 41,1 %.

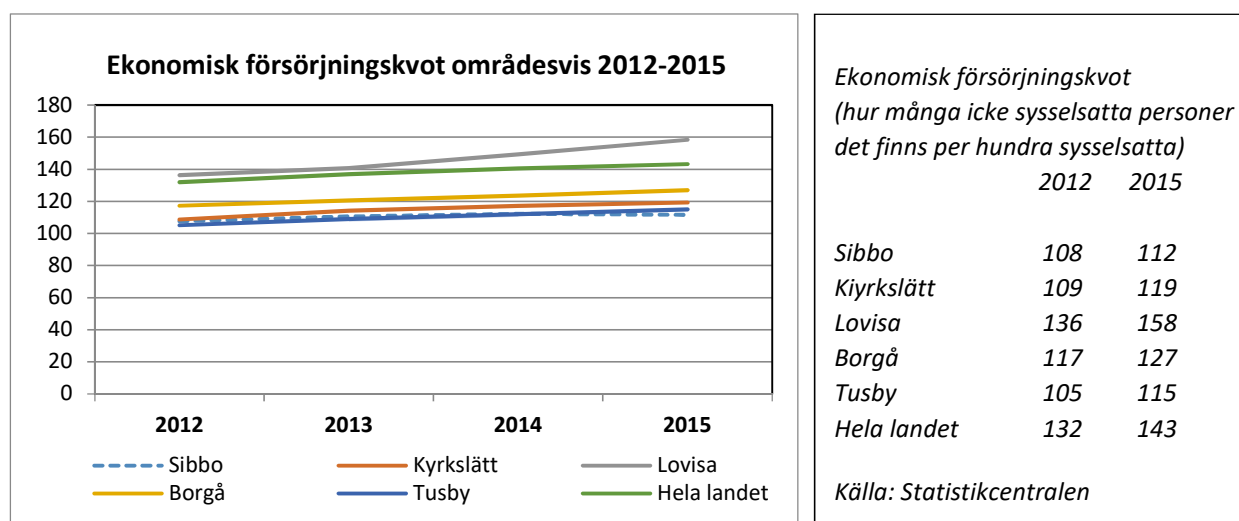
Figur 12. Andelen sysselsatta av befolkningen områdesvis åren 2012–2015

Den ekonomiska försörjningskvoten

Den ekonomiska försörjningskvoten anger hur många icke sysselsatta personer det finns per hundra sysselsatta. Försörjningskvoten beskriver ekonomins bärkraft och reagerar snabbt på konjunkturer och ändringar i sysselsättningsgraden. Under åren 2012–2015 steg den ekonomiska försörjningskvoten. År 2015 var den ekonomiska försörjnings-kvoten i Sibbo, 112, bättre än landets medeltal som var 143.

Figur 13. Den ekonomiska försörjningskvoten områdesvis åren 2012–2015

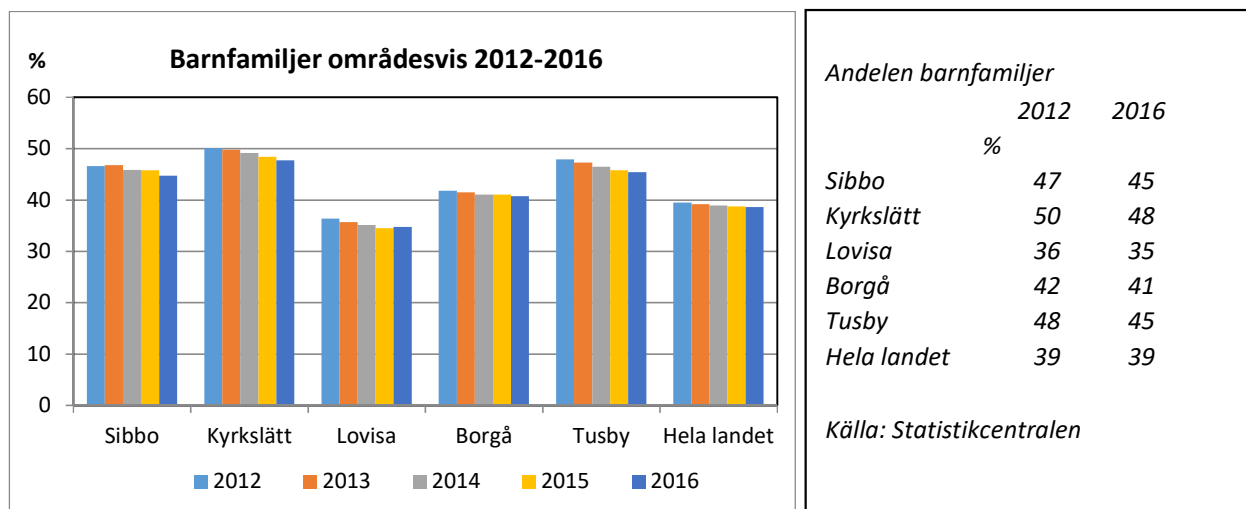

Familjer och bostadshushåll

I växande Sibbo ökar såväl antalet familjer som antalet bostadshushåll, men antalet medlemmar i familjerna och bostadshushållen minskar. År 2016 fanns 5 641 familjer i Sibbo. Av sibboborna hörde 83 % till en familj. Av familjerna utgjorde 89 % familjer bestående av äkta makar eller sambor och 11 % familjer med endast en förälder.

Andelen barnfamiljer minskar (till barnfamiljer hör minst ett barn under 18 år som bor hemma). År 2016 fanns i Sibbo 3 258 barnfamiljer. De utgjorde 45 % av familjerna. I hela landet var andelen barnfamiljer 39 %.

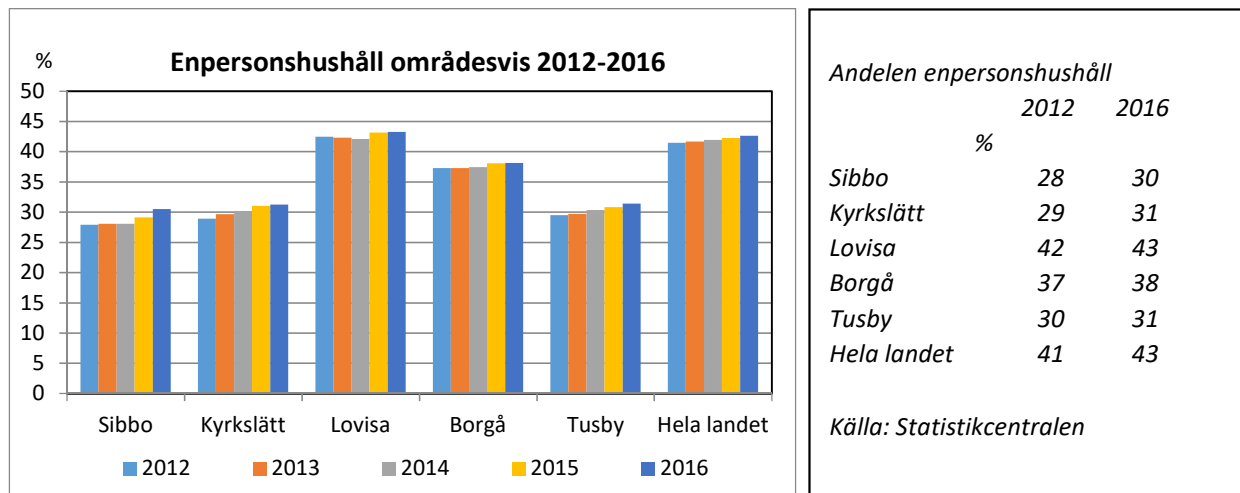
Figur 14. Andelen barnfamiljer områdesvis åren 2012–2016

Andelen ensamförsörjarfamiljer blir allt större. År 2016 fanns i Sibbo 631 ensamförsörjarfamiljer. Av dessa var 505 familjer med mamma och barn och 126 familjer med pappa och barn. Andelen ensamförsörjarfamiljer av alla familjer var 11 %, i hela landet 12 %

Andelen enpersonshushåll ökar. År 2016 fanns i Sibbo 8 161 bostadshushåll. Av dessa var 2 489 enpersonshushåll. Andelen ensamboende utgjorde 30 %, i hela landet 43 %.

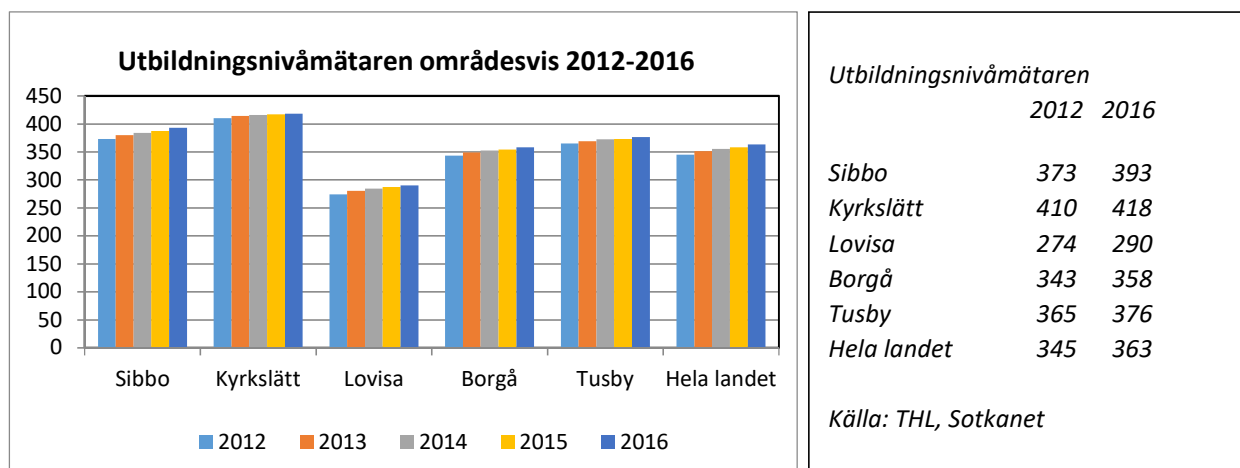
Figur 15. Andelen enpersonshushåll områdesvis åren 2012–2016

Utbildningsnivåmätaren

Utbildningsnivåmätaren anger befolkningens utbildningsnivå mätt genom att räkna den genomsnittliga längden på högsta utbildningen efter grundstadiet per person. Utbildningsnivån stiger från år till år. År 2016 hade Sibbo utbildningsnivån 3,9 (utbildningsnivåmätaren var 393), i hela landet var utbildningsnivån 3,6 år (utbildningsnivåmätaren 363).

Figur 16. Utbildningsnivåmätaren områdesvis åren 2012–2016

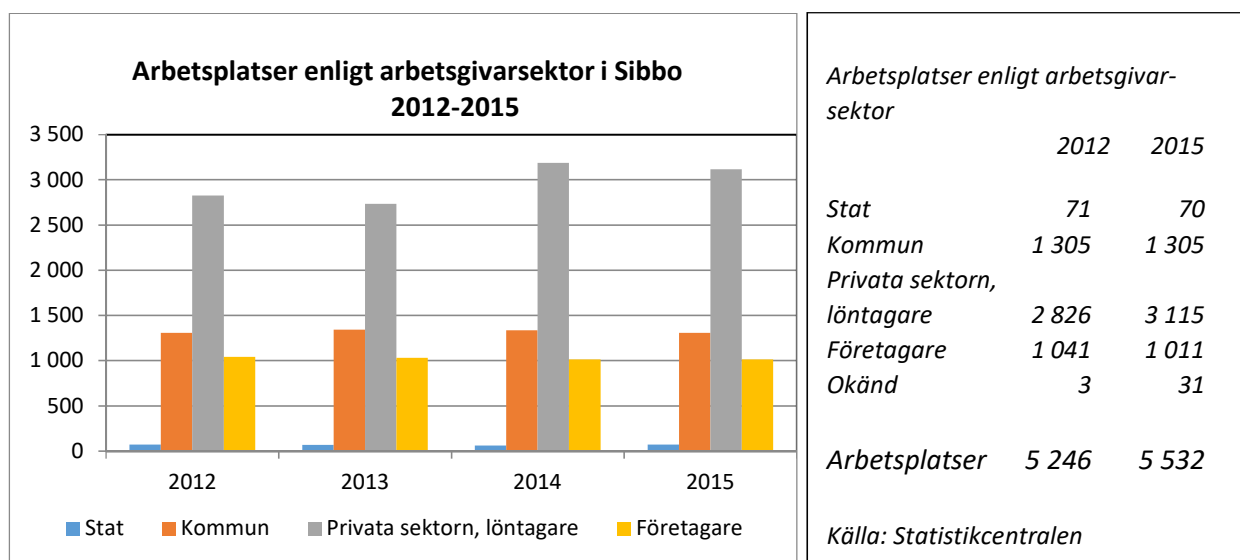
2.3. Näringslivet

I Sibbo kommun finns cirka 1 300 företag. Av företagen är över 90 % småföretag med färre än 10 anställda. De största verksamhetsområdena är samhällstjänster, handel och byggande. Sibbo kommuns näringsstruktur motsvarar den finländska företagsstrukturen, där cirka 95 % är mikroföretag.

Från år 2012 till år 2015 ökade antalet arbetsplatser från 5 246 till 5 532 arbetsplatser, den sysselsatta arbetskraften från 9 028 personer till 9 167 personer. Självförsörjningsgraden i fråga om arbetsplatser steg från 58 % till 60 %. År 2015 utgjorde 3 % arbetsplatser inom jord- och skogsbruk, 12 % arbetsplatser inom industri och 82 % arbetsplatser inom servicesektorn (ofördelade värden 3 %).

År 2015 fördelade sig arbetsplatserna enligt arbetsgivarsektor i Sibbo på följande sätt: stat 1 %, kommun 24 %, företagare 18 % och löntagare inom privata sektorn 56 % (ofördelade värden 1 %).

Figur 17. Arbetsplatserna enligt arbetsgivarsektor i Sibbo åren 2012–2015

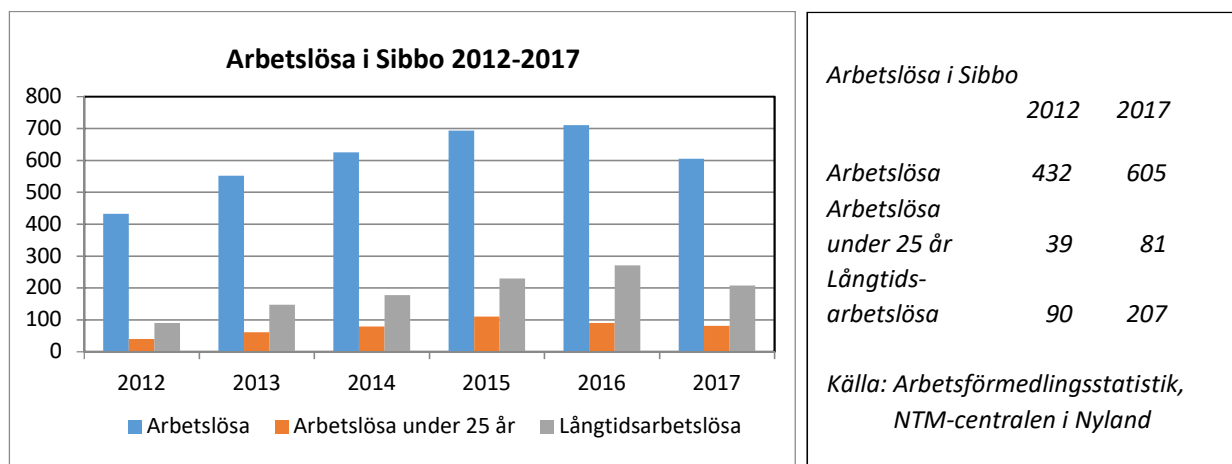
Sibbo är en pendlingskommun. Sibbo har en tydlig koppling till huvudstadsregionens samhällsstruktur. Hälften av arbetsplatserna i Sibbo innehas av personer som bor utanför kommunen. År 2015 riktade sig 31 % av invånarnas arbetsplatspendling till Sibbo kommuns område, 34 % till Helsingfors, 15 % till Vanda och 5 % till Borgå samt 15 % till övriga kommuner.

En god sysselsättningsutveckling är mycket viktig för kommunens ekonomi och individernas välfärd. I april 2018 hörde 10 202 personer till arbetskraften, ungefär hälften av befolkningen. Antalet sysselsatta var 9 652 och antalet arbetslösa 550. Arbetslöshetsgraden uppgick till 5,4 % (Sysselsättningsöversikten, NTM-centralen).

Under åren 2012–2016 försämrades sysselsättningsläget i Finland. Från år 2012 till år 2016 ökade arbetslöshetsgraden i Sibbo från 4,7 % till 7,4 %, antalet arbetslösa från 472 till 710 personer. Sedan år 2017 har antalet arbetslösa minskat. I Sibbo har arbetslösheten utvecklats på samma sätt som i hela landet, men arbetslöshetsgraden har fortgående varit lägre än på riksnivå.

Under år 2017 minskade såväl andelen långtidsarbetslösa som andelen unga arbetslösa under 25 år.

Figur 18. Arbetslösa i Sibbo åren 2012–2017

2.4. Naturen och vardagsmiljön

Undersökningar visar att naturmiljön har en positiv inverkan på människans hälsa. Antalet rekreationsområden är en viktig delfaktor för en god livsmiljö. Sibbos mångsidiga natur erbjuder invånarna och turisterna mycket att se och uppleva. Sibbo storskogs nationalpark och andra skogsområden, den vidsträckta skärgården, hamnar, friluftsområden och friluftsleder garanterar goda rekreationsmöjligheter. Golfplaner, ridstall och ett slalomcentrum erbjuder naturupplevelser.

De mest kända sevärdheterna i Sibbo är Sibbo gamla medeltida kyrka från år 1454, Sibbo nya kyrka från år 1885 och fornlämningarna från den medeltida borgen Sibbesborg nära Söderkulla centrum i södra Sibbo. Sibbo är känt för sitt nätverk av livskraftiga byar och många företagare som är verksamma i de mindre byarna spelar en viktig roll genom att erbjuda service för turister med flera. Konserter och utställningar koncentreras för det mesta till kommunens centrum Nickby, där evenemang ordnas såväl av Sibbo kommun som av föreningar och privatpersoner.

Vardagsmiljön är en av välfärdens viktigaste delfaktorer. Vid planeringen och byggandet av gator, parker och kommunens fastigheter strävar man efter en sund, trygg och hinderfri livsmiljö. Ett planmässigt och energieffektivt byggande står i centrum för serviceproduktionen.

2.5. Tillgänglighet

Frågor i anslutning till tillgänglighet och åtkomlighet kommer att få allt större betydelse under de kommande åren, när antalet äldre personer ökar. Enligt lagbestämmelser skall miljön planeras och byggas på sådant sätt att var och en oberoende av ålder, kön, hälsotillstånd samt social, psykisk och fysisk funktionsförmåga kan fungera i den och använda tjänster. Också tjänster skall produceras på ett tillgängligt sätt.

Enligt kommunallagen ska kommunen i sin kommunikation använda ett klart och begripligt språk och beakta olika invånargrupperns behov och möjligheter att delta. EU:s tillgänglighetsdirektiv syftar till att göra det lättare för alla medborgare men speciellt för funktionshindrade att använda offentliga webbplatser och webbtillämpningar.

En tillgänglig bebyggd miljö och lättåtkomliga tjänster förbättrar var och ens livskvalitet och skapar speciellt för personer med olika former av funktionsnedsättning och äldre personer förutsättningar att leva självständigt.

Utöver kommunen och andra myndigheter är också företag och föreningar som erbjuder produkter och tjänster skyldiga enligt lag att göra skäligen anpassningar så att handikappade kan jämlikt med andra uträtta ärenden, utbilda sig, få arbete och tillgång till vanliga produkter och tjänster och likaså kan uträtta arbetsuppgifter och avancera i sin arbetskarriär.

Enligt tillgänglighetsenkäten våren 2016 och tillgänglighetspromenaderna i juni 2016 finns i tätorterna Nickby och Söderkulla flera ställen som kräver förbättringsåtgärder, bland annat är trottoarernas kantstenar vid skyddsvägar alltför höga, skyltningen bristfällig och ytterdörrarna till fastigheterna besvärliga att öppna. Att röra sig utomhus vintertid förorsakar också problem för en del på grund av snön och bristfällig sandning. På kundserviceställena önskas fler induktionsslingor som underlättar kommunikationen för personer med hörapparat.

Tillgängligheten förbättras fortsättningsvis med hjälp av regelbundna tillgänglighetspromenader. Att beakta tillgängligheten utgör en viktig del av all planering och allt underhåll.

3. Kommunbornas välmående

Sibboborna deltar aktivt, deras hälsa är bättre än i genomsnitt i landet, det finns få låginkomsttagare och inkomstfördelningen är jämnare än i genomsnitt i landet. Enligt kommunens strategi är det av central betydelse att kommuninvånarna aktivt deltar och engagerar sig i utvecklingen av kommunen. En viktig del av utvecklingen av tjänsterna är att öka kommuninvånarnas delaktighet och förbättra deras interaktionsmöjligheter.

3.1. Alla åldersgrupper

3.1.1 Delaktighet och livskvalitet

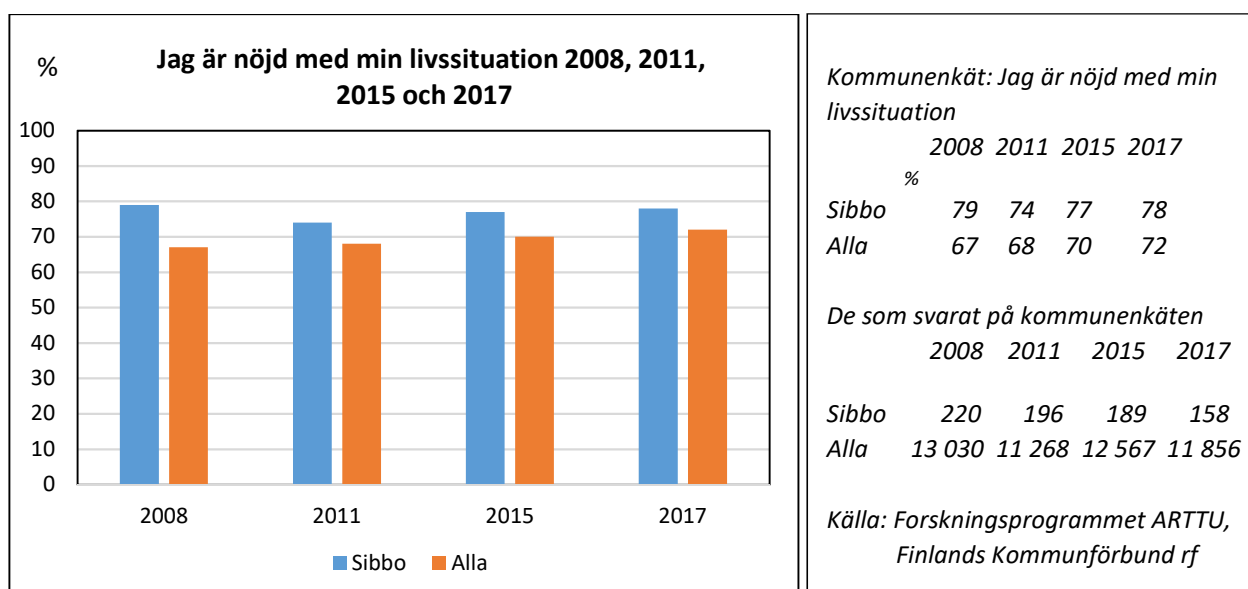
Delaktighet är förknippad med känslan av samhörighet i gemenskapen och samhället och betyder att man till följd av personligt engagemang vill påverka och ta ansvar. Delaktighet uppstår till exempel genom arbete, hobbyer, medborgarorganisationsverksamhet eller annat påverkande. Delaktighetens avigsida är social utslagning, som också ofta är förknippad med social, ekonomisk och hälsomässig ojämlikhet.

Delaktighet innebär möjligheter att delta i såväl beslutsfattandet som gemenskapen. En tillgänglig bebyggd miljö samt fungerande transportmedel och transportservice utgör grundförutsättningar för deltagande.

Studerande vid yrkeshögskolan Haaga-Helia ammattikorkeakoulu genomförde i april 2017 en enkät. De som svarade på enkäten ansåg att det råder en gemenskap i Sibbo. Medelvitsordet var 3,34 (200 svar; alternativ 1–5, varav 1 = dåligt, 5= ytterst bra). De som besvarade enkäten var stolta över sina rötter. Medelvitsordet var 3,77 (201 svar). Sibbo kännetecknas av en hemtrevlig byanda. Medelvitsordet var 3,50 (207 svar).

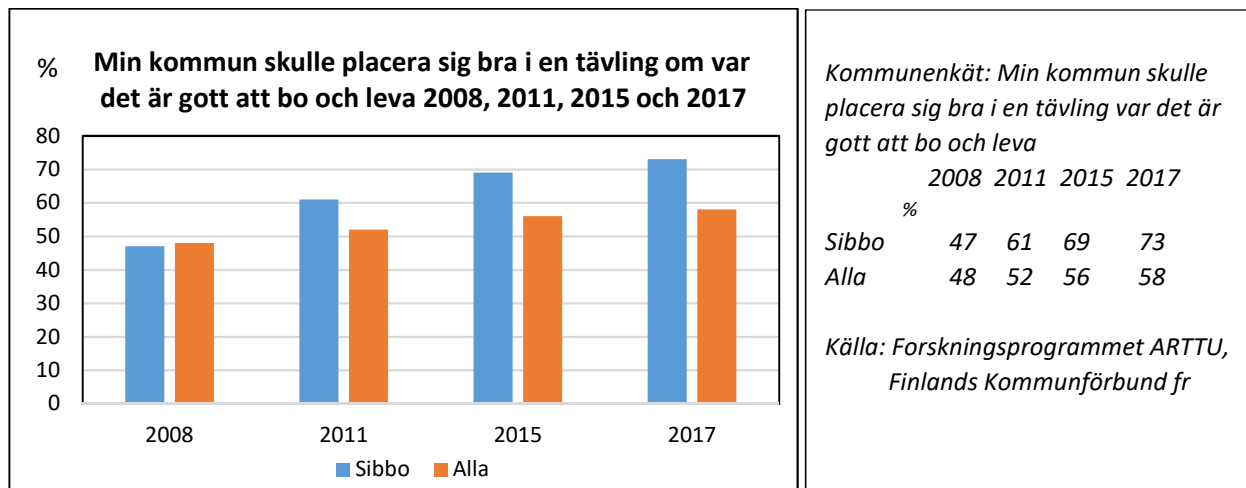
Under åren 2008–2018 deltar Sibbo kommun tillsammans med cirka fyrtio andra kommuner i forskningsprogrammet ARTTU som leds av Finlands Kommunförbund. Enligt de kommunenkäter som gjorts inom ramen för forskningsprogrammet är de flesta nöjda med sin livssituation. Sibboborna är lite nöjdare än alla som besvarat enkäterna. År 2017 var 78 % av sibboborna nöjda med sin nuvarande livssituation, 72 % av alla som besvarat enkäten.

Figur 19. Nöjd med livssituationen, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017

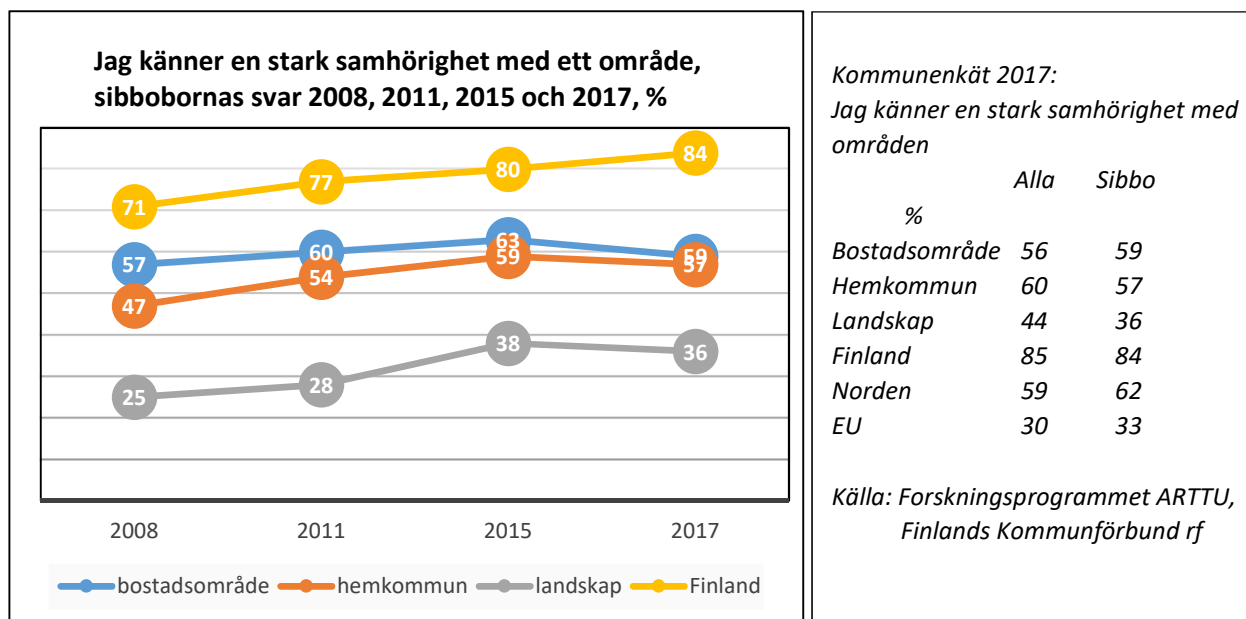
Enligt kommuninvånarenkäterna tror sibboborna i högre grad än alla svarare att den egna hemkommunen skulle placera sig väl i en tävling om vilken ort som är bra att bo och leva på. År 2017 ansåg 73 % av sibboborna att hemkommunen skulle placera sig väl, 58 % av alla svarare.

Figur 20. Kommunens placering i en eventuell tävling om var det är gott att bo och leva, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017

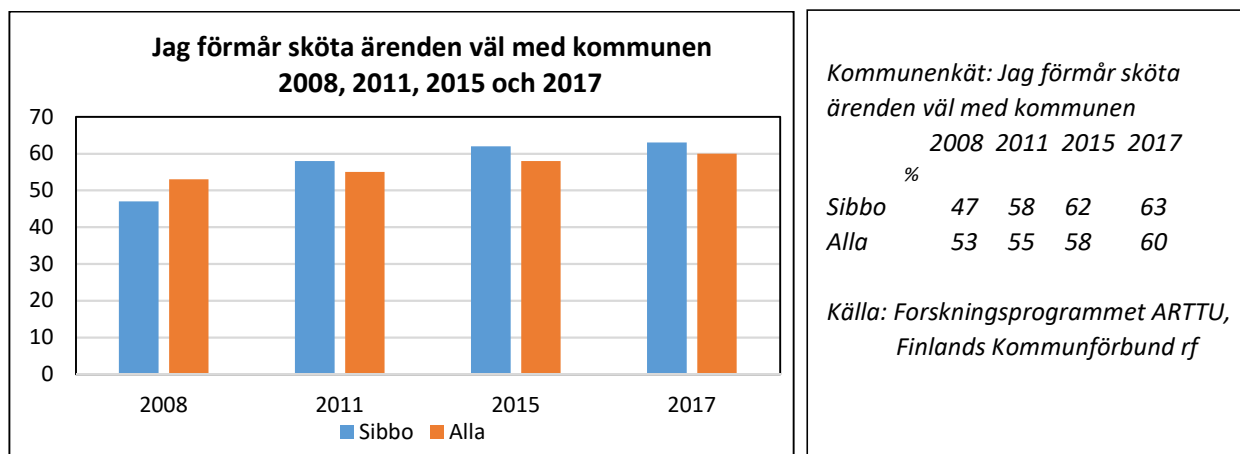
Enligt kommunenkäterna identifierar sig en stor del av svararna starkt med sitt bostadsområde och sin hemkommun men ännu starkare med sitt hemland. Av de sibbobor som besvarat förfrågan år 2017 upplevde 59 % stor samhörighet med sitt bostadsområde, 57 % med sin hemkommun, 36 % med sitt landskap, 84 % med sitt hemland, 62 % med de nordiska länderna och 33 % med Europeiska unionen.

Figur 21. Samhörighet med område, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017

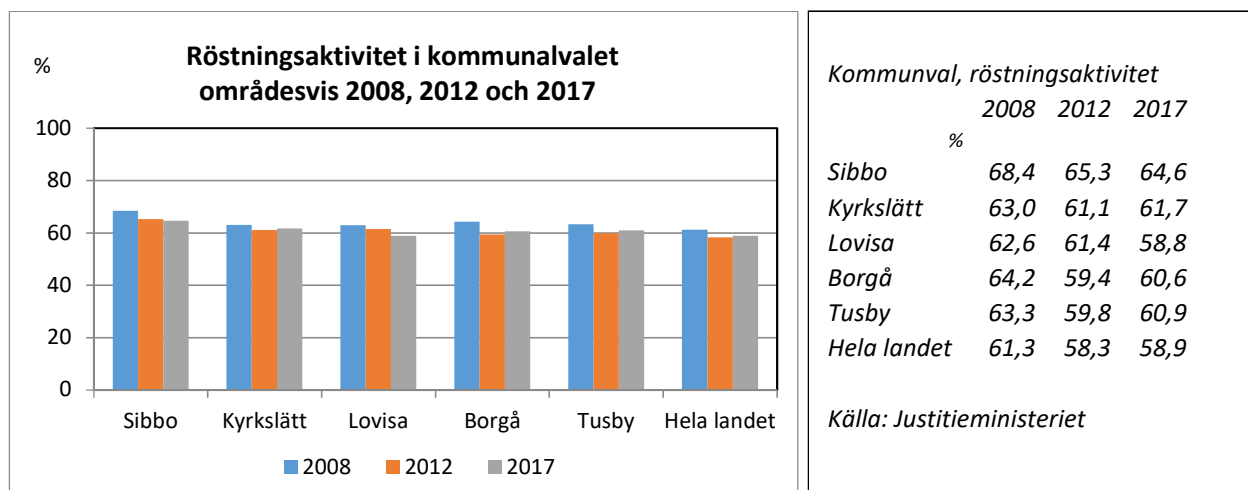
Över hälften av dem som svarat på kommunenkäten upplever att de förmår sköta sina ärenden väl med hemkommunen. År 2017 var 63 % av sibboborna, 60 % av alla svarare av den åsikten.

Figur 22. Skötseln av ärenden med kommunen, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017

Röstningsaktiviteten i val har använts som en allmän mätare av delaktighet och engagemang i samhället. Röstningsaktiviteten har sjunkit sedan kommunvalet år 2008. I kommunval har röstningsaktiviteten varit större i Sibbo än i hela landet och i jämförelsekommunerna. Våren 2017 röstade i Sibbo 64,6 % av de röstberättigade i kommunalvalet, i hela landet 58,9 %.

Figur 23. Röstningsaktivitet i kommunalvalet områdesvis åren 2008, 2012 och 2017

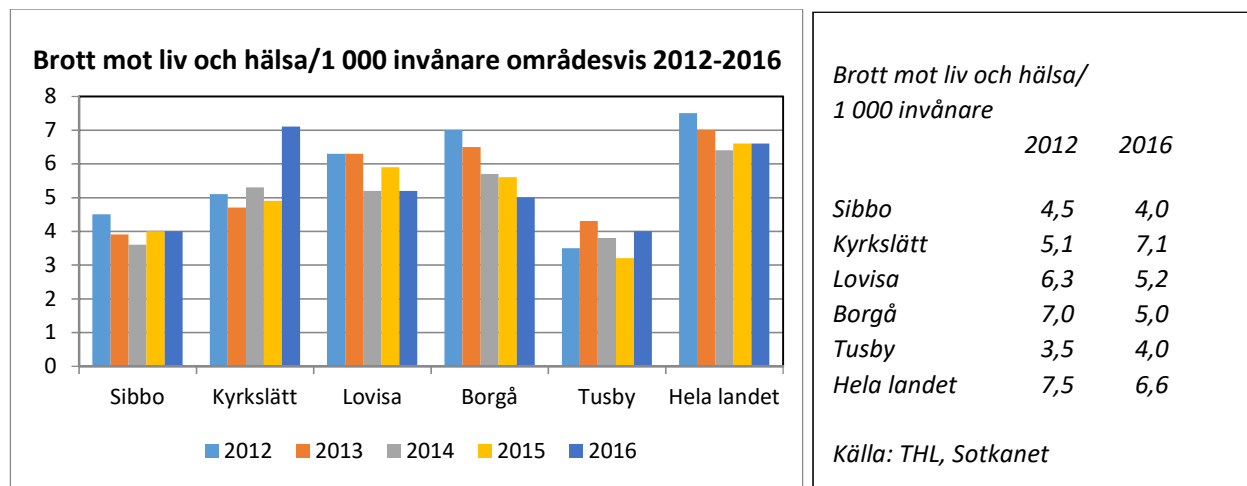

3.1.2 Säkerhet

Säkerhet är ett överordnat begrepp för invånarnas välbefinnande, en stark social gemenskap, ekonomisk stabilitet samt ett livskraftigt samhälle. Säkerheten har stor betydelse för att människor i olika åldrar skall må bra i vardagen och att samhället skall fungera utan störningar. En hälsosam och trygg boendemiljö, där miljövärden beaktas, utgör grunden för ett gott liv.

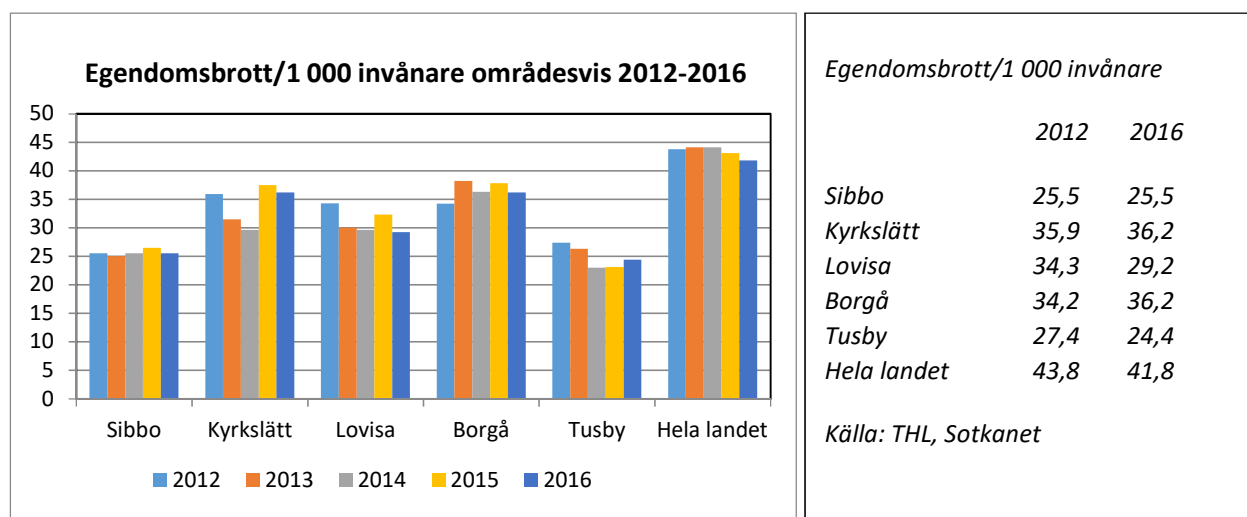
Från år 2012 till år 2014 minskade brotten mot liv och hälsa men ökade sedan i Sibbo och hela landet. År 2016 kom till polisens kännedom 4,0 brott mot liv och hälsa per tusen invånare i Sibbo. i hela landet var antalet 6,6.

Figur 24. Brott mot liv och hälsa/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016

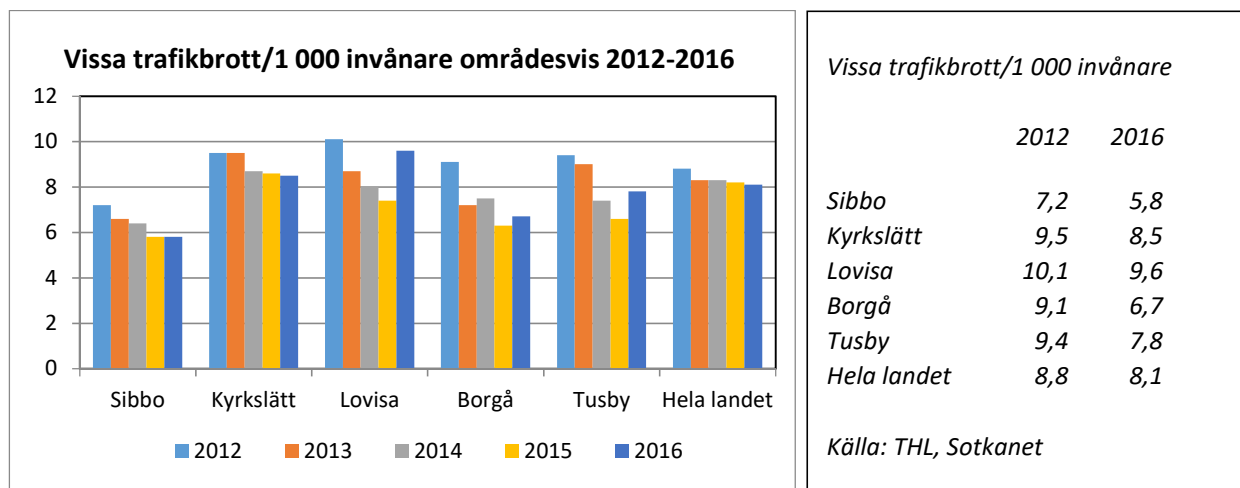
År 2016 kom till polisens kännedom 25,5 egendomsbrott per tusen invånare i Sibbo, i hela landet var antalet 41,8.

Figur 25. Egendomsbrott/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016

Från år 2012 till år 2016 minskade trafikbrotten. År 2016 kom till polisens kännedom 5,8 trafikbrott per tusen invånare i Sibbo, i hela landet var antalet 8,1.

Figur 26. Vissa trafikbrott/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016

Enligt enkäten som studerande vid Haaga-Helia ammattikorkeakoulu genomförde i april 2017 ansågs Sibbo vara tryggt eller ganska tryggt (medelvitsordet var 4,06 / antal svar 208 / alternativ 1–5, varav 1= dåligt, 5= ytterst bra). Sibbo är en trygg boendeort. Medelvitsordet var 3,95 (antal svar 206). Det är tryggt att röra sig i Sibbo. Medelvitsordet var 3,92 (antal svar 208).

Den inre säkerhetsstrategin

Under åren 2016–2017 har den säkerhetspolitiska omgivningen i Finland blivit sämre. De internationella konflikterna och kriserna på olika håll i världen återspeglas snabbt i landets säkerhet. Motsättningarna ökar och de våldsamma extremistrelserna blir starkare.

Inrikesministeriet publicerade i oktober 2017 en strategi för den inre säkerheten. Strategin utgår ifrån att Finland i enlighet med visionen i med regeringsprogrammet 29.5.2015 blir världens tryggaste land. God inre säkerhet innebär att befolkningen kan åtnjuta de rättigheter och friheter som samhället erbjuder utan rädsla eller otrygghet som beror på brottslighet, störningar, olyckor eller nationella och internationella företeelser. Till de åtgärder som nämns i anslutning till strategin hör bland annat främjande av säkerheten i vardagen och beaktande av säkerhetsplanering i kommunernas strategier och välfärdsarbete.

Det östnyländska säkerhetssamarbetet

Sibbo deltar tillsammans med övriga östnyländska kommuner, Polisinrättningen i Östra Nyland och Räddningsverket i Östra Nyland i det regionala säkerhetssamarbetet. Säkerhetsplaneringen baserar sig på inrikesministeriets nationella riktlinjer för säkerhetsplanering i kommuner.

Syftet med säkerhetsarbetet är att trygga kommunernas funktioner, nu och i framtiden, samt upprätthålla en trygg livsmiljö. Säkerhetsplaneringen skapar också en koppling mellan säkerhetsarbete och kommunens beredskapsarbete och beredskapsplanering. Då uppnås en situation som karaktäriseras

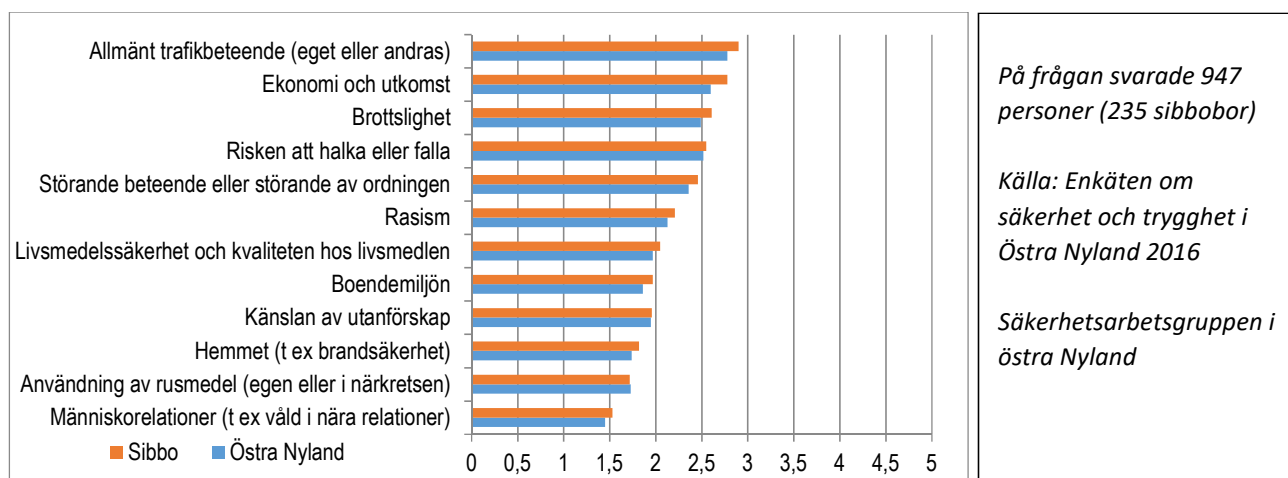
av minimala säkerhetsrisker för invånare, företag, organisationer och kommunal verksamhet, effektiva förebyggande åtgärder mot vandalism, brottslighet, olycksfall och olyckor samt effektiv beredskap för störningssituationer.

Hösten 2015 godkände de östnyländska kommunerna ett gemensamt säkerhetsprogram som utgör en ram för planeringen och upprätthållandet av kommuninvånarnas dagliga säkerhet samt för invånarnas aktiva roll i säkerhetsarbetet. I Östra Nylands säkerhetsprogram 2015–2017 specificeras säkerhetsriskerna enligt målgrupper. Barn och unga: brist på föräldraskap, rusmedel och utslagenhet. Personer i arbetsför ålder: trafiksäkerhet, arbetslöshet, misshandel och användning av rusmedel. Äldre personer: en trygg närmiljö, åtgärder mot ensamhet och ökad delaktighet. Ett nytt säkerhetsprogram bereds under år 2018. Sibbo välfärdsarbetsgrupp ansvarar för planeringen av lokala säkerhetsåtgärder.

I mars 2016 genomfördes en enkät om säkerhet och trygghet i östra Nyland. Av alla som besvarade enkäten kände 82 % sig trygga eller ganska trygga, av sibboborna 81 %. Av svararna upplevde 63 %, av sibboborna 65 %, att de kunde påverka mycket eller ganska mycket sin egen säkerhet.

Enligt enkäten anser såväl alla som besvarat förfrågan som sibboborna, att trygghetskänslan mest försvagas av allmänt trafikbeteende, ekonomi och utkomst, brottslighet och risken att halka eller falla.

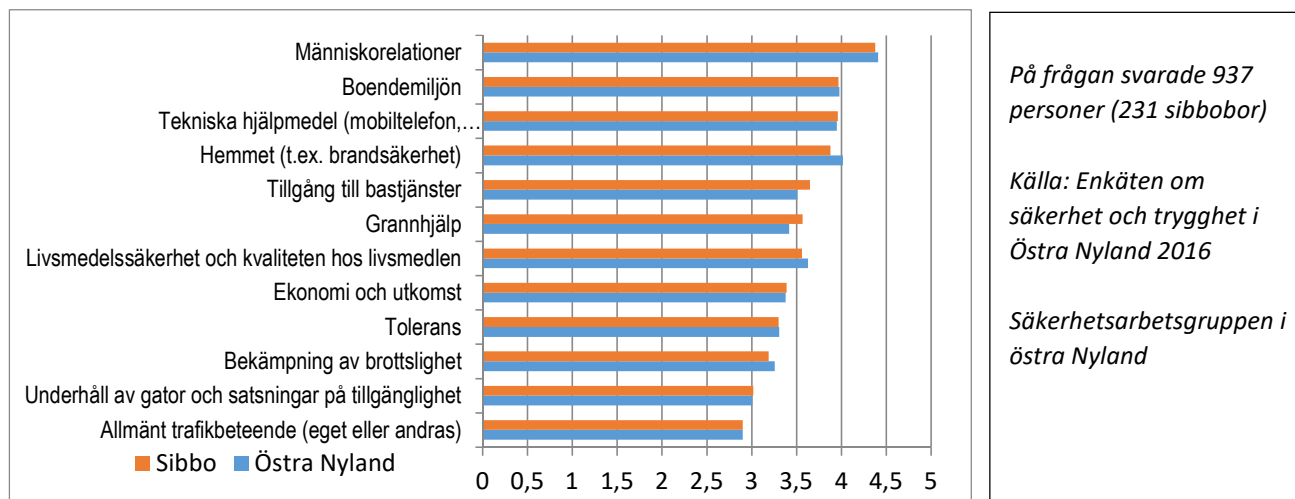
Figur 27. Saker som försvagar trygghetskänslan i Sibbo och östra Nyland år 2016
(1 = försvagar inte alls, 5 = försvagar mycket)

Enligt alla som besvarat förfrågan och också sibboborna är de fyra saker som mest förstärker trygghetskänslan människorelationer, hemmet, boendemiljön och tekniska hjälpmedel. Östnylänningarna anser

att tillgången till bastjänster är värd först en sjätte plats som en faktor som ökar tryggheten, sibboborna placerar tillgången till bastjänster på femte plats.

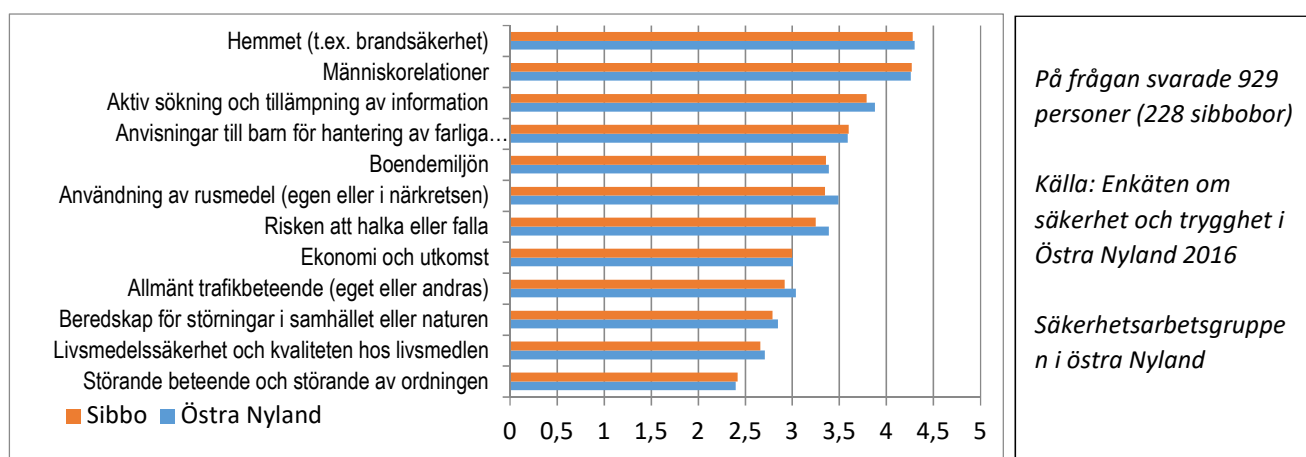
Figur 28. Saker som förstärker trygghetskänslan i Sibbo och östra Nyland år 2016
(1 = förstärker inte alls, 5 = förstärker mycket)

Bland annat förebyggande åtgärder, beredskap för undantagsförhållanden och sunt förnuft nämns i många svar som sätt att förbättra säkerheten. Också anvisningar till barn, att hålla säkerhetsutrustningen i hemmet i skick och gott trafikbeteende upplevs som viktiga faktorer som ökar säkerheten.

Enligt alla som besvarat förfrågan och också sibboborna går det bäst att påverka säkerheten vad gäller hemmet och människorelationer samt genom aktiv sökning och tillämpning av information och anvisningar till barn och unga.

Figur 29. Möjligheter att påverka egen och de närmastes säkerhet i Sibbo och östra Nyland år 2016
(1 = kan inte alls påverka, 5 = kan påverka mycket)

I det regionala säkerhetssamarbetet ingår också Utvecklingsföreningen SILMU rf:s projekt Trygga och aktiva byar 2016–2018 som hjälper byarna att göra egna säkerhetsplaner.

Polis- och räddningsverksamhet

Under inrikesministeriet lyder Polisstyrelsen som leder och styr den operativa polisverksamheten. Under Polisstyrelsen verkar polisinrättningar. Polisinrättningen i Östra Nyland ansvarar för allmän ordning och säkerhet samt brottsbekämpning på Sibbos område.

Räddningsverksamheten är en lagstadgad uppgift för kommunerna. Askola, Lappträsk, Lovisa, Mörskom, Borgå, Pukkila och Sibbo har överfört sina räddningsuppgifter till en gemensam räddningsenhet. Räddningsverket i Östra Nyland är administrativt underställt Borgå stads verksamhet. Kommunernas gemensamma regionala räddningsnämnd fattar beslut om räddningsverkets verksamhet. I samband med social- och hälsovårds- och landskapsreformen torde räddningsverksamheten överföras till Nylands nya landskapsförbund 1.1.2021. Sibbo räddningsstation ligger i Nickby och en utrustad ambulansstation finns i Söderkulla.

Lokala säkerhetsåtgärder

År 2016 behandlade den krisgrupp som fungerar i kommunen 46 kriser och gav hjälp och stöd åt 119 personer i olycksfall och dödsfall samt andra traumatiska situationer.

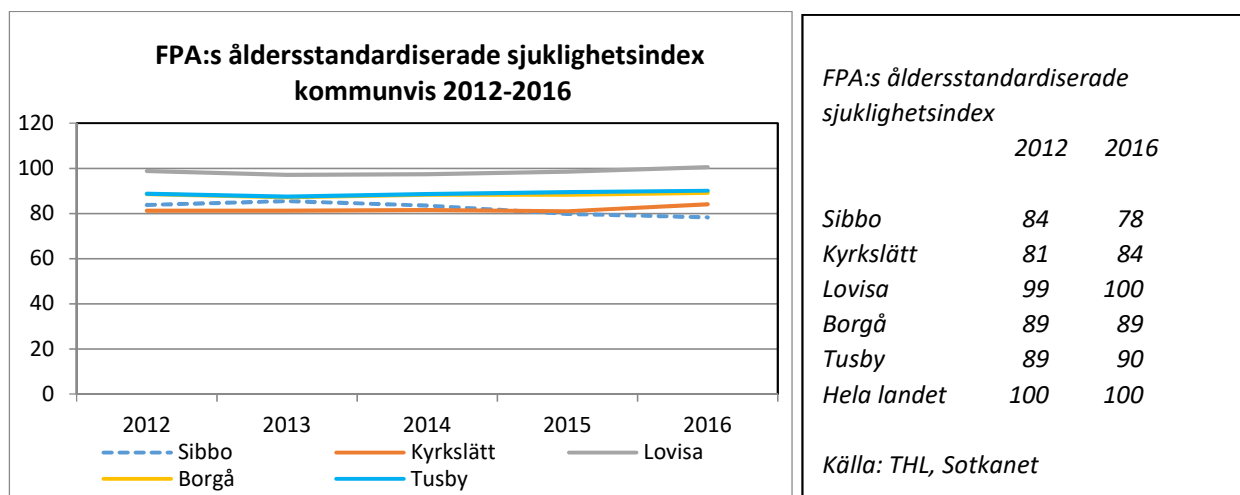
Säkerhetspromenader har ordnats i tätorter och skolor. En större del av de åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten som ingår i Sibbo trafiksäkerhetsplan har förverkligats.

Våren 2017 tog kommunen i bruk en internsida med säkerhetsinformation:
www.sibbo.fi/se/kommunen_och_beslutsfattande/om_sibbo/sakerhet.

3.1.3 Hälsa och funktionsförmåga

Sibboborna är mindre sjuka än genomsnittet i landet och också invånarna i jämförelsekommunerna. Folkpensionsanstaltens åldersstandardiserade sjuklighetsindex anger hur frisk eller sjuk befolkningen är i förhållande till genomsnittet i hela landet (= 100). År 2016 var Sibbos index 78.

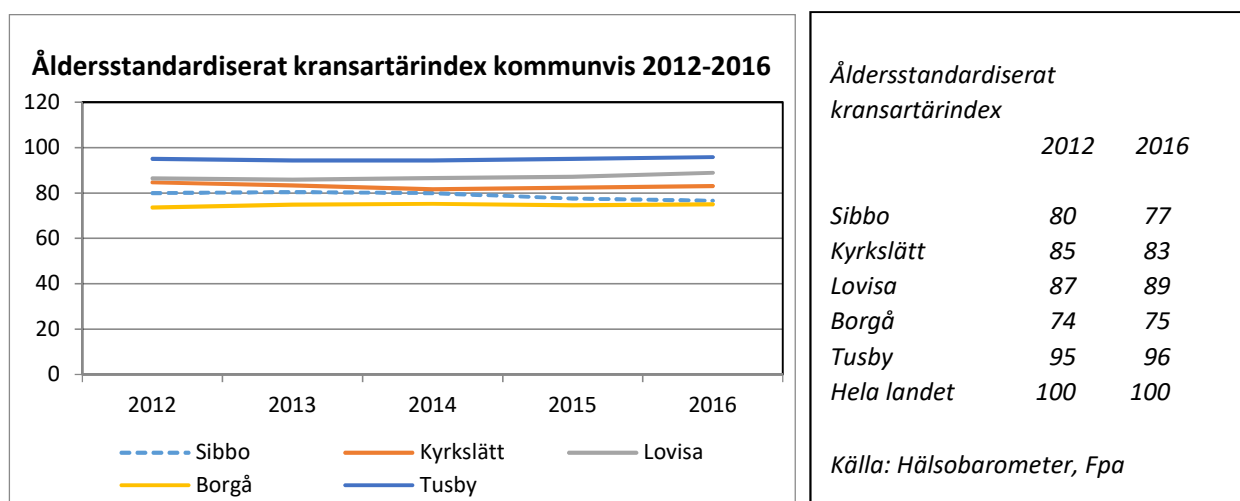
Figur 30. FPA:s åldersstandardiserade sjuklighetsindex kommunvis åren 2012–2016

De vanligaste folksjukdomarna i Finland är hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes. Vid sidan av förbättrade levnadsvanor har också en förbättrad förebyggande verksamhet och vård bidragit till att antalet kranskärlsjukdomar har minskat under de senaste decennierna. Fastän insjuknandet har minskat är det å andra sidan möjligt att befolkningens åldrande leder till ett ökat antal sjukdomsfall i framtiden.

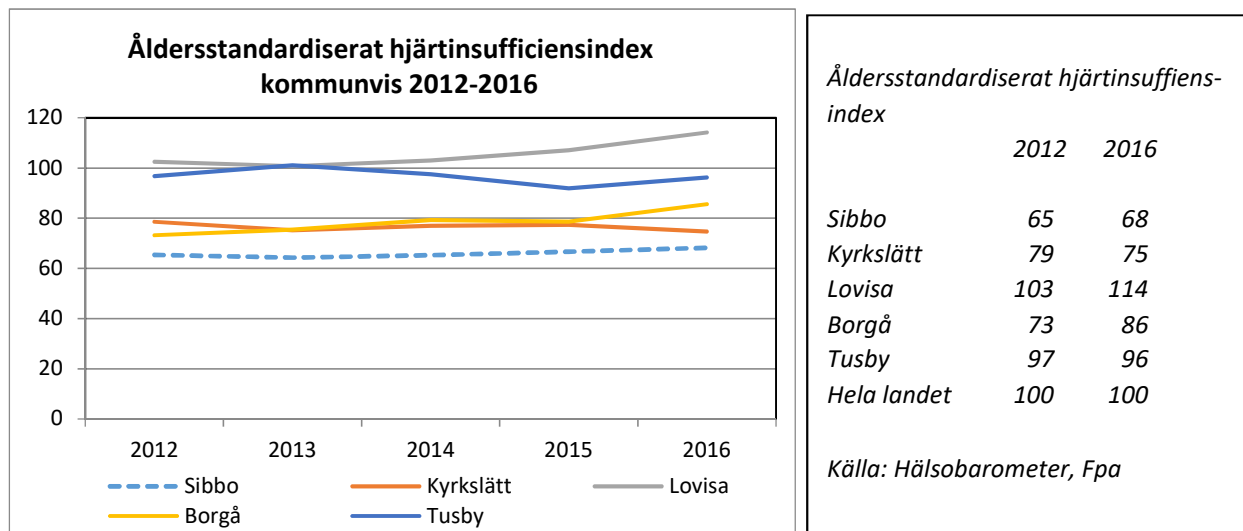
En effektivare vård leder också till en längre livslängd för de insjuknade. Förekomsten av kranskärlsjukdomar är mindre i Sibbo än genomsnittet i hela landet (= 100). År 2016 var Sibbos index 77.

Figur 31. Åldersstandardiserat kransartärsjukdomsindex kommunvis åren 2012–2016

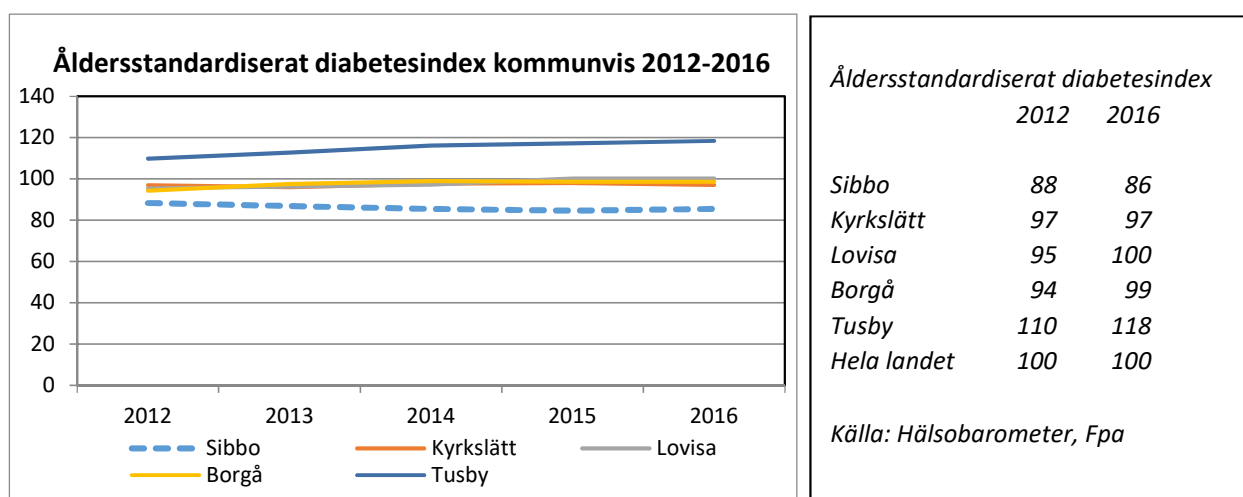
Förekomsten av hjärtinsufficiens är mindre i Sibbo än i hela landet i genomsnitt (= 100). År 2016 var Sibbos index 68.

Figur 32. Åldersstandardiserat hjärtinsufficiensindex områdesvis åren 2012–2016

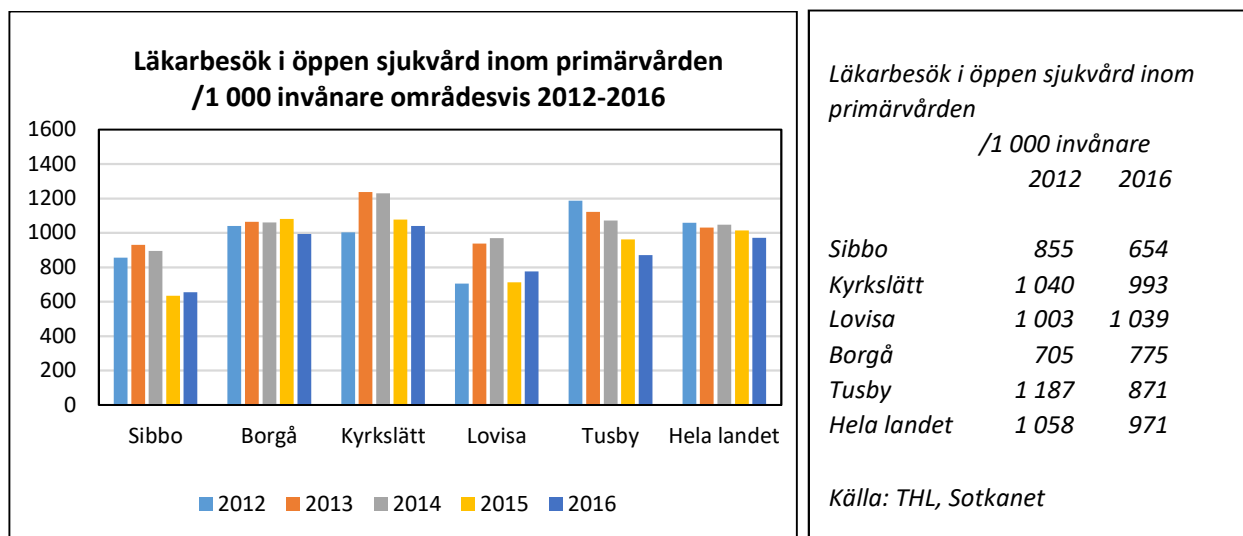
Typ 2-diabetes är en av de sjukdomar som ökar snabbast i Finland och hela världen. Över 500 000 finländare har redan insjuknat, en stor del utan att känna till det. Fetma, mindre mängd motion samt mera stillasittande arbete är en stor orsak till att antalet fall av typ 2-diabetes har ökat. Delvisa orsaker är också en förbättrad diagnostisering, ändrade diagnoskriterier, den allt äldre befolkningsstrukturen och längre livslängd. Det förekommer mindre diabetes i Sibbo än i landet i genomsnitt (= 100). År 2016 var Sibbos index 86.

Figur 33. Ålderstandardiserat diabetesindex områdesvis åren 2012–2016

Från år 2012 till år 2016 minskade antalet läkarbesök i öppen sjukvård. År 2016 uppgick antalet läkarbesök per tusen invånare i öppen sjukvård inom primärvården i Sibbo till 654, i hela landet till 971.

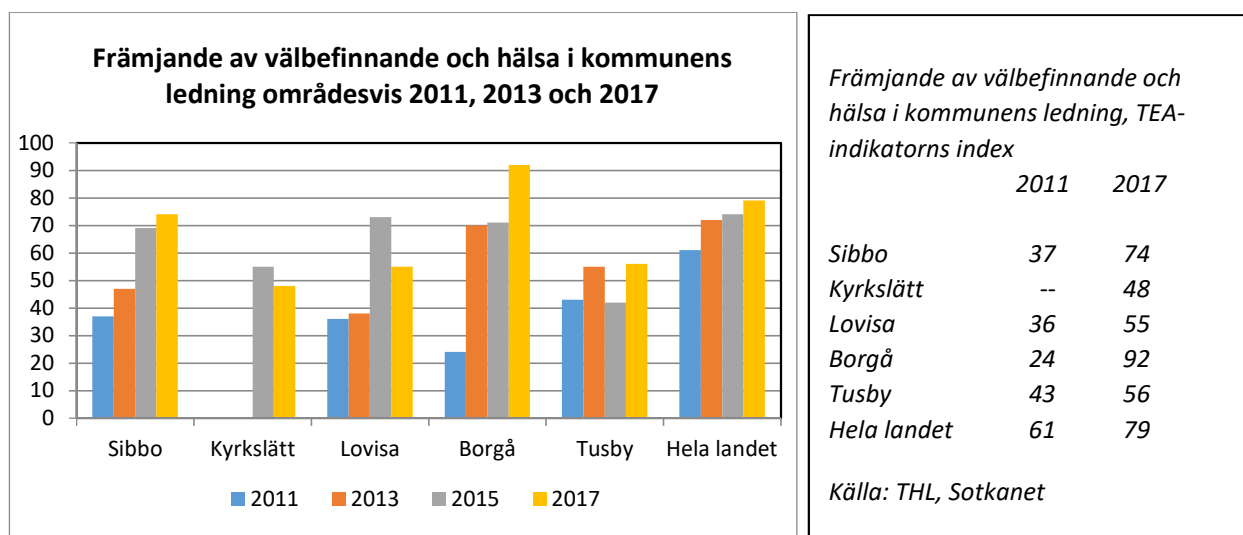
Figur 34. Läkarbesök i öppen sjukvård inom primärvården /1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016

Med indikatorn som beskriver hälsofrämjande aktivitet utreds främjandet av välfärd och hälsa i kommunens verksamhet. TEAvisari mäter den hälsofrämjande aktiviteten inom fyra delområden: primärvård, utbildning, motion och idrott samt kommunledning.

Poängtalet för indikatorn som beskriver den hälsofrämjande aktiviteten (TEA) anger hur väl den hälsofrämjande aktiviteten förverkligas i kommunen (dåligt resultat 0–24, bör förbättras 25–74 och bra resultat 75–100). År 2017 var TEA-indikatorns poängtal för kommunens ledning i Sibbo 74, i hela landet 79.

Figur 35. Främjande av välbefinnande och hälsa i kommunens ledning åren 2011, 2013, 2015 och 2017

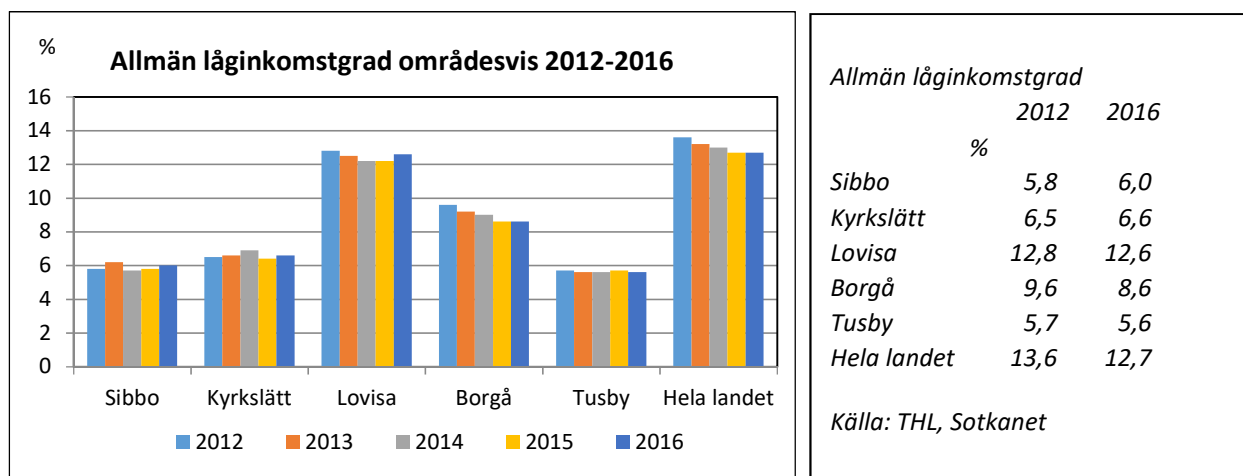
3.1.4 Utkomst

Stora inkomstskillnader anses försvaga den sociala kohesionen, förtroendet och rörligheten, vilket har negativa konsekvenser för befolkningens välfärd och ekonomi. Låginkomstgraden beskriver hur stor del av befolkningen hör till hushåll vars inkomst underskrider den relativa låginkomstgränsen. Inkomsterna består av löne-, företagar- och kapitalinkomster samt erhållna och betalda inkomstöverföringar.

Hushållets inkomster ställs i relation till hushållets konsumtionsenheter (för varje medlem i hushållet ett viss värde). Till låginkomsttagare räknas de personer som hör till hushåll vilkas disponibla inkomster understiger 60 % av hushållens medianinkomst i landet.

År 2016 uppgick den konsumtionsenhetsvisa medianinkomsten för hela befolkningens del till 24 160 euro. Låginkomstgränsen för enpersonshushåll utgjorde 14 500 euro, dvs. 1 210 euro per månad. År 2016 var andelen hushåll med låga inkomster 6 % i Sibbo, 12,7 % i hela landet.

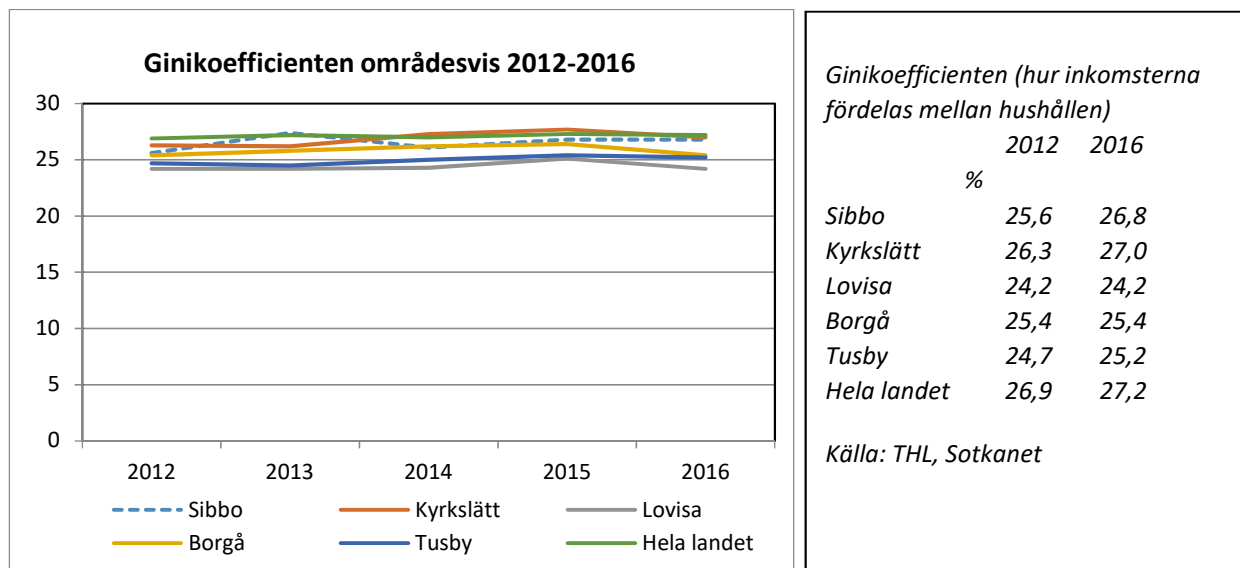
Figur 36. Den allmänna låginkomstgraden områdesvis åren 2012–2016

Ginikoefficienten anger fördelningen av den disponibla inkomsten i bostadshushållen. Vid beräkningen av ginikoefficienten delas bostadshushållets disponibla inkomst med bostadshushållets konsumtionsenhetstal. Den disponibla inkomsten bildas av löne-, företagar- och kapitalinkomster samt erhållna och betalda inkomstöverföringar. Ginikoefficienten varierar mellan 0 och 100. Ju större koefficienten är, desto ojämnare är inkomstfördelningen.

Skillnaderna i ginikoefficienten har varit små, dvs. det förekommer inga stora skillnader i den områdesvisa inkomstfördelningen. År 2016 var Sibbos värde 26,8, medan hela landet uppvisade ett värde på 27,2.

Figur 37. Ginikoefficienten områdesvis åren 2012–2016

3.2. Barn, yngre tonåringar och barnfamiljer

Situationen för barnfamiljerna i Sibbo ser minst sagt tillfredsställande ut. Antalet låginkomsttagare och trångbodda är lägre än i genomsnitt i landet. Uppfostrings- och familjerådgivningens tjänster används mindre än i genomsnitt i landet. Andelen barn i åldern 0–17 år inom barnskyddets öppenvård är mindre än i landet i genomsnitt.

Fastän barnens situation ser stabil ut förekommer många utmaningar i barnfamiljernas vardag. Många barn bor nuförtiden turvis hos mamman och pappan och till barnens familjer hör föräldrarnas nya partner och deras barn. Komplicerade vardagsvanor kan försvåra livet och vara belastande om till exempel föräldrarnas förhållande är motstridigt. Familjearbetet i Sibbo stöder barnfamiljer i olika livssituationer eller när föräldrarnas resurser är knappa.

I Östra Nylands säkerhetsprogram 2015–2017 är målen gällande barn och unga tillräckligt föräldraskap, minskat missbruk bland ungdomar och stärkande av ungdomars livshantering.

Beträffande barnens hälsotillstånd har det skett en positiv utveckling vad gäller alkoholkonsumtion och rökning. Minskad fysisk aktivitet och mat som innehåller mycket fett och socker leder till övervikt hos barn. Cirka 15 procent av barnen är klart överviktiga. Utöver hälsorisker kan ett överviktigt barn lida av problem med självkänslan och övervikten kan väsentligt försämra barnets livskvalitet. Övervikt i barndomen ökar även risken för insjuknande i hjärt- och kärlsjukdomar och typ 2-diabetes i vuxen ålder.

Skolbispisningen har en central roll i näringsfostran för barn. Till exempel matjuryernas verksamhet engagerar eleverna att delta i planeringen och utvärderingen av menyerna och är en bra kanal för att förmedla näringskunskapen via eleverna till sina kamratgrupper.

Då välfärdsplanen för barn och unga i Sibbo utarbetades år 2013, ansåg man det viktigt att främja såväl de anställdas som föräldrarnas och organisationernas delaktighet samt synliggöra barns och ungas egna åsikter. Skolornas elever deltog i utarbetandet av planen bland annat genom att rita teckningar som beskrev deras välfärd samt genom att berätta om sina erfarenheter vid välfärdseminariet för barn och unga. Föräldrar som har barn i rådgivningsåldern fick också komma med skriftliga kommentarer.

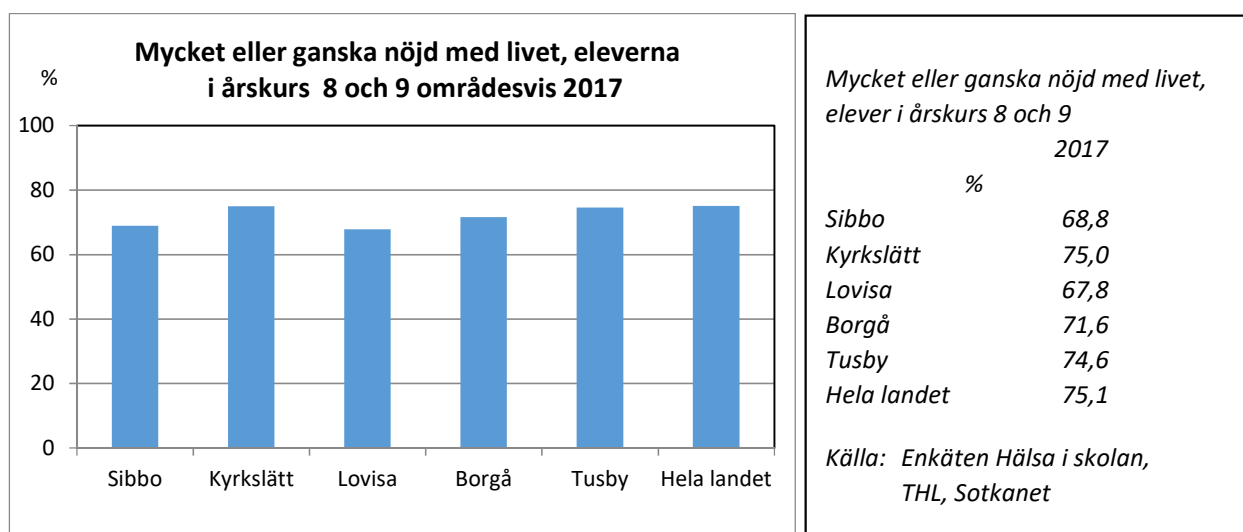
De ungas delaktighet främjas via ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktiges representant har närvaro- och yttranderätt i fullmäktige, social- och hälsovårdsutskottet och tekniska utskottet samt bildningsutskottet och dess sektioner.

Move! är ett nationellt datainsamlings- och responssystem som används för att mäta den fysiska funktionsförmågan hos elever i årskurs 5 och 8. Move! mäter elevernas uthållighet, styrka, snabbhet, rörlighet, balans och motoriska grundfärdigheter – sådana egenskaper som påverkar elevens ork i vardagen. Hösten 2016 visade Move! att elever i årskurs fem i Sibbo uppvisar resultat som ligger betydligt över landets genomsnittsvärden. Under genomsnittet blir endast kast och lyra-kombinationen vad gäller flickor och axelrörligheten vad gäller pojkar i årskurs 5.

Genom enkäten Hälsa i skolan samlar Institutet för hälsa och välfärd, THL, in information om barn och ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, hälsa och välmående. Enligt enkäten befinner sig eleverna i årskurs 8 och 9 i Sibbo enligt flera indikatorer på samma nivå vad gäller psykiskt välmående och hälsa som eleverna i landet i genomsnitt och också i jämförelsekommunerna. I Sibbo är dock färre elever mycket eller ganska nöjda med sitt liv och fler elever upplever sitt hälsotillstånd som måttligt eller dåligt än i hela landet i genomsnitt.). Obs! Enkäten har inte besvarats av alla elever och svarsprocenten per fråga har varierat.

Enligt hälsoenkäten våren 2017 var i Sibbo 68,8 % av eleverna i årskurs 8 och 9 mycket eller ganska nöjda med livet, i hela landet 75,1 % (i Sibbo 79,8 % av pojkarna och 59,6 % av flickorna; i hela landet 83,8 % av pojkarna och 67,1 % av flickorna).

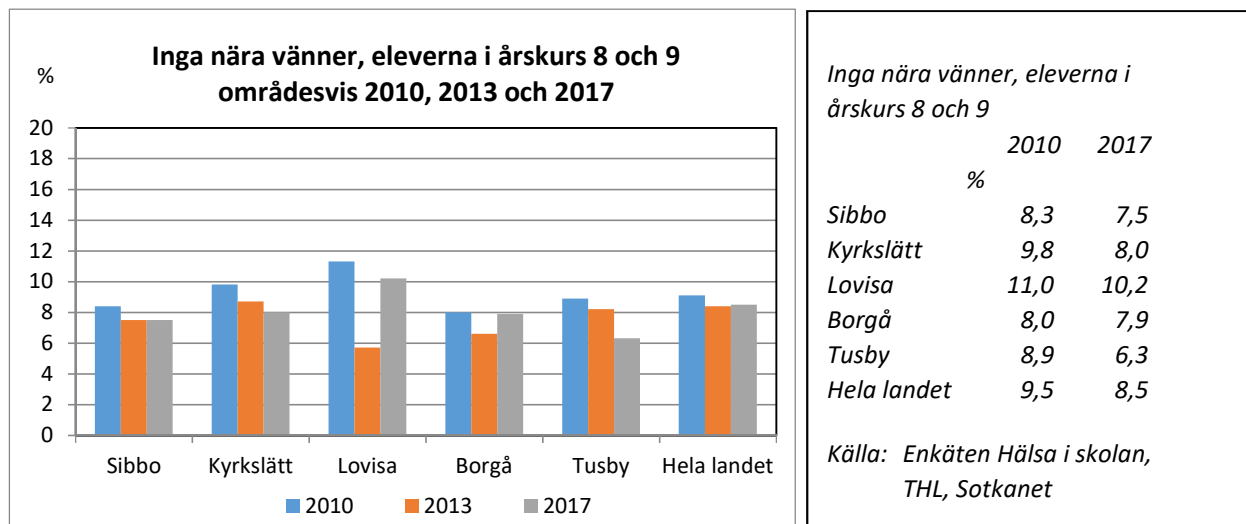
Figur 38. Mycket eller ganska nöjd med livet, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis år 2017

Enligt undersökningar sänker ensamhetskänslan självförtroendet och ökar risken för känslomässiga problem såsom depression och ångest samt beteendestörningar. En långvarigt upplevd känsla av ensamhet i barndomen fortgår ofta i ungdomsskedet, vilket utgör en stor risk för utslagenhet.

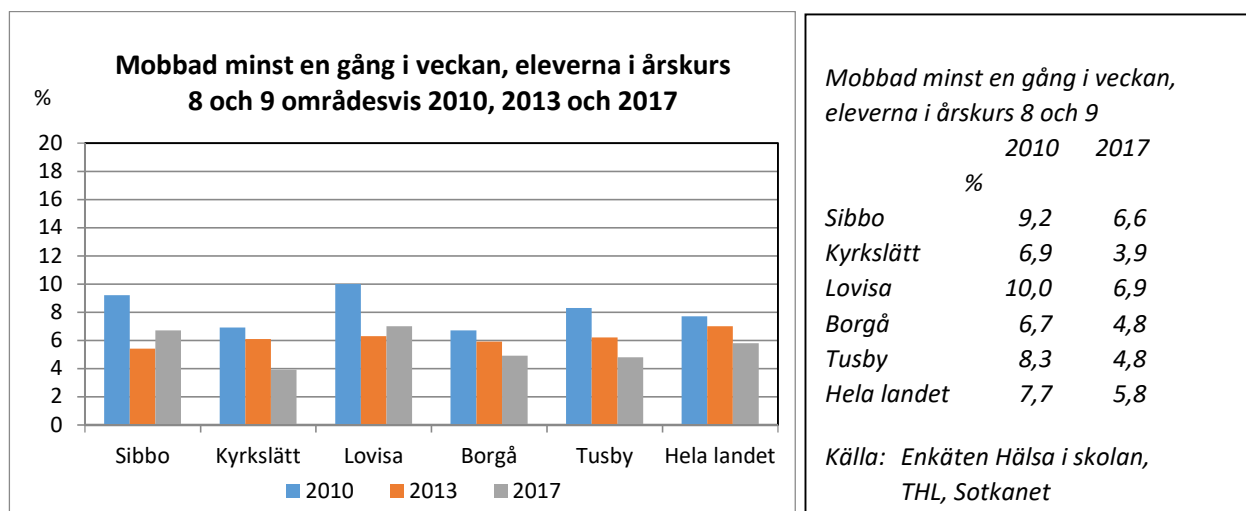
Våren 2017 svarade 7,5 % av eleverna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen i Sibbo nekande på frågan om de har någon nära vän. I hela landet var andelen 8,5 %.

Figur 39. Inga nära vänner, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

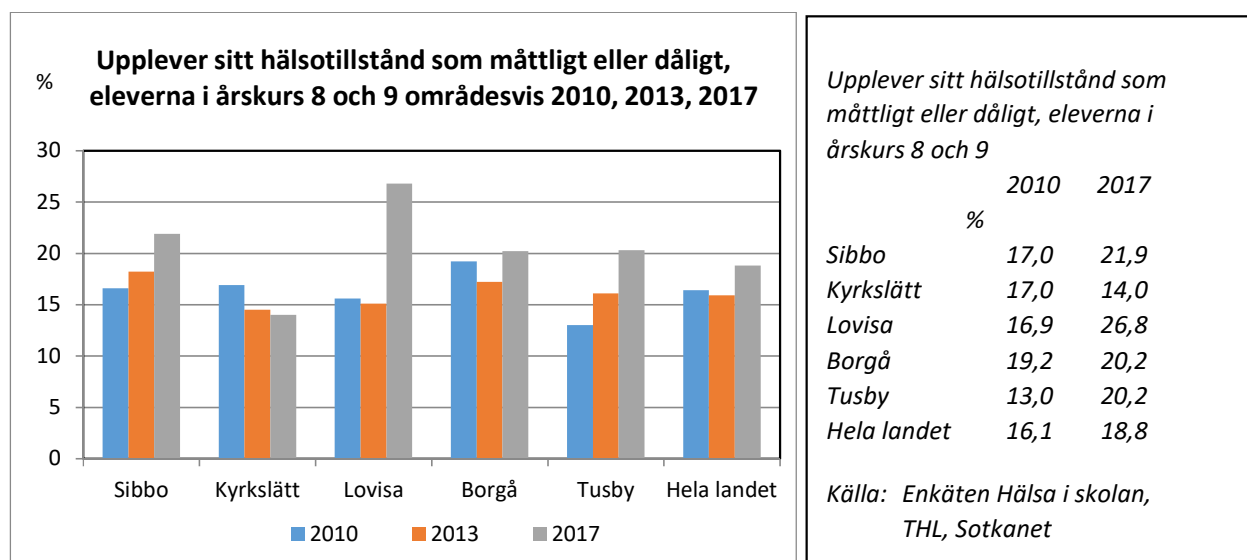
Våren 2017 blev 6,6 % av eleverna i årskurs 8 och 9 i Sibbo mobbade minst en gång i veckan, i hela landet var andelen 5,8 %.

Figur 40. Mobbad minst en gång i veckan, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

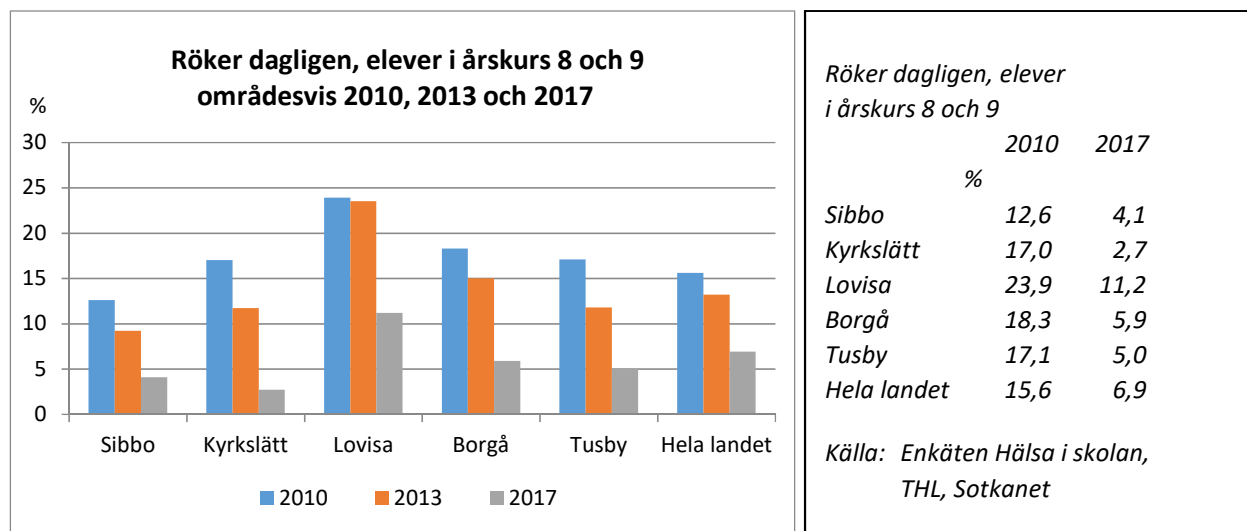
Våren 2017 upplevde 21,9 % av eleverna i årskurs 8 och 9 i Sibbo sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt, i hela landet var andelen 18,8 %.

Figur 41. Andelen elever i års kurs 8 och 9 som upplevt sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

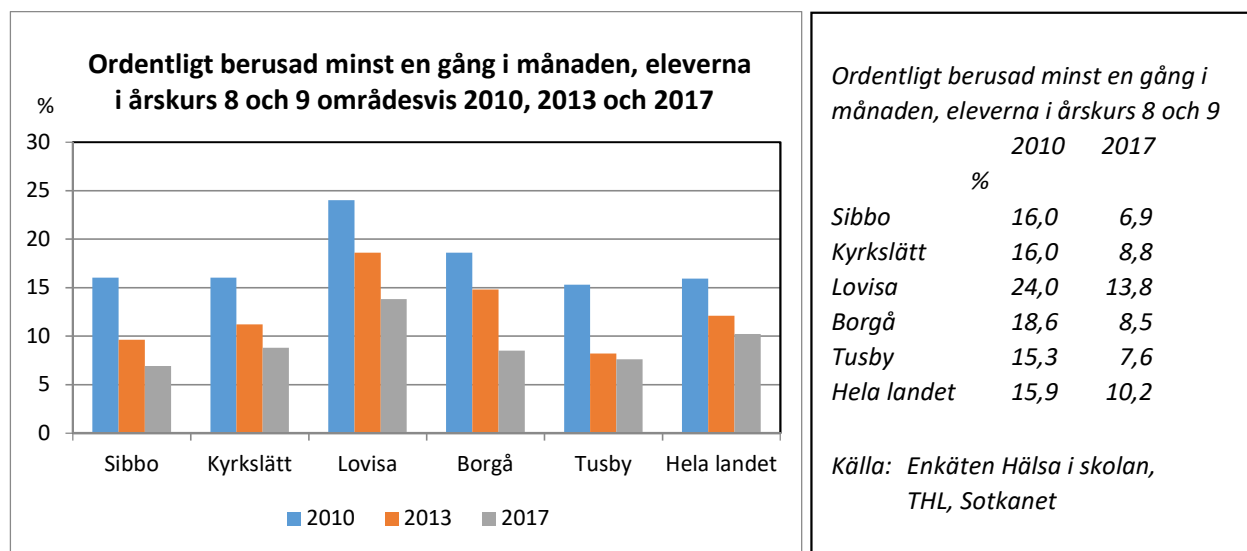
Våren 2017 rökte 4,1 % av eleverna i årskurs 8 och 9 i Sibbo dagligen, i hela landet 6,9 %. Rökning har blivit mindre populärt bland ungdomar.

Figur 42. Röker dagligen, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

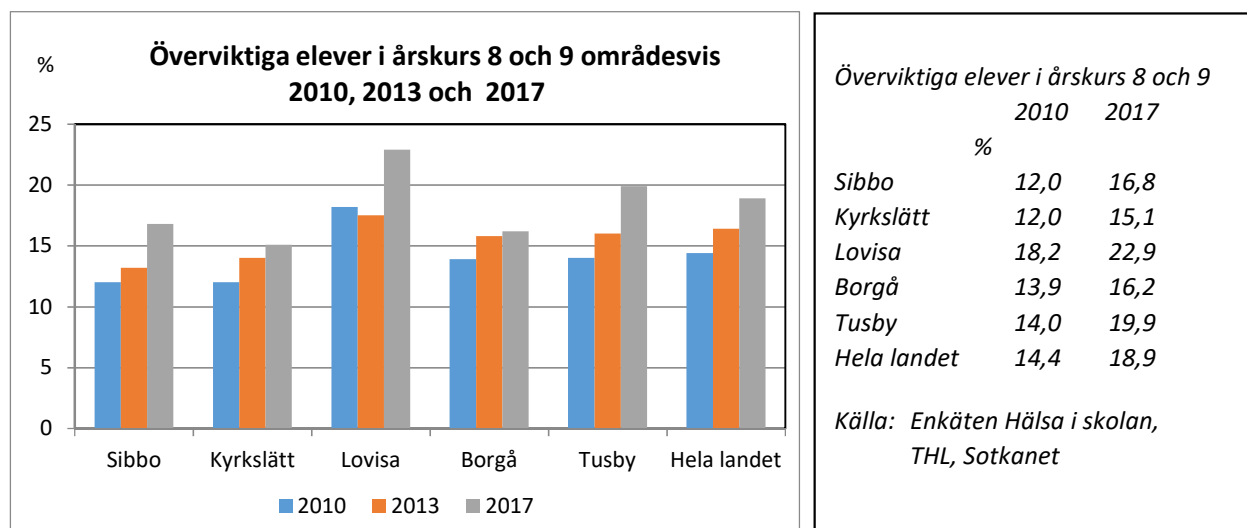
Våren 2017 var 6,9 % av eleverna i årskurs 8 och 9 ordentligt berusade minst en gång i månaden i Sibbo och i hela landet 10,2 %. Utgående från svaren på enkäten Hälsa i skolan förefaller det som om supandet skulle ha avtagit ibland yngre tonåringar.

Figur 43. Ordentligt berusad minst en gång i månaden, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

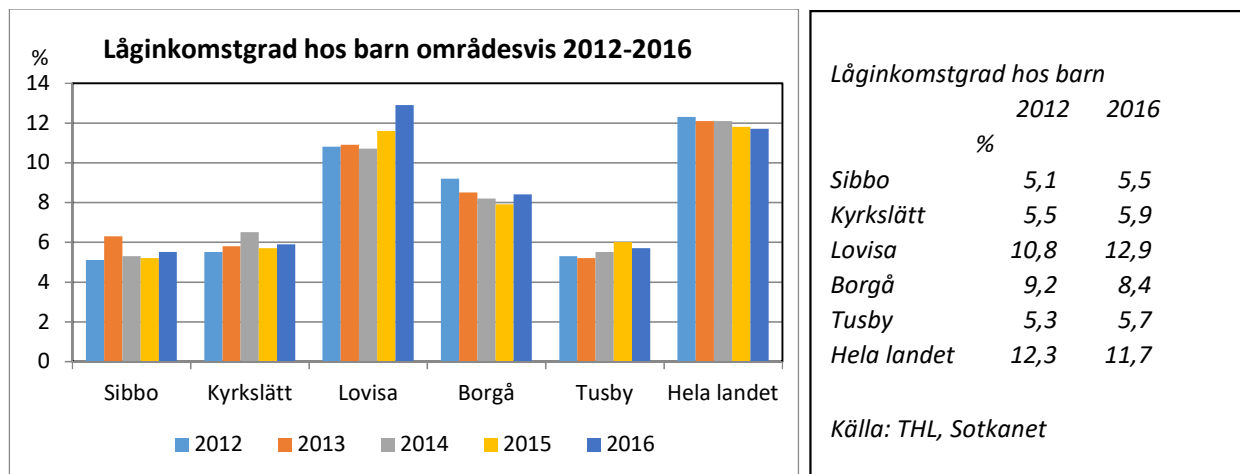
Våren 2017 utgjorde andelen överviktiga elever i årskurs 8 och 9 i Sibbo 16,8 %, i hela landet var andelen 18,9 %. Allt fler skolelever är överviktiga.

Figur 44. Andelen överviktiga elever i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

År 2016 var låginkomstgraden hos barn lägst i Sibbo i hela jämförelseområdet. Endast 5,5 % av barnen under 18 år bodde i hushåll med låga inkomster, då andelen i hela landet i genomsnitt var 11,7 %.

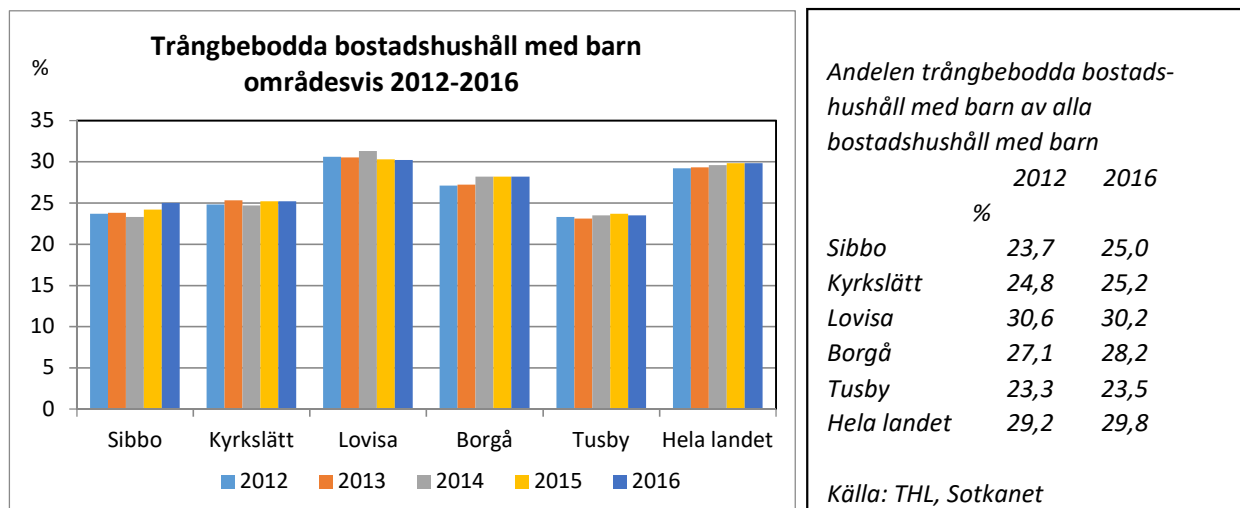
Figur 45. Låginkomstgraden hos barn områdesvis åren 2012–2016

En bostad är trångbodd, om det bor mer än en person per ett rum, då köket inte räknas med. Ett barnbostadshushåll är ett bostadshushåll där det bor minst en person som är under 18 år.

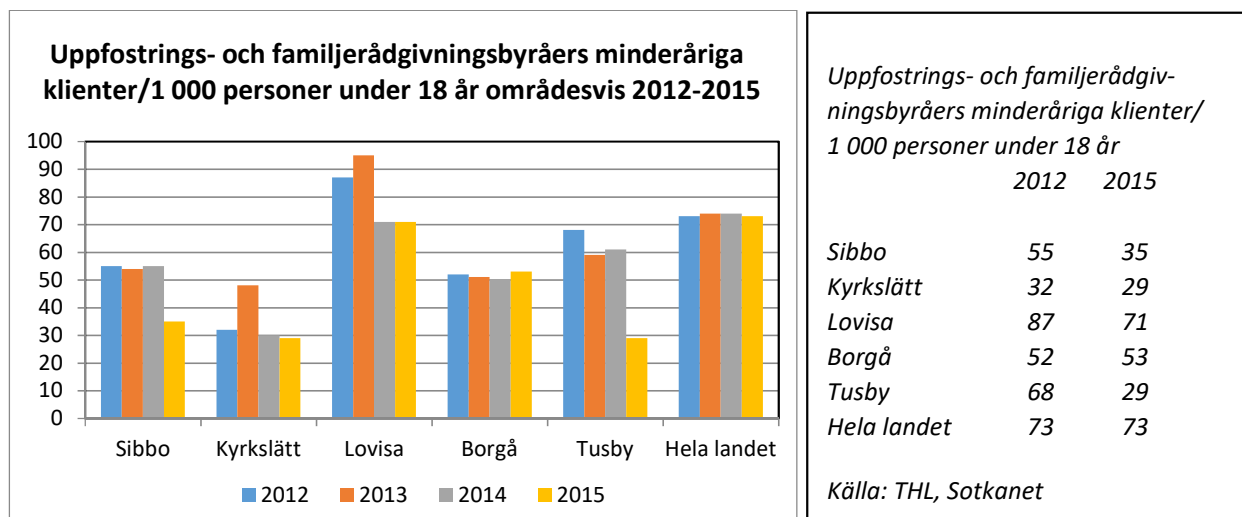
År 2016 uppgick andelen trångbebodda barnbostadshushåll av alla barnbostadshushåll i Sibbo till 25 %, i hela landet 29,8 %. Från år 2012 till år 2016 ökade andelen i någon mån.

Figur 46. Trångbebodda hushåll med barn områdesvis åren 2012–2016

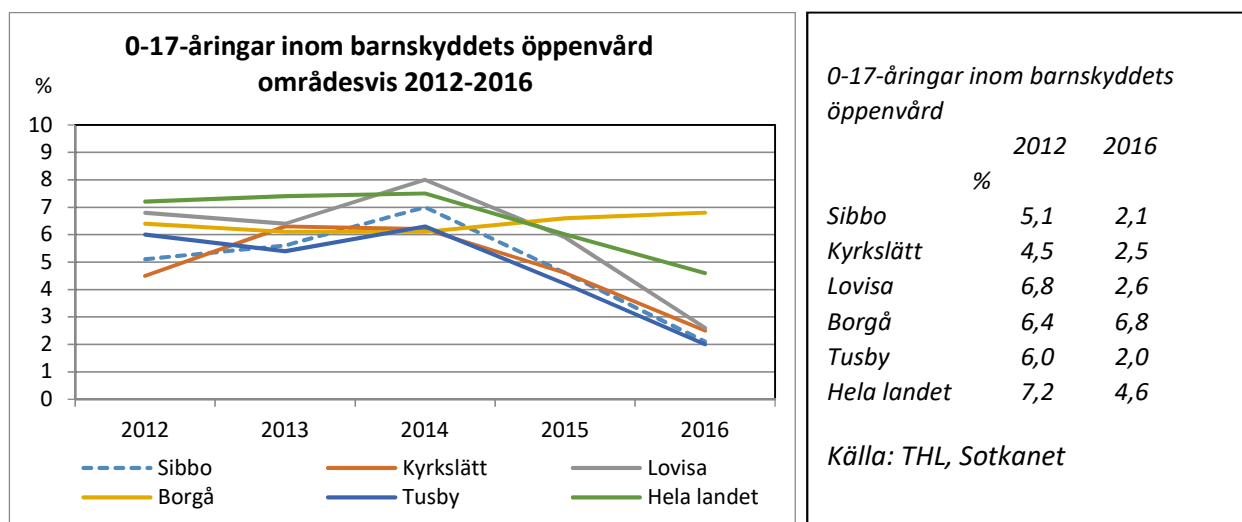
År 2015 hade uppfostrings- och familjerådgivningsbyråerna i Sibbo 35 minderåriga klienter per tusen personer under 18 år, i hela landet var antalet 73. Andelen minskade från år 2012 till år 2015.

Figur 47. Uppfostrings- och familjerådgivningsbyråers minderåriga klienter/1 000 personer under 18 år områdesvis åren 2012–2015

År 2016 omfattades 2,1 % av 0–17-åringarna i Sibbo av stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård. I hela landet var andelen 4,6 %. Andelen minskade från år 2012 till år 2016.

Figur 48. Andelen 0–17-åringar inom barnskyddets öppenvård områdesvis åren 2012–2016

3.3. Ungdomar och unga vuxna

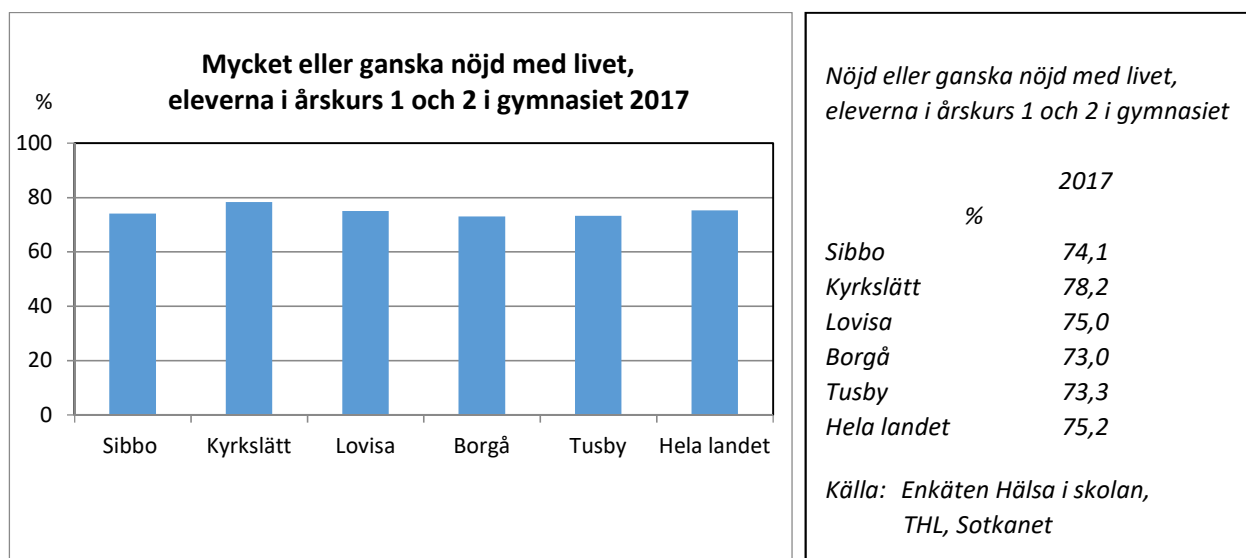
Ungdomarnas psykiska välmående och hälsa ligger enligt flera indikatorer på samma nivå i Sibbo som i landet i genomsnitt och också i jämförelsekommunerna. I Sibbo upplever fler elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet att hälsotillståndet är medelmåttligt eller dåligt än i hela landet i genomsnitt. Fler ungdomar är också ordentligt berusade minst en gång i månaden än i hela landet i genomsnitt.

Utbildningskraven i arbetslivet har ökat och på arbetsmarknaden finns endast ett fåtal uppgifter som inte kräver utbildning efter grundskolan. Utbildning förebygger utslagning och förbättrar sysselsättningsmöjligheterna samt förlänger såväl arbetskarriären som den genomsnittliga förväntade livslängden. På motsvarande sätt resulterar bristen på utbildning i arbetslöshet samt social och hälsomässig nöd.

Enligt samhällsgarantin som trädde i kraft i början av år 2013 erbjuds för att förebygga utslagning alla personer under 25 år och nyutexaminerade som inte fyllt 30 år ett jobb eller en praktik-, studie-, arbetsverkstads- eller rehabiliteringsplats senast inom tre månader från det att de har blivit arbetslösa. Utbildningsgarantin är en del av samhällsgarantin och säkerställer för alla som avslutat grundskolan en utbildningsplats på gymnasium, på yrkesläroanstalt, i läroavtalsutbildning, på arbetsverkstad, i rehabilitering eller på något annat sätt.

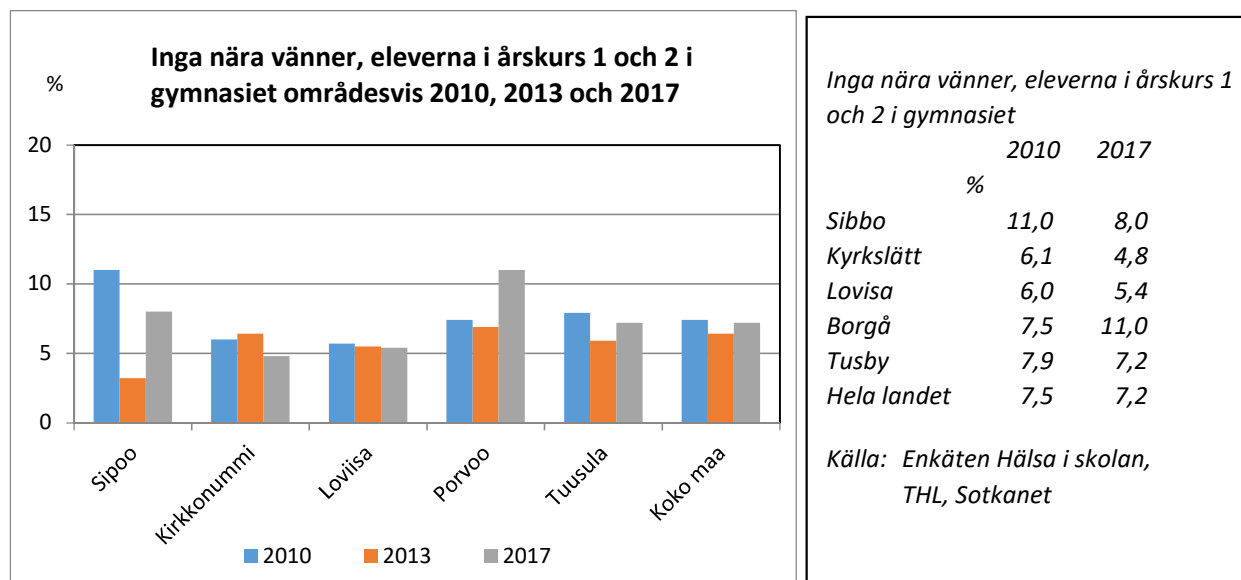
Enligt enkäten Hälsa i skolan var 74,1 % av eleverna i årkurs 1 och 2 i gymnasiet i Sibbo mycket eller ganska nöjda med livet, i hela landet 75,2 % (i Sibbo 82,5 % av pojkarna och 64,8 % av flickorna; i hela landet 81,8 % av pojkarna och 70,6 % av flickorna). Obs! Enkäten har inte besvarats av alla elever och svarsprocenten per fråga har varierat.

Figur 49. Mycket eller ganska nöjd med livet, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis år 2017

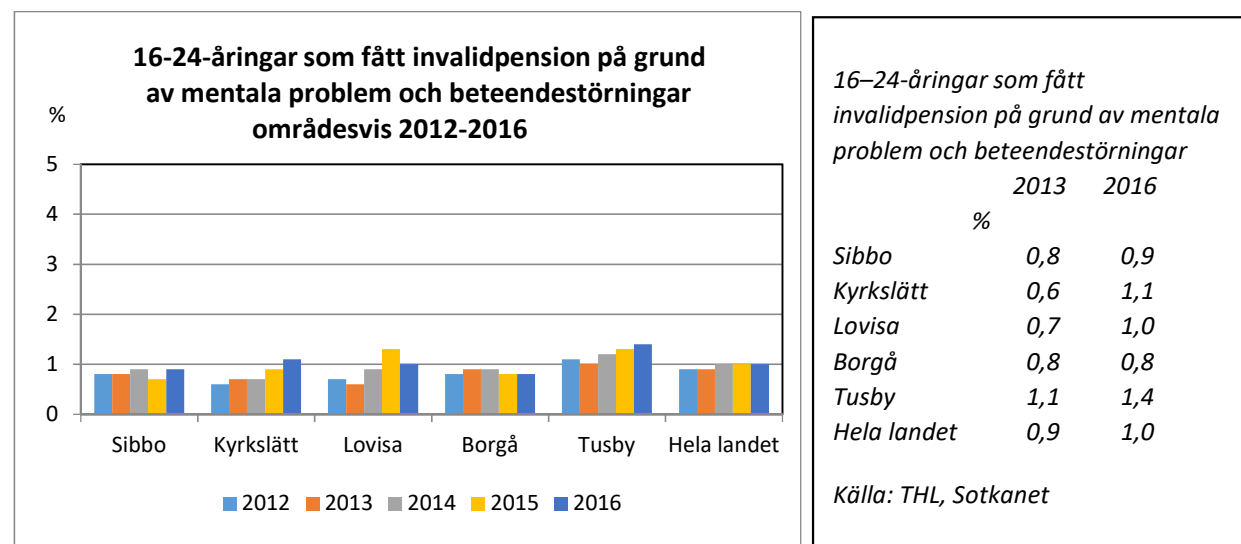
Våren 2017 var 8,0 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasierna i Sibbo utan nära vänner, i hela landet 7,2 %. Andelen har minskat.

Figur 50. Inga nära vänner, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 ja 2017

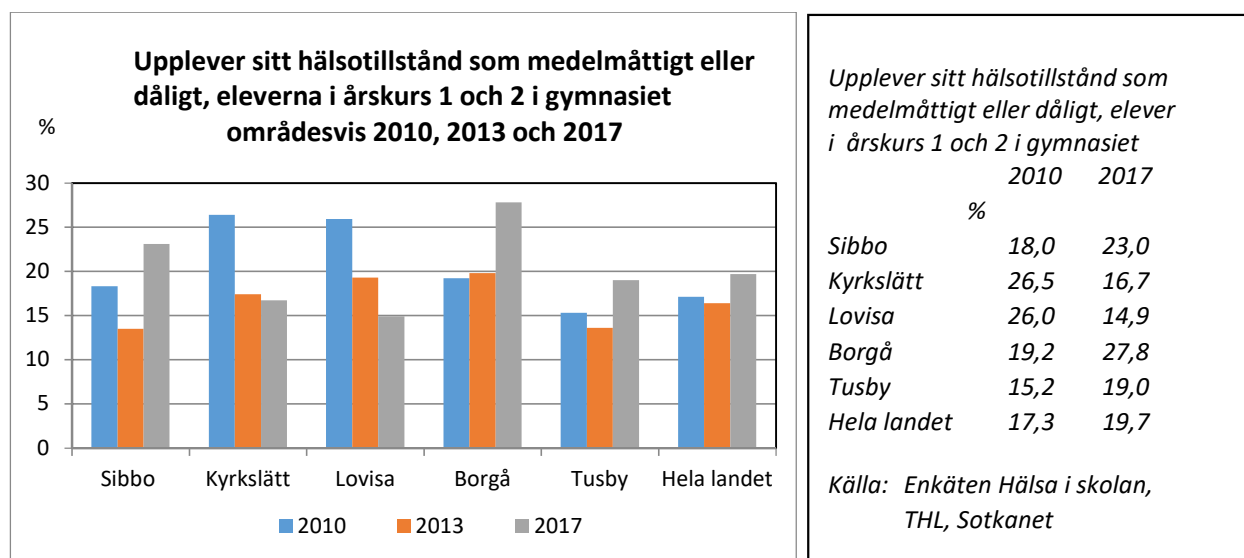
År 2016 fick 0,9 % av 16–24-åringarna i Sibbo invalidpension på grund av mentala problem och beteendestörningar, i hela landet var andelen 1,0 %.

Figur 51. 16–24-åringar som fått invalidpension på grund av mentala problem och beteendestörningar områdesvis åren 2012–2016

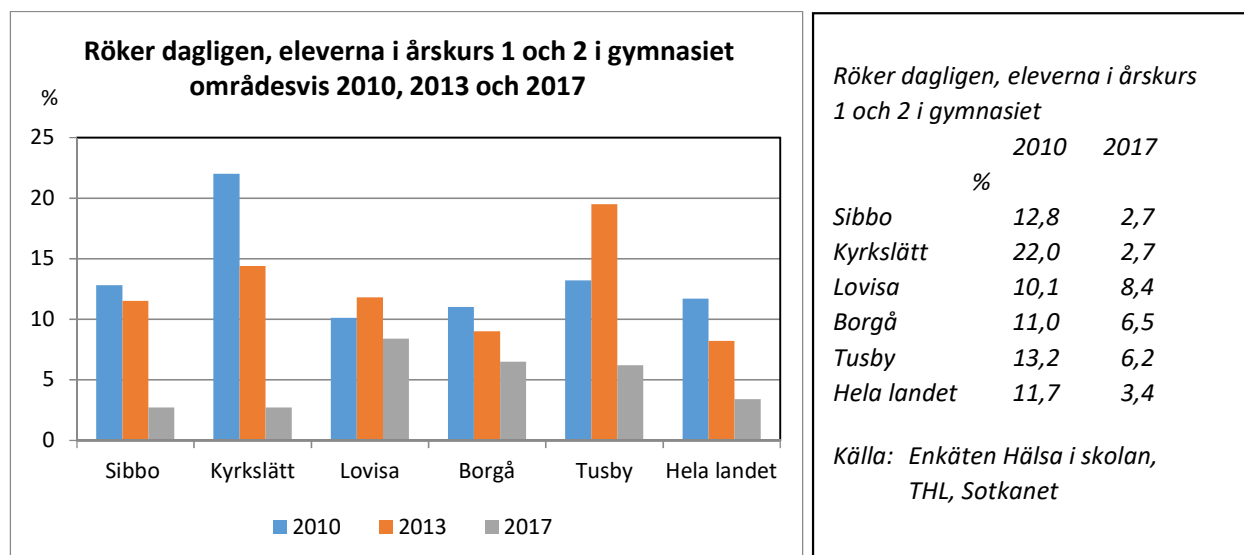
Våren 2017 upplevde 23,1 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasierna i Sibbo sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt, i hela landet var andelen 19,7 %. Andelen har vuxit.

Figur 52. Andelen elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet som upplevt sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

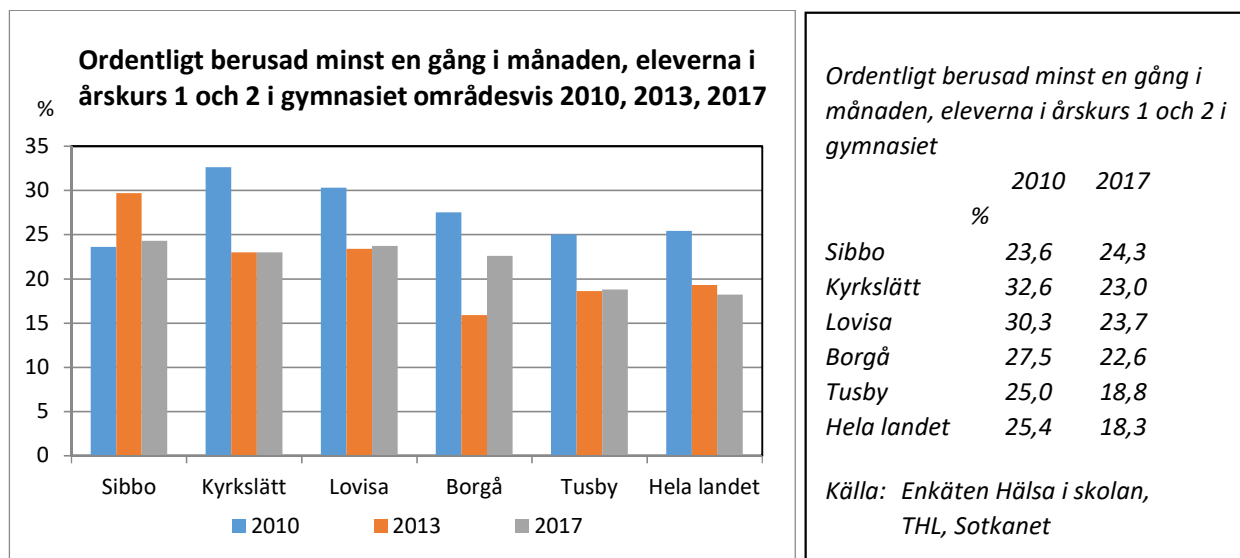
Våren 2017 rökte 2,7 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasierna i Sibbo, i hela landet 3,4 %. Rökningen har minskat.

Figur 53. Röker dagligen, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

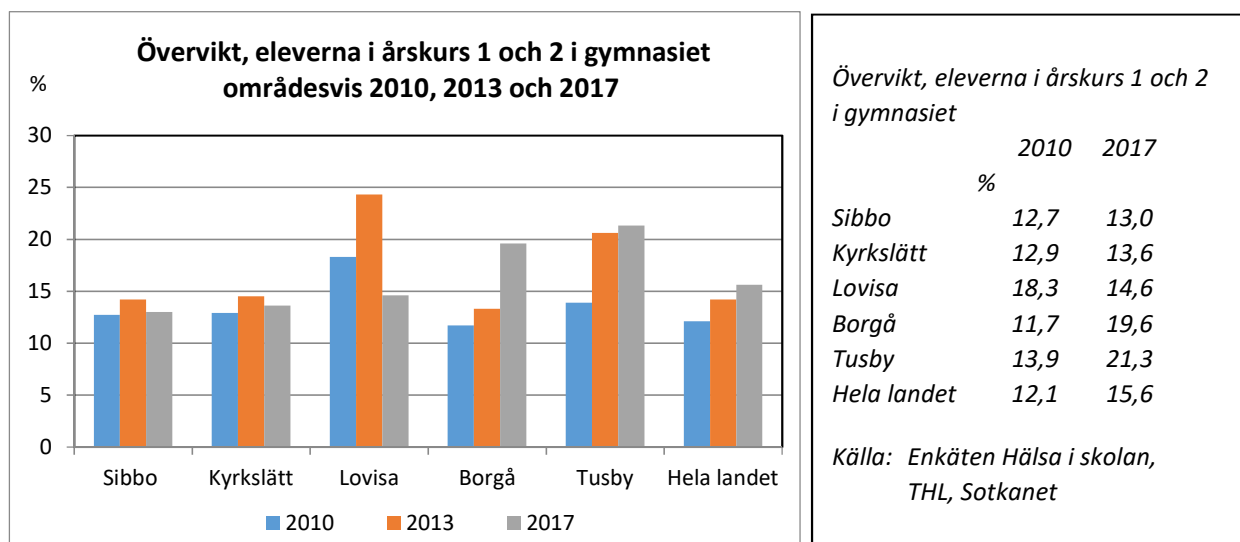
Våren 2017 uppgav 24,3 % av eleverna i årskurs 1 och 2 gymnasierna i Sibbo att de är ordentligt berusade minst en gång i månaden, i hela landet var andelen 18,3 %.

Figur 54. Andelen elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet som varit ordentligt berusade minst en gång i månaden områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

Våren 2017 var andelen överviktiga gymnasieelever i Sibbo 13 %, i hela landet 15,6 %.

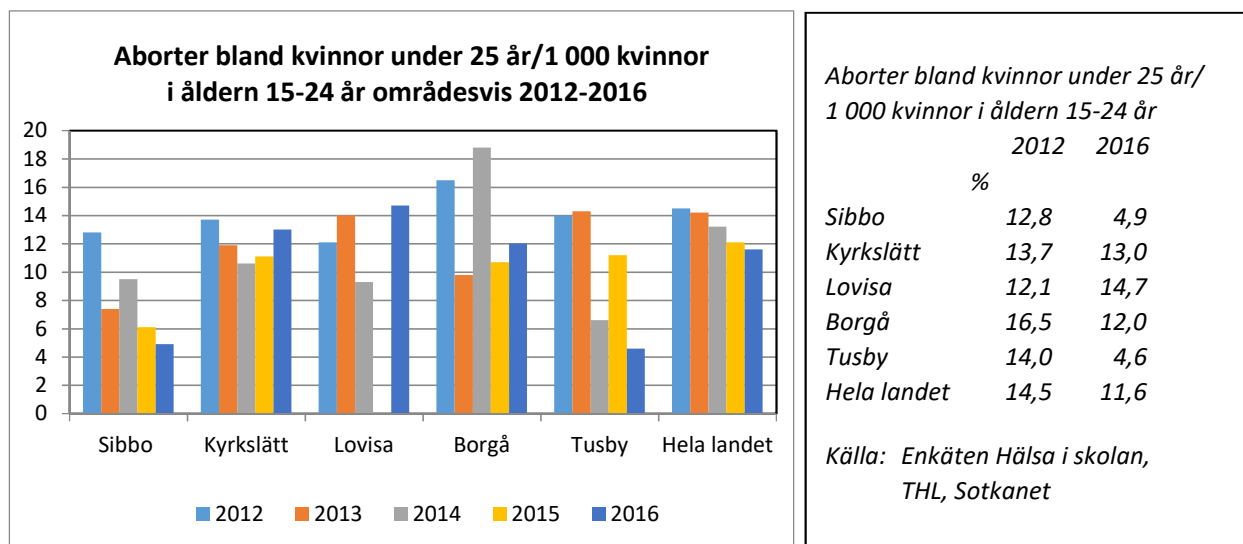
Figur 55. Andelen överviktiga elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

Våren 2017 hade 13,8 % av eleverna i årskurs 8 och 9 i grundskolan och 30,9 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasierna i Sibbo haft samlag. I hela landet var andelarna 18,8 % och 38,1 %. Andelarna har minskat.

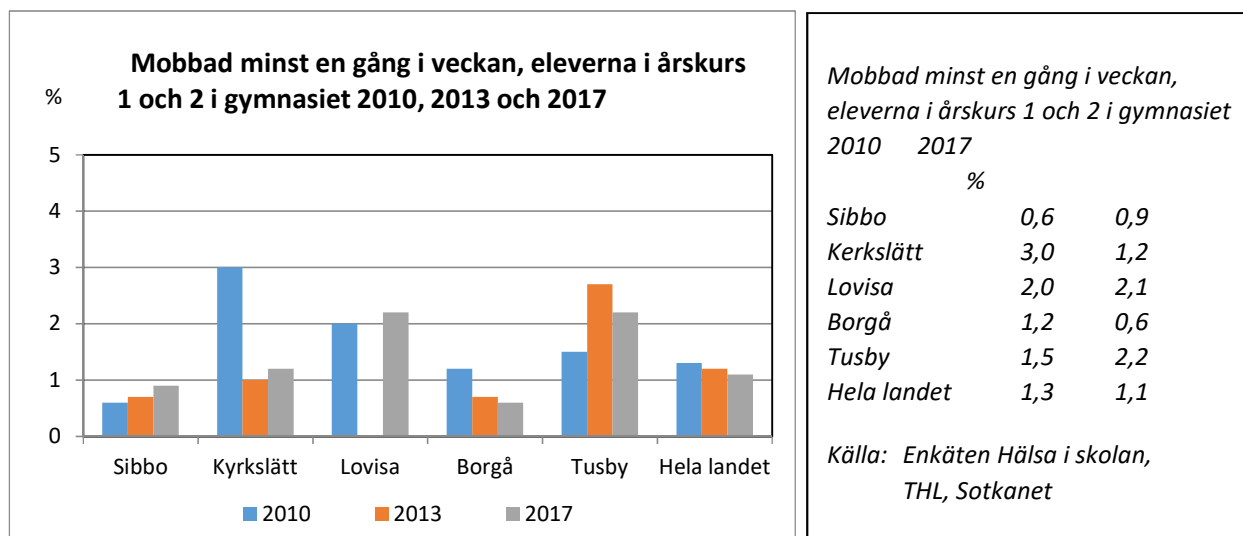
År 2016 uppgick antalet aborter bland kvinnor under 25 år i Sibbo till 4,9 per tusen kvinnor i åldern 15–24 år. I hela landet i genomsnitt var antalet 11,6. Från år 2012 till år 2016 minskade antalet aborter.

Figur 56. Aborter bland kvinnor under 25 år/1 000 kvinnor i åldern 15–24 år områdesvis åren 2012–2016

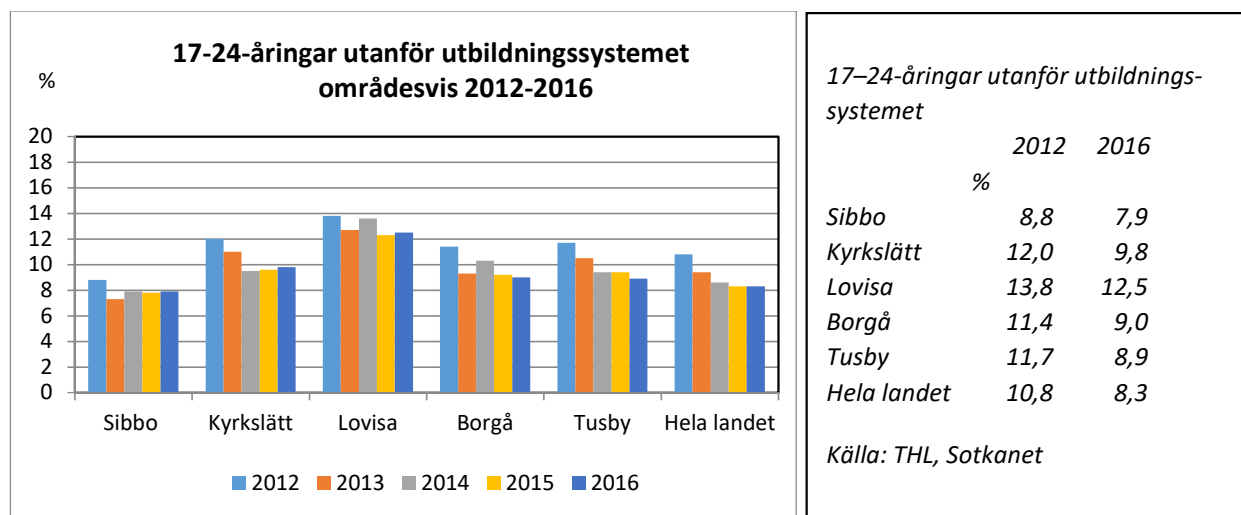
Våren 2017 uppgav de studerande i årskurs 1 och 2 i gymnasierna, att de blivit mobbade mer sällan än eleverna i årskurserna 8 och 9 i grundskolan. I Sibbo blev 0,9 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet mobbade minst en gång i veckan, i hela landet 1,1 %. I Sibbo har mobbningen ökat en aning.

Figur 57. Mobbad minst en gång i veckan, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017

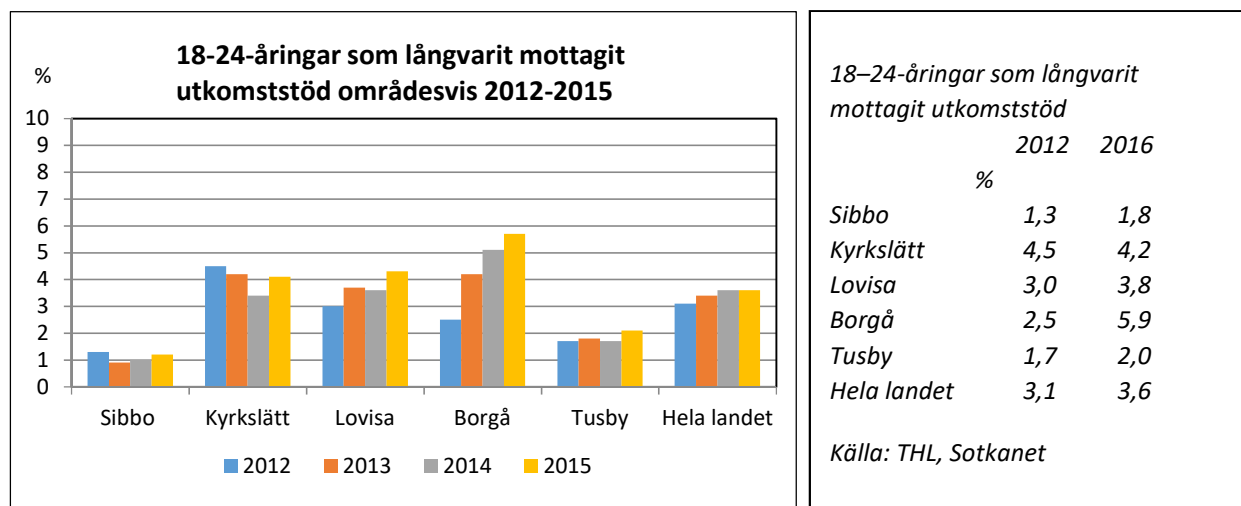
År 2016 var andelen 17–24-åringar utanför utbildningssystemet 7,9 % i Sibbo och 8,3 % i hela landet. Andelen minskade något från år 2012 till år 2016.

Figur 58. Andelen 17–24-åringar utanför utbildningssystemet områdesvis åren 2012–2016

År 2016 uppgick andelen 18–24-åringar i Sibbo som långvarigt mottagit utkomststöd till 1,8 %, andelen i hela landet var 3,6 %. Andelen växte från år 2012 till år 2016.

Figur 59. Andelen 18–24-åringar som långvarigt mottagit utkomststöd områdesvis åren 2012–2016

3.4. Personer i arbetsför ålder

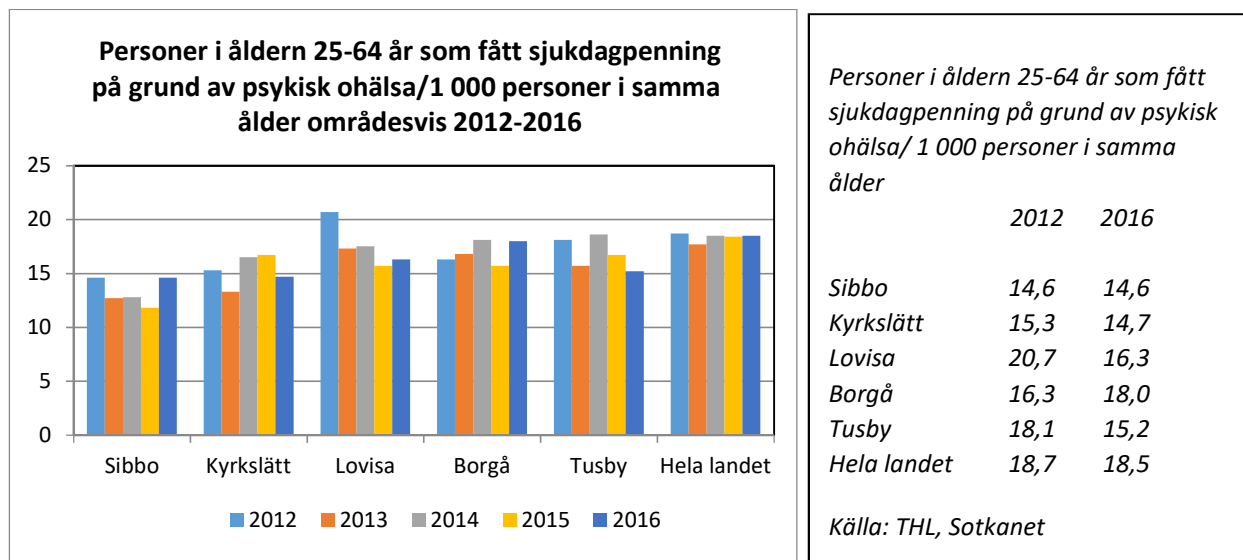
Det psykiska välbefinnandet samt arbets- och funktionsförmågan liksom arbetssituationen och utkomsten hos personerna i arbetsför ålder är enligt indikatorerna för det mesta bättre i Sibbo än i landet i genomsnitt och i jämförelsekommunerna.

Att upprätthålla de arbetsföra personernas välbefinnande och förebygga problem är en satsning på framtiden. Efter tjugo år har en stor del av denna grupp gått i pension och behovet av service är beroende av hur väl de lyckats uppbåda sin funktionsförmåga och hälsa. Centrala riskfaktorer för många kroniska sjukdomar är rökning, alkoholkonsumtion och övervikt samt stillasittande arbete. Det ligger också i alla kommuninvånares intresse att de arbetsföra och deras familjer stöds och att det finns tjänster tillgängliga i situationer som belastar familjerna.

Upprätthållandet av arbetsförmågan hos befolkningen i arbetsför ålder och en positiv utveckling av sysselsättningen främjar kommunens ekonomi på lång sikt. Korta och splittrade arbetskarriärer försämrar arbetstagarnas framtida pensioner.

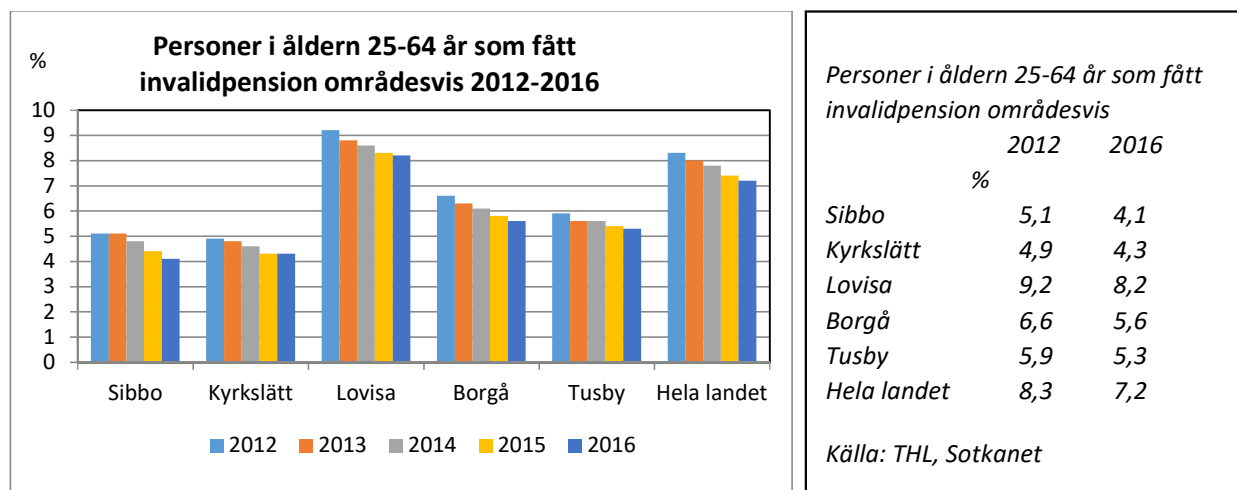
År 2016 fick 14,6 % av sibbobor i arbetsför ålder sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa, i hela landet var andelen i genomsnitt 18,5 %.

Figur 60. Personer i åldern 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa/1 000 personer i samma ålder områdesvis 2012–2016

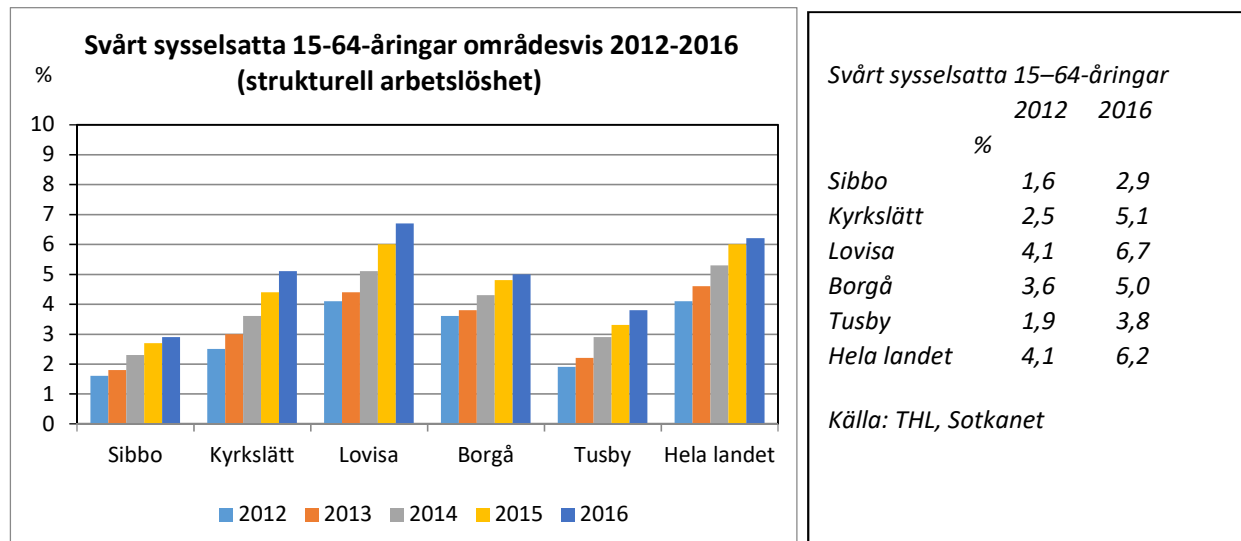
År 2016 fick 4,1 % av sibbobor i arbetsför ålder invalidpension, i hela landet var andelen 7,2 %. Andelen har minskat.

Figur 61. Personer i åldern 25–64 år som fått invalidpension områdesvis åren 2012–2016

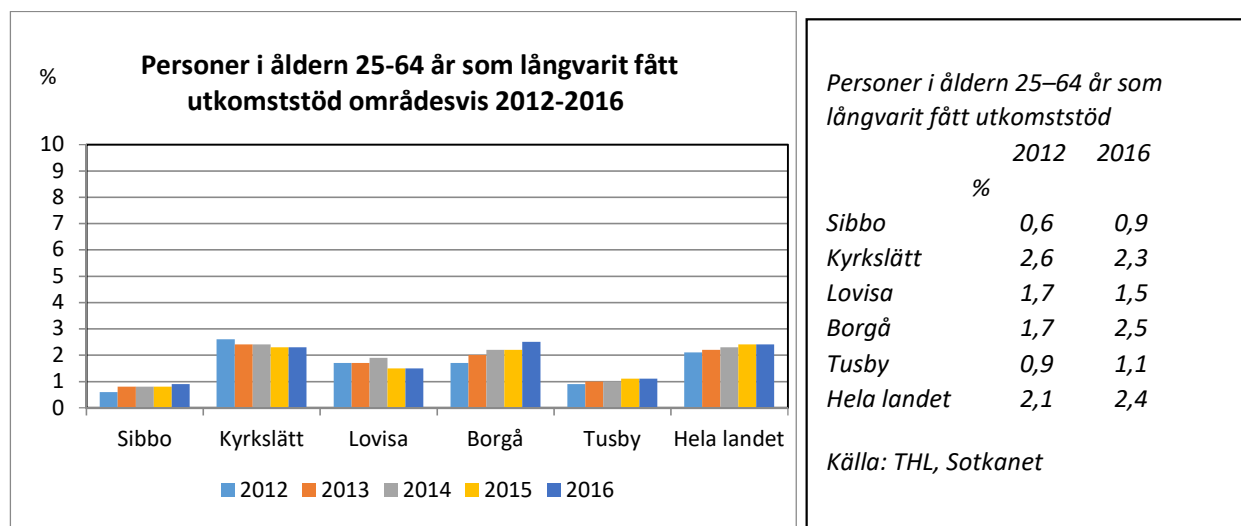
År 2016 uppgick andelen svårt sysselsatta 15–64-åringar i Sibbo till 2,9 %, i hela landet till 6,2 % . Andelen svårt sysselsatta har ökat från år 2012 till år 2016.

Figur 62. Svårt sysselsatta 15–64-åringar områdesvis åren 2012–2016 (strukturell arbetslöshet)

År 2016 utgjorde andelen personer i åldern 25–64 som långvarigt fått utkomststöd 0,9 %, i hela landet 2,4 %. Andelen växte i någon mån från år 2012 till år 2016.

Figur 63. Personer i åldern 25–64 år som långvarigt fått utkomststöd områdesvis åren 2012–2016

3.5. Äldre personer

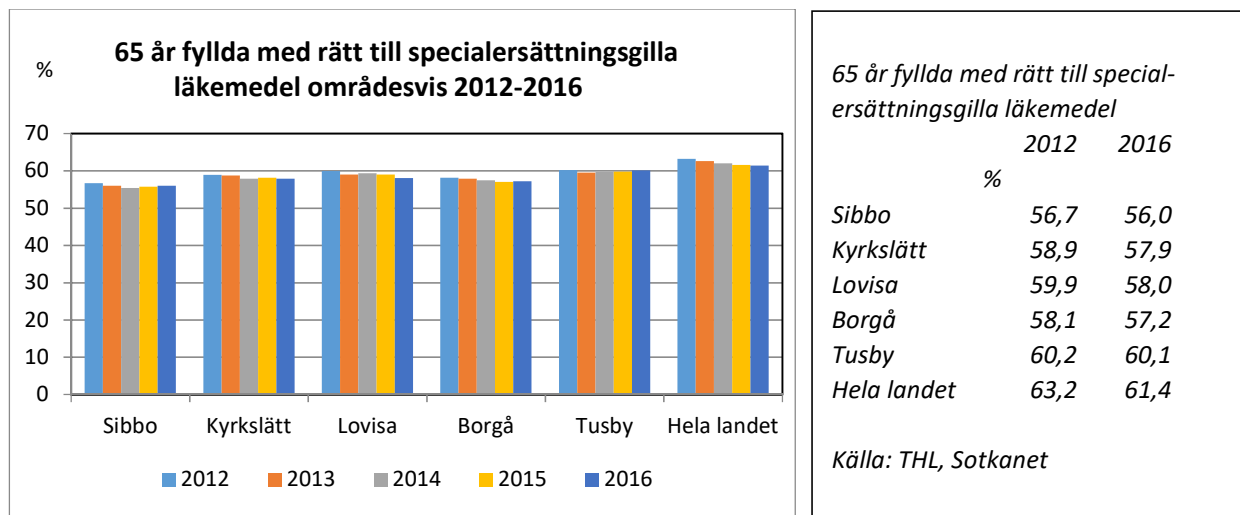
Den allt äldre åldersstrukturen och det snabbt ökande antalet pensionärer förutsätter nya och mångformiga serviceformer av serviceproducenterna. Vid ordnandet av service för äldre personer spelar människovärdet och de därur härledda etiska principerna självbestämmanderätt, rättvisa, delaktighet, individualitet och trygghet en central roll.

I Sibbo kommuns äldrepolitiska program betonas de äldres önskemål om att bo i det egna hemmet så länge som möjligt samt att få olika slags tjänster på olika nivåer för att förebygga en försämring av funktions-förmågan. Olika slags informationstekniska hjälpmedel och annan utrustning kommer att utökas, dock beaktande att majoriteten av de äldre inte själv använder ny informationsteknologi i sin vardag.

Rätten till specialersättning för läkemedel återger rätt bra frekvensen för långvarig sjukdom hos befolkningen. Rätt till specialersättning av läkemedel kan beviljas en person med en svår och långvarig sjukdom som kräver läkemedelsbehandling.

År 2016 hade i Sibbo 56,0 % av befolkningen över 65 år rätt till specialersättningsgilla läkemedel, i hela landet 61,4 %.

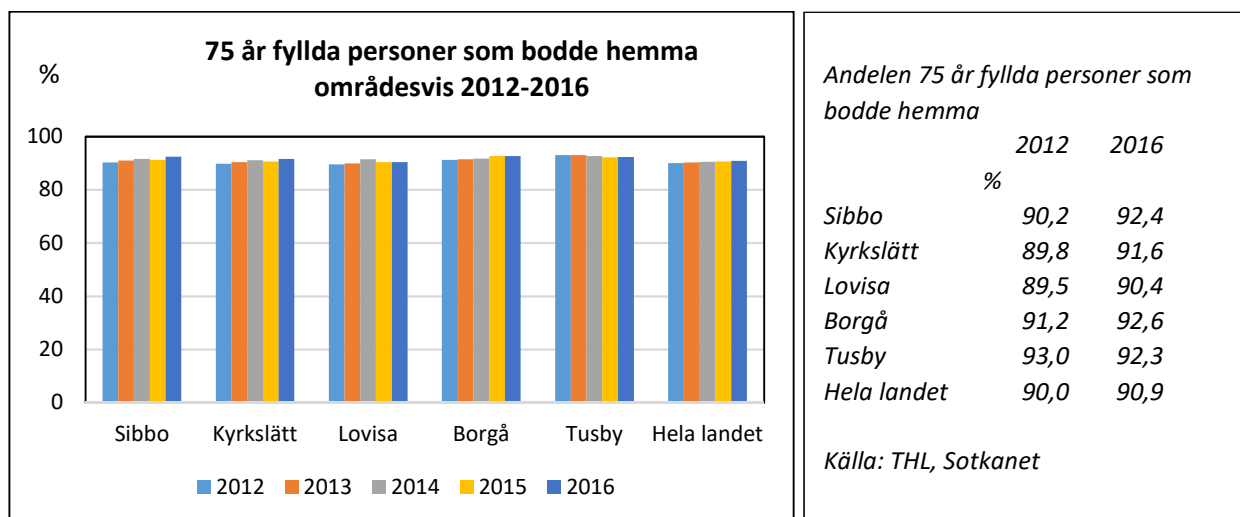
Figur 64. Andelen 65 år fyllda med rätt till specialersättningsgilla läkemedel områdesvis åren 2012–2016

I Finland lever cirka 193 000 minnessjuka. Av medelsvår eller svår demens lider knappt 5 % av 65–74-åringarna, cirka 10 % av 75–84-åringarna och cirka en tredjedel av 85 år fyllda personer. Av personer i arbetsför ålder lider cirka 7 000–10 000 av någon minnessjukdom. Antalet personer som lider av en minnessjukdom beräknas vara det dubbla år 2050.

År 2016 bodde 92,4 % av 75 år fyllda sibbobor hemma, i hela landet 90,9 %.

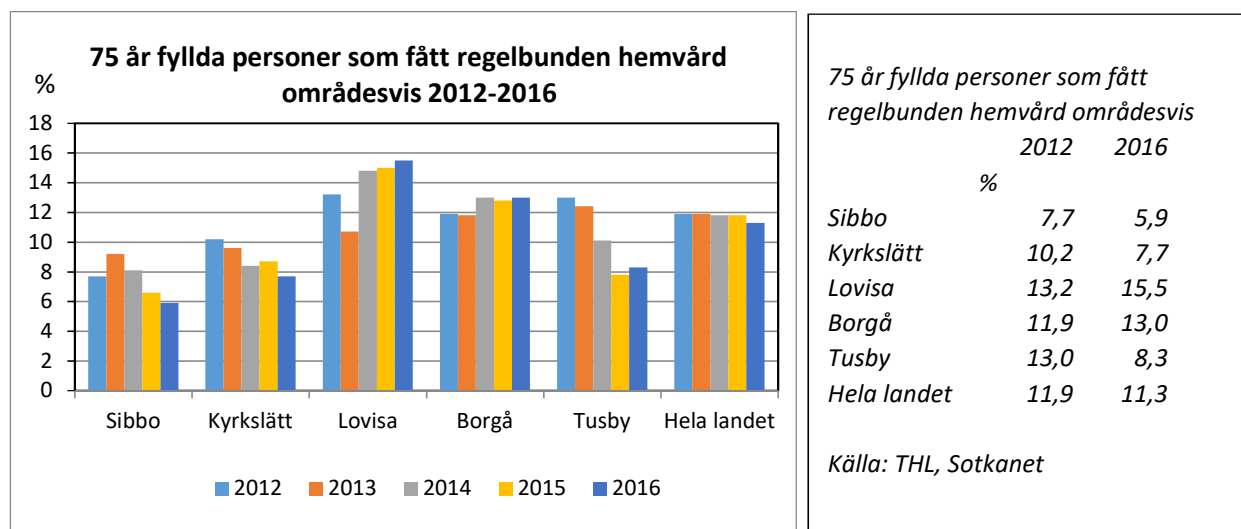
Figur 65. Andelen 75 år fyllda personer som bodde hemma områdesvis åren 2012–2016

År 2016 utgjorde 50,3 % av 75 år fyllda personers bostadshushåll en personshushåll i Sibbo. I hela landet var andelen 57,7 %.

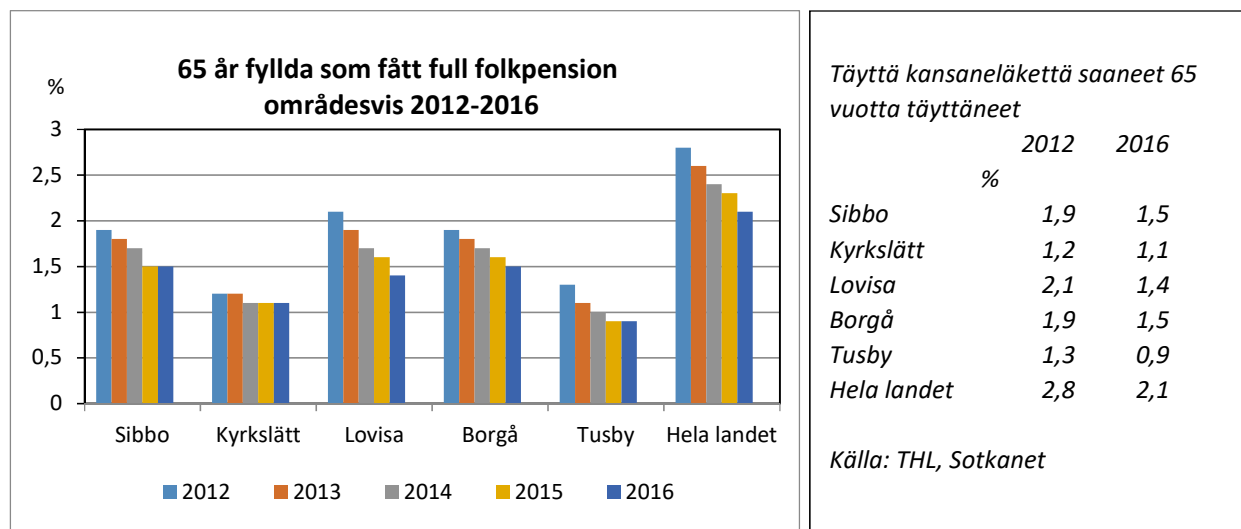
År 2016 fick 5,9 % av 75 år fyllda personer i Sibbo regelbunden hemvård. I hela landet var andelen 11,3 %.

Figur 66. Andelen 75 år fyllda personer som fått regelbunden hemvård områdesvis åren 2012–2016

Andelen 65 år fyllda som får full folkpension beskriver låginkomstgraden bland äldre. År 2016 fick i Sibbo 1,5 % av 65 år fyllda full folkpension, i hela landet 2,1 %. Andelen har minskat under granskningsperioden.

Figur 67. Andelen 65 år fyllda som fått full folkpension områdesvis åren 2012–2016

4. Sibbo kommuns roll att främja kommunbornas välmående

4.1. Kommunens service

Till kommunens målsättningar hör att erbjuda kundorienterande tjänster som främjar välmående och hälsa.

Tjänster som främjar kommunbornas välmående produceras i huvudsak av kommunens anställda. Ytterst viktigt som en garanti för god service är personalens välmående och kunnande. Detta säkerställs genom ett gott ledarskap och förmansarbete.

I Sibbo främjas delaktigheten genom att utveckla nya interaktionskanaler för invånarna och beslutsfattarna och genom att öka invånarnas möjligheter att delta i beslutsfattandet och planeringen av verksamheten (t.ex. medborgarråd, invånarenkäter). Rådet för personer med funktionsnedsättning, äldrerådet och ungdomsfullmäktige ökar invånarnas möjligheter att delta.

I takt med att antalet invånare ökar i kommunen blir det allt viktigare att kunna förutse behovet av tjänster samt planera och producera tjänsterna i rätt tid. För detta ändamål har kommunen utvecklat ett verktyg för hantering av investeringar, INTO, med vilket man kan planera investeringarna på ett sätt som stöder tillväxten.

Social- och hälsovårdstjänster

Social- och hälsovårdsavdelningens uppgift är att främja kommuninvånarnas välmående och hälsa samt förhindra utslagning och minska hälsoskillnader mellan befolkningsgrupperna.

Under åren 2018–2019 förbereder vi oss på en kontrollerad överföring av social- och hälsovårdspersonalen och stödtjänsternas personal till landskapsförbundet.

Tjänster för barn, unga och familjer deltar i Social- och hälsovårdsministeriets spetsprojekt ”Programmet för utveckling av barn- och familjetjänster” (Lape) som administreras av bildningsväsendet. Arbetets huvudvikt ligger på en gemensam utveckling av elevvården och Tjänster för barn, unga och familjer samt på nya metoder för att hjälpa klienter med flera samtidiga servicebehov. Att samordna och leda tjänsterna över sektorsgränserna är avgörande. Det läggs särskild vikt vid att främja ungdomarnas välmående.

Då familjegrupphemsverksamheten upphör, överförs 35 invandrarungdomar från Tjänster för barn, unga och familjer till stödboendetjänsterna inom livscykeln för befolkningen i arbetsför ålder. Trots processförändringen får invandrarungdomarna vid behov hjälp och stöd av socialhandledningen och barnskyddet.

Socialarbetet för barnfamiljer som startade år 2017 marknadsförs inom kommunorganisationen och till kommuninvånarna för att förankra tjänsterna och underlätta klientstyrningen. Yrkespersonalen och klienterna erbjuds möjligheter att delta i ett konsultationsforum med låg tröskel där de kan få hjälp, stöd och rådgivning.

Vi utvecklar och stärker verksamhetssätt som hjälper personalen inom Tjänster för barn, unga och familjer att klara av det ökade servicebehovet som uppstått till följd av befolkningsökningen speciellt inom skol- och rådgivningshälsovården samt talterapi.

Familjemedling utökas inom barnskyddet och familjerådgivningen, och stöd utvecklas för föräldrar som har problem med parförhållandet och att återfinna balansen i vardagen efter en skilsmässa.

Målet med tjänsterna för personer i arbetsför ålder är att främja välfärden, hälsan och arbetsförmågan hos kommuninvånare i arbetsför ålder samt att förebygga sjukdomar och utslagning samt att ansvara för sjukvården för alla åldersgrupper. Invandrarnas samhälleliga gemenskap och integration stöds, och det mångprofessionella samarbetet främjas och utvecklas. Inom alla tjänster aktiveras kommuninvånarna att med hjälp av sina egna resurser sköta om sin egen hälsa och välfärd och stöds att få kontroll över sina liv.

Enheten Tjänster för äldre har som målsättning att ge råd samt erbjuda och producera mångsidig och verkningsfull service för äldre och handikappade kommuninvånarens individuella behov som stöd för ett gott liv med personlig prägel. Verksamhetsprinciperna för tjänsterna är den äldre och handikappade personens delaktighet i frågor som rör honom eller henne samt utnyttjande av de egna resurserna.

Användningen av digitala och teknologiska lösningar utökas inom alla tjänster för äldre bland annat som stöd för invånarnas säkerhet och en ändamålsenlig användning av personal med hjälp av bland annat Rose-projektet, pilotprojektet för virtuell rehabilitering och passerarmband.

Utvecklingen av familjevård för äldre och utbildningen av familjevårdare fortsätter i syfte att etablera verksamheten som ett alternativ vid sidan av de sedvanliga tjänsterna.

Tjänster för småbarnspedagogik

Tjänster för småbarnspedagogik erbjuder lagstadgad, högklassig och mångsidig småbarnspedagogik och förskoleundervisning samt öppen lek- och klubbverksamhet. Föräldrarna får välja dagvård antingen på finska eller på svenska. Serviceutbudet utökas även med hemvårds- och privatvårdsstöd samt kommundillägg och servicesedlar.

Målet är att trygga barnens välbefinnande genom att erbjuda högklassig småbarnspedagogik för barnen i Sibbo kommun.

Behovet av småbarnspedagogik ökar. Enligt den nuvarande linjedragningen skall tillväxtbehovet inom småbarnspedagogik huvudsakligen täckas genom servicesedlar. I den lokala planen för småbarnspedagogik i Sibbo satsas på utökad motion för barn under år 2018. På varje daghem utses en motionsansvarig för att organisera och utöka mängden motion på daghemmet och alla enheter för småbarnspedagogik satsar på att skaffa inspirerande motionsredskap.

Ordnandet av förskoleundervisning och därtill hörande kompletterande småbarnspedagogik utvecklas i Sibbo kommun. Målet är att stärka förskoleelevernas enhetliga lärtig från småbarnspedagogik till skolan.

Utbildningstjänster

Enheten Utbildningstjänster vill ge kommuninvånarna en högklassig utbildning i skolorna med kunniga lärare, upprätthålla trivsamma och trygga skolor, skapa möjligheter till yrkesutbildning även parallellt med gymnasieutbildningen och stärka ungdomarnas framtidsstro. Detta innebär att barn, ungdomar och vuxna erbjuds välgång för ett gott liv. Verksamheten erbjuder både centralt och i byarna och bidrar sålunda till att utforma ett mångsidigt samhälle.

Man fortsätter att utveckla användningen av informations- och kommunikationsteknik i skolorna och läroanstalterna och användningen av elektroniskt undervisningsmaterial och tjänster främjas enhetligt i alla skolor. Utvecklingen av användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i skolorna grundar sig på läroplanens grunder samt på kommunens pedagogiska IKT-strategi.

Elevvården ska i första hand bestå av förebyggande, gemensam elevvård som stödjer hela skolan. På detta sätt utvecklas skolgemenskapen och alla elevers välbefinnande samt ombesörjs säkerheten och trivselen i skolan. Eleverna har lagstadgad rätt till individuell elevvård, med vilket avses skolhälsovårds-tjänster samt psykolog- och kuratorstjänster inom elevvården.

Miljö, planläggning och trafik

En trivsam, trygg och sund livsmiljö är utgångspunkten för alla kommuninvånarens livskvalitet. Dessutom kan den främja verksamhetsförutsättningarna för olika grupper, upprätthålla funktionsförmågan och erbjuda harmoniska upplevelser. En god livsmiljö kännetecknas bl.a. av hälsosamma och trygga lokaler, välskötta gator, fungerande och hinderfria leder för lätt trafik, frilufts- och rekreationsleder samt andra naturtjänster men också till exempel av att tjänsterna är tillgängliga. Genom att upprätthålla och utveckla heltäckande kollektivtrafiktjänster stöder man en god livsmiljö.

Genom en aktiv markpolitik strävar Sibbo kommun efter att skaffa markområden i sin ägo såväl för näringslivets som för boendets behov. Målet med markpolitiken och planläggningen är en mångsidig bostadsproduktion, en balanserad befolkningstillväxt och mångsidiga företagsmöjligheter.

Målet för planeringen av markanvändning, boende och trafik är kompakta tätortscentrum som erbjuder service, möjligheter till rekreation samt goda kollektivtrafikförbindelser. På lång sikt ska tätorterna stödja sig på spårtrafiken. För att kommunen ska kunna utvecklas på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt förutsätts att en tillräcklig planreserv skapas för boende, arbetsplatser och service. Kommunen strävar efter att erbjuda mångsidiga boendalternativ och socialt balanserade bostadsområden. Produktionen av hyresbostäder utvecklas i kommunen. Byarna utvecklas tillsammans med byborna. Planeringen av markanvändningen utgår från de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Planeringen ska grunda sig på tillräckliga utredningar och konsekvensbedömningar för att skapa förutsättningar för en sund och trygg livsmiljö.

Avdelningen för teknik och miljö erbjuder kommuninvånarna en trivsam, trygg och fungerande livsmiljö genom att leda och genomföra kommunens investeringar samt underhålla infrastrukturen. Tillsammans med Närings-, miljö- och trafikcentralen i Nyland övervakar och styr avdelningen hur såväl den byggda miljön som naturmiljön utvecklas.

Kultur- och fritidstjänster

Livskvaliteten påverkas av möjligheterna att delta i trevliga fritidsaktiviteter och att utveckla sig själv.

Sibbo bibliotek och Sibbo institut stöder livslångt lärande samt välmående på många sätt. Sibbo institut erbjuder ett mångsidigt kursutbud. Biblioteket stöder barns och ungdomars läsförmåga och mediekunnande genom att samarbeta med skolor och daghem. Biblioteket stöder också vuxna i utvecklingen av färdigheter som krävs i informationssamhället genom att erbjuda nätförbindelser, digirådgivning och vägledning i användningen av apparatur. I biblioteken kan människor umgås, studera och jobba på distans. Här ordnas också mångsidiga evenemang för personer i alla åldrar. I och med att meröppet biblioteket öppnades i Söderkulla har kundernas tillgång till bibliotekstjänster förbättrats genom att öppettiderna passar smidigare ihop med utträttandet av de dagliga ärendena.

Nickby Konstprogram är ett samarbetsprojekt mellan kommunens Kulturtjänster och Utvecklings- och planläggningscentralen och dess syfte är att utveckla Nickby centrum och dess närområden. Projektets verksamhetssätt grundar sig på metoden Cultural Planning som representerar tvärsektoriell, kulturbaserad och deltagande planering. Projektet strävar efter att göra Nickby till en sammanhängande helhet av kultur, grönområden och byggnader från olika tidsperioder och föra fram områdets historia, estetiska värden och erfarenheter förknippade med dem. Med konstprogrammet vill man hitta nya samarbetssätt mellan kommunernas olika enheter och invånarna.

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå fortskridande undervisning inom olika områden av konsten som i första hand riktar sig till barn och unga och som samtidigt ger eleverna förmåga att uttrycka sig och söka sig till yrkesutbildning och utbildning på högre nivå inom konstområdet i fråga. Sibbo kommun ordnar för närvarande grundundervisning i dans, bildkonst, musik, ordkonst och teaterkonst. Målsättningen är att göra konstundervisningen allt mångsidigare. Kommunen ordnar delvis undervisningen själv och köper delvis tjänster av offentliga och privata samfund.

Kommunen, föreningar med flera ordnar lokala publikevenemang som främjar gemenskapen. För ordnandet av evenemang, fester och möten har utvecklats ett elektroniskt bokningssystem.

Genom sin understödspolitik stöder Sibbo kommun lokala kultur-, idrotts- och ungdomsföreningar så att de även i fortsättningen kan erbjuda invånarna mångsidiga hobbymöjligheter och evenemang där invånarna kan träffa varandra. Understöden har främjat uppkomsten av nya idrottsplatser och näridrottsplatserna i byarna har kunnat upprätthållas.

Det finns ett omfattande friluftsnätverk i Sibbo kommun som bör upprätthållas för att öka invånarnas möjligheter att utöva motion. I takt med ökande befolkningstillväxt satsas också resurser på att grundförbättra idrottsplatserna, t ex förnyandet av Söderkulla idrottsplan och kommande grundrenovering av Nickby centralidrottsplan.

Sibbo kommun har ungdomslokaler i Nickby och Söderkulla. De är öppna fem dagar/kvällar i veckan. Här kan ungdomarna träffa varandra och ordna sådan sysselsättning som de gillar. Enheten Ungdomstjänster ordnar verksamhet för barn och ungdomar under fritiden, speciellt under skollov.

Näringstjänster

Kommunens näringservice har som uppgift att utveckla Sibbo som en ort med en kunnig och innovativ företagsmiljö som drar nytta av närheten till huvudstadsregionen. Sibbos styrkeområden är läget, närheten till exporthamnen och flygplatsen samt en kunnig arbetskraft. Främjande av företagsverksamheten är en del av kommunens strategi.

En väl fungerande näringservice backas upp av kommunens aktiva och öppna initiativförmåga samt ett öppet och förtroendefullt företagarklimat. Genom att främja företagandet förbättrar man kommunens dragningskraft och goda rykte. Målen uppnås genom en systematisk och konsekvent markpolitik och flexibel planläggning samt åtgärder som stöder företagandet. Nya företag höjer självförsörjningen i fråga om arbetsplatser, skapar fler nya jobb och hämtar in ny kunskap till kommunen.

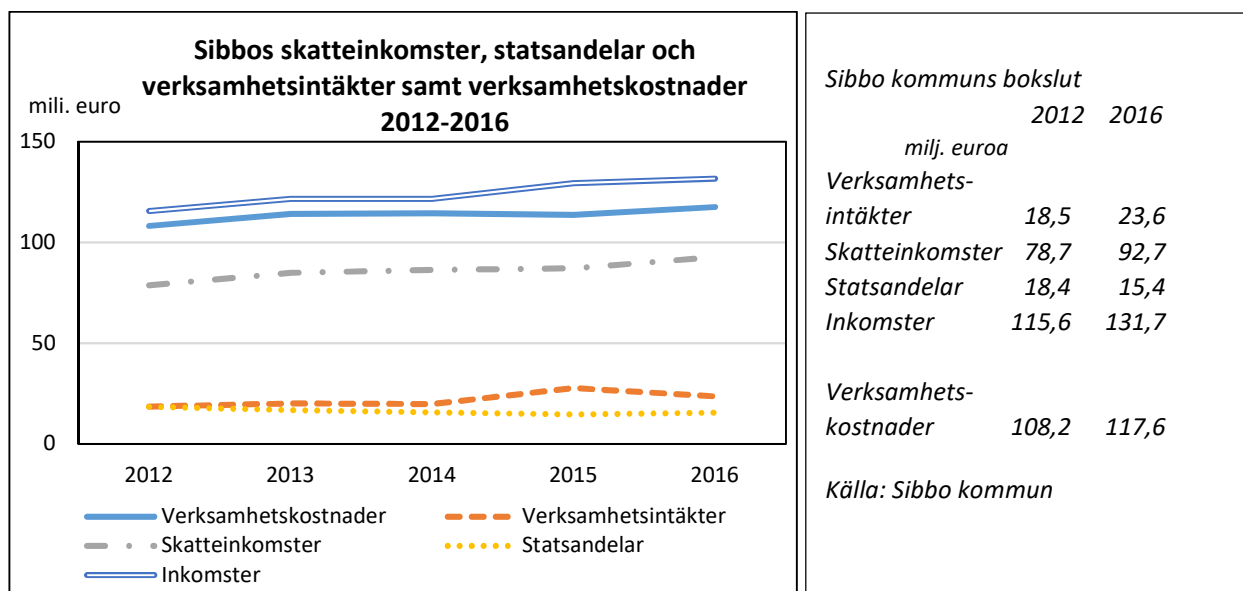
Sysselsättningsläget och hela kommunens eller områdets livskraft och livsduglighet påverkas av hur omfattande och mångsidig den lokala företagsverksamheten är. Kommuninvånarnas förvärvsinkomster och skatteinkomsterna från företagsverksamheten utgör grunden för den kommunala ekonomin.

4.2. Kommunens ekonomi

Sibbo kommun ska balansera sin ekonomi med hjälp av olika slags effektiviseringsåtgärder fram till år 2020. Centrala åtgärder är förverkligandet av tillväststrategin, servicereformen Operation Induktionspis och effektiviseringsprogrammet Operation Grytlock. Avsikten är att skapa tillräckligt med ekonomiskt svängrum för att tackla de utmaningar som vård- och landskapsreformen hämtar med sig.

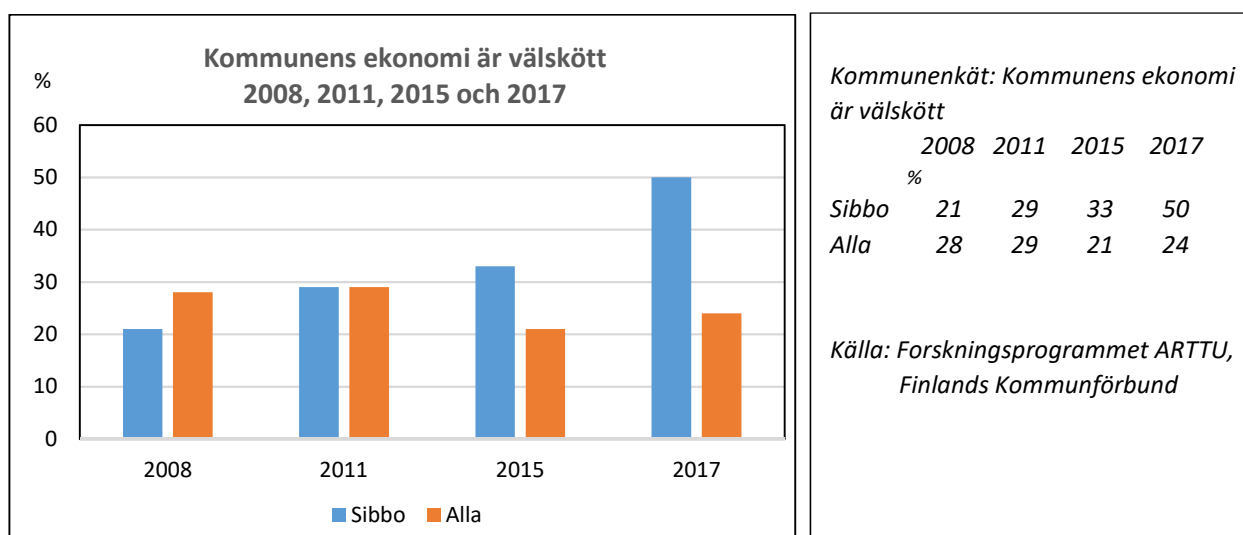
Kommunens verksamhetsutgifter täcks med verksamhetsinkomster, skatteinkomster och statsbidrag. Kommunens lånebörda utgjorde 2 354 euro/invånare i slutet av år 2016, vilket var 370 euro/invånare mindre än år 2012.

Figur 68. Sibbo kommuns skatteinkomster, verksamhetsintäkter och statsandelar samt verksamhetskostnader åren 2012–2016

Enligt Arttu-kommunenkat är invånarna i Sibbo nöjdare med den egna kommunens ekonomi än alla som besvarat enkäten. År 2017 ansåg 50 % av sibboborna, att kommunens ekonomi var välskött, medan endast 34 % av alla som besvarat enkäten.

Figur 69. Kommunens ekonomi är välskött, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017

5. Årsrapport 2017: förverkligade åtgärder

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) skall en mer omfattande välfärdsberättelse tas fram för kommunfullmäktige en gång per fullmäktigeperiod. Årligen skall en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits lämnas till kommunfullmäktige.

Fullmäktige godkände Sibbo kommuns första omfattande välfärdsberättelse i maj 2016. I Välfärdsberättelse för Sibbo kommun 2013–2016 definieras fem spetsmål för välfärden och åtgärder som avdelningarna avser vidta för att säkerställa och främja kommuninvånarnas välmående.

Avdelningarnas planerade åtgärder har förverkligats enligt följande:

UP = Utvecklings- och planläggningscentralen, BI= Bildningsavdelningen, SH= Social- och hälsovårdsavdelningen, EF = Ekonomi- och förvaltningscentralen, TM = Avdelningen för teknik och miljö

1) Människorna och den sociala gemenskapen – delaktighet, växelverkan, samarbete och påverkningsmöjligheter

UP: Kommuninvånarnas delaktighet ökas genom att utveckla deltagandet på nätet som en del av planläggningsprocessen och karttjänsten -> *Kartbaserade enkäter, t ex Minnenas Nickby, och elektronisk respons är i bruk vid beredningen av planer.*

BI: Kundsafarier inom småbarnspedagogiken -> *Kundsafarier har ordnats.*

BI: Upprätthållande av elevkommittéer -> *Elevkommittéer verkar i alla skolor.*

BI: Meröppet bibliotek tack vare självbetjäning -> *Meröppet bibliotek har förverkligats.*

BI : Det uppsökande ungdomsarbetet beger sig ut på fältet -> *Det uppsökande ungdomsarbetet har befest sin roll som en del av kommunens tjänster.*

BI: Ungdomsfullmäktiges verksamhet -> *Ungdomsfullmäktige håller regelbundet möten, representanter för ungdomsfullmäktige deltar i bildningsutskottets, utbildningssektionernas, fritidssektionens, social- och hälsovårdsutskottets, tekniska utskottet och fullmäktiges möten. På detta sätt säkerställs att de ungas röst hörs i det kommunala beslutsfattandet.*

BI: Ett mångsidigt kursutbud på medborgarinstitutet -> *550 kurser, av vilka 50 nya*

SH: Kommuninvånarna tas med i utvecklandet av tjänsterna: kundråd, erfarenhetsexperter och utnyttjande av kundenkäter i syfte att främja hälsan och välfärden -> *Kundråd inom kostservicen, anhörig- och invånarråd i seniorenheter och för egenvårdare, utvecklingsmöten för kommuninvånare, t ex i rådgivningen, erfarenhetsexpeter/kunder aktivt med i utvecklingen av Vägskälets verksamhet.*

SH: Gruppverksamhet, erfarenhetsexperter och kamratstöd utnyttjas inom social- och hälsovårds-tjänsterna i alla livscyklar -> *Gruppverksamhet har ordnats vad gäller bl a rådgivningsgranskningar, föräldrautbildning, mentalvårds- och missbrukartjänster, diabetespatienter, viktkontroll. En erfarenhets-expert håller mottagning och deltar i gruppverksamheten inom missbrukar- och beroendevården, anträffbara hemvårdsteam, en stödgrupp för anhöriga*

EF: I den allmänna delen av personalutbildningen beaktas coaching som ökar den sociala gemenskapen, jfr temaeftermiddagarna för chefer, chefsträffar, arbetshandledning -> *Så sker.*

EF: Kundsafarier -> *I anslutning till strategiarbetet har ordnats kundsafarier.*

TM: Med hjälp av nya elektroniska kanaler produceras servicehelheter som möjliggör social gemenskap och förbättrar delaktigheten. Projekt: Lupapiste och Sibbohuset -> *Lupapiste och Sibbohuset har tagits i bruk. Alla bygglov är elektroniska.*

2) Ekonomi och företagande – en sund ekonomi som grund för välfärden

UP: En aktiv näringspolitik som främjar en växande och mer varierande företagsverksamhet och ett större och mångsidigare utbud av arbetsplatser -> *Företagarhuset Bubbis har tagits i bruk. Företagssområden, t ex Bastukärr och Box arbetsplatsområden, marknadsförs i samarbete med grannkommunerna.*

Bl: Företagsamhetsfostran som en integrerad del av den grundläggande utbildningen -> *Företagsamhetsfostran i enlighet med läroplanen förverkligas i skolorna.*

SH: Kommuninvånarnas verksamhets- och arbetsförmåga främjas (Gini-koefficient, antal personer med invalidpension) -> *Ginikoefficienten: disponibla inkomster år 2014 26,1 och år 2015 26,8, uppgifter för år 2016 finns inte ännu att tillgå. År 2014 erhöll 4,3 %, år 2015 3,9 % och år 2016 3,6 % av alla 16–64-åringar invalidpension.*

SH: Samarbetet med lokala företag och organisationer: Nya partnerskap föds -> *Samarbetet har utvidgats och utvecklats, bl a Ingman Group, församlingarna, pensionärsföreningar, Sipoon Muisti ry. Borgånejdens musikinstitut, Lojo stadsorkesteri, Luonnontie "Hyvinvointia luonnosta", Mannerheims barnskyddsförbund, Keravan Diabetesyhdistys*

EF: Ett enkätbatteri för en självlärande expertorganisation (jfr Innolinkin VIP, enkäten very innovative personnel) utarbetas som ett samarbetsprojekt. Batteriet sammankopplas möjligen med arbetshälsoenkäten. -> *Frågan bereds.*

EF: Kommunens avdelningar/funktioner främjas genom att producera den information som behövs vid rätt tidpunkt och se till att den är korrekt -> *Stöd erbjuds. Den nya koncernsstrukturen bjuder på utmaningar.*

EF: Med hjälp av IT strävar man efter att utnyttja kunddata mer effektivt så att tjänsterna för kommuninvånarna och företagen kan utvecklas bättre.-> *Många möjligheter är ännu outnyttjade.*

3) Medveten tillväxt – tjänsterna och ett levande samhälle stöds med hjälp av tillväxt

UP: Kommunen idkar en aktiv markpolitik och planerar sina egna markområden. Strategiska områden planeras effektivt. Tomter planläggs och säljs så att man möjliggör mångsidigt boende och företagande. (Användningen av kollektivtrafiken ökas genom att utveckla tidtabellerna och rutterna) -> *Kommunen förhandlar fortgående om markanskaffningar med markägare och planlägger på egna områden. Kollektivtrafikens nyttjandegrad har stigit. Utbudet på tomter och bostäder för olika behov är mångsidigt.*

BI: Servicenätplanen genomförs i takt med tillväxten, med beaktande av invånarperspektivet -> *Projektet pågår.*

SH: Goda social- och hälsovårdstjänster en attraktionsfaktor: moderna, tidsenliga social- och hälsovårdstjänster som fyller behovet för kommuninvånare i olika livsskeden -> *Verksamheten förbättras fortlöpande, bl a Induktionsspisen med flera projekt siktar till detta.*

EF: En aktiv och långsiktig personalplan som beaktar tillväxten -> *Personalstrategin förnyas.*

TM: Man möjliggör en kontrollerad tillväxt och utveckling samt garanterar att högklassiga tjänster ordnas genom att investeringarna hanteras på ett övergripande sätt. Projekt: Investeringsplan- och program -> *Att finna en ekonomisk balans mellan byggandet av infra och service baseras på programmet INTO och ett investeringsprogram på tio års sikt. Detta möjliggör en behärskad tillväxt. Vid behov tillämpas livscykelbyggande bland annat vad gäller vårdsedeldaghem.*

4) Välfärd, hälsa och funktionsförmåga

BI: Diversifiering av skolidrotten. > *Verksamheten "Skolan i rörelse" har utökats.*

BI: Mera äventyrsmotion och gårdslekar och ett mångsidigare utbud -> *För nya daghems del har detta beaktats redan i byggnadsskedet.*

BI: Skogsmulleverksamhet -> *Aktiv verksamhet*

BI: Mångsidiga kultur- och fritidstjänster för alla kommuninvånare -> *Detta har förverkligats på ett tillfredsställande sätt. Enligt ARTTU-enkäter är kommuninvånarna nöjda. Biblioteksservicen uppskattas mer än i jämförelsekommunerna. Antalet kunder som anlitar bibliotekstjänster ökar.*

SH: En kommuninvånare som klarar sig i vardagen tack vare information, stöd och handledning: Klienten och en yrkesperson bedömer effektiviteten -> *Bedömningen sker kontinuerligt i takt med att kommuninvånarnas livssituation och servicebehov ändras.*

SH: Hem från anstalten: Antalet platser med dygnetrunt-vård ökar inte i relation till invånarantalet. -> *Antalet platser har inte ökat utan minskat i förhållande till folkmängden.*

SH: Resurser riktas till dem vars behov av tjänster är störst – de s.k. nyckelkunderna – på ett yrkesövergripande och kundanpassat sätt: antalet nyckelkunder per livscykel -> *Alla kommuninvånare är nyckelkunder för social- och hälsovårdsenheten, men kunder som kräver/binder omfattande resurser uppmärksammas extra endera kontinuerligt eller tidvis.*

EF: Personalens funktionsförmåga och välfärd sköts om enligt verksamhetsmodellen för tidigt stöd och genom att skapa förutsättningar för de anställda att sköta om sin egen arbetsförmåga, bl.a. genom att utnyttja motionssedlar. -> *Detta sker.*

EF: Personalresurserna, personalens frånvaro och välfärd följs upp i realtid med HCA-systemet -> *Systemet används ännu i begränsad mån.*

5) Miljön, trivselen, säkerheten och naturen

UP: Åtgärdsförslagen i Sibbo kommuns trafiksäkerhetsplan genomförs i samarbete med NTM-centralen i Nyland -> *En större del av förslagen har förverkligats – övriga planeras.*

BI: Gårds- och närområden används på ett mångsidigt, pedagogiskt sätt -> *Då nya byggnader uppförs beaktas frågan redan i byggskedet. Övriga gårds- och närområden anpassas till användningsbehovet i den takt som de ekonomiska resurserna tillåter.*

BI: Inlärningsmiljön utnyttjas på ett vidsträckt sätt -> *Då nya byggnader uppförs beaktas frågan redan i byggskedet. Naturen är en naturlig inlärningsmiljö i Sibbo.*

BI: Utbudet på idrottstjänster är mångsidigt i hela kommunen: I mån av möjlighet byggs utbudet upp i samarbete med den tredje sektorn och privata serviceproducenter -> *En plan för idrottstjänster har utarbetats..*

SH: Kommuninvånarnas medvetenhet om naturens positiva inverkan på välbefinnandet ökas: Tjänster som utnyttjar naturens inverkan på välfärden förverkligas, t.ex. Hälsoskogen, Green Care -> *Hälsoskogen och Green Care är vedertagen praxis.*

SH: Man deltar i säkerhetsplaneringen i östra Nyland: Utifrån säkerhetsprogrammet vidtas lokala säkerhetsåtgärder -> *Åtgärder har planerats och genomförts.*

EF: Att sköta om de anställdas arbetssäkerhet och arbetarskyddet: lagstadgad arbetarskyddsverksamhet, riskbedömning, företagshälsovårdens arbetsplatsutredningar samt lagstadgade hälsokontroller -> *Uppgifterna utförs.*

TM: Man främjar en trivsam, säker och hälsosam miljö samt producerar högklassig samhällsstruktur med hjälp av avancerade tekniska lösningar och ett planmässigt arbete som stöder myndighetsverksamheten. Projekt: Byggnadsordningen och automatiseringen av pumpstationerna -> *Projekten pågår som planerat. En trivsam, säker och hälsosam miljö är ett strategiskt mål för enheten.*

6. Plan för främjande av välfärden

Enligt flera olika mätare innehåller Sibbos socioekonomiska struktur färre riskfaktorer för den ekonomiska och sociala välfärden än i genomsnitt i landet. Befolkningen har en högre utbildning, antalet låginkomsttagare är mindre, boendeförhållandena är bättre och andelen ensamförsörjarfamiljer och enpersonshushåll är mindre än i genomsnitt i landet.

Inga klart oroväckande utvecklingstrender kan skönjas, men den demografiska försörjningskvoten och den ekonomiska försörjningskvoten försämras i takt med att antalet personer i arbetsför ålder minskar. De stora åldersklasserna som föddes efter kriget är redan pensionerade. De åldersklasser som nu kommer ut på arbetsmarknaden är mindre. Tack vare den livliga flyttningsrörelsen sker denna ogynnsamma utveckling långsammare i Sibbo än i många andra kommuner.

Utvecklingstrender på lång sikt

De internationella kontakterna blir allt tätare. *The world is much more connected through trade and through movements in capital, people and information (data and communication)*. Globaliseringen, världshandeln och styrkepolitiken går allt mer in i varandra.

Internationella utvecklingstrender påverkar i allt högre grad de lokala utvecklingstrenderna. För Sibbo och sibboborna är det inte egalt vad den övriga världen gör. Viktiga, framtida utmaningar för hela mänskligheten är det instabila världspolitiska läget, de ekonomiska utvecklingsskedena i olika länder, krig, terrorism, hungersnöd, epidemier, flyktingströmmar, hoten från cybervärlden, naturkatastrofer, klimatförändringen samt en allt mer organiserad och internationaliserad kriminalitet.

Hälften av arbetsplatserna har automatiserats inom tjugo år. Datorer och roboter sköter allt flera arbetsuppgifter (*artificial intelligence AI*). De gamla arbetsplatserna ersätts av nya arbetsplatser inom servicebranschen, för människorna önskar allt mer service. Arbetet dominerar inte längre över människorna, mer tid blir över till andra sysslor.

I framtiden planerar kommunerna sin service allt smartare och tar i bruk allt fler intelligenta tjänster. Om tjänsterna utvecklas på ett kundorienterat sätt, kan bland annat behoven från ett växande antal äldre personer och personer som talar ett främmande språk beaktas i högre grad. För personalen utvecklas nya, smidiga arbetssätt som inte längre nödvändigtvis är beroende av plats och tid eller utgör heltidsarbete.

Digitaliseringen inverkar i avsevärd grad på kommunens serviceutbud. Personliga möten ersätts allt oftare av Internet-länkar och e-postadresser. I framtiden riktar kommunerna mer resurser på digitalisering av tjänster samt på att guida/utbilda såväl kommunborna som personalen och på växelverkan. Att utveckla digitala lösningar i kommunens verksamhet kräver satsningar på IT-resurser och IT-utbildning.

Under de kommande årtiondena kommer kanske den mest betydande socioekonomiska utmaningen att hänföra sig till genomförandet av kommunens tillväxtpolitik, eftersom de nuvarande utvecklingstrenderna tyder på att Sibbo blir en allt tätare del av metropolområdet och att befolkningen och servicen koncentreras till större centrum. Kommunen kan svara på denna utmaning genom en noggrann samhällsplanering, där uppmärksamhet fästs vid samarbetet mellan olika parter och vid invånarnas delaktighet. Målet är att utveckla en helgjuten och tät samhällsstruktur, befrämja samhörighet och upprätthålla en högklassig livsmiljö. Samtidigt blir samarbetet mellan kommunerna och kommunerna och landskapet allt viktigare såväl vad områdesplaneringen som serviceproduktionen beträffar. En tät samhällsstruktur skapar förutsättningar för en fungerande kollektivtrafik och minskar behovet att använda egen bil samt främjar vardagsmotionen.

Utmaningar under de närmaste åren

Kommunens roll som befrämjare av välfärden kommer att ändras i början av år 2021, ifall en betydande del av den service som kommunen ordnar för sina invånare överförs till den nya landskapsförvaltningen i Nyland. Kommunens rätt att fatta beslut, uppgiftsfält, personalresurser och ekonomiska resurser minskar. Mycket specialkunskap försvinner från kommunens organisation. Växelverkan mellan kommunen och invånarna förändras. Helhetsbilden av vilka behov invånare i olika åldrar har blir diffusare, då social- och

hälsotjänsterna som är viktiga för invånare i alla åldrar flyttas till en annan organisation och den kommunala servicen främst riktas mot två användargrupper: barn och unga (upprätthållande av daghem och skolor). Närdemokratin försvagas, när det politiska beslutsfattandet delvis flyttas från kommunerna till landskapsförbundet, i vars fullmäktige inte nödvändigtvis finns lokala representanter.

Att anpassa servicen till befolkningens allt äldre åldersstruktur och ett ökande antal invånare som talar ett främmande språk samt att integrera inflyttarna hör också till utmaningarna under de närmaste åren. Då tjänsterna utvecklas, bör man beakta de nya formerna för deltagande (parti- och valdeltagande ersätts i allt högre grad av publikdemokrati och nätkommunikation), tillgänglighetsaspekter, den höga arbetslöshetsgradens effekter, den tilltagande ensamheten samt den ekonomiska sårbarheten och den mentala belastningen i det växande antalet ensamförsörjningshushåll.

En tillgänglig bebyggd miljö och lättåtkomliga tjänster förbättrar var och ens livskvalitet och skapar speciellt för personer med olika former av funktionsnedsättning och äldre personer förutsättningar att leva självständigt. Det är också samhällsekonomiskt lönsamt att satsa på tillgänglighet. Ju bättre samhället anpassas så att alla kan ta del av det, desto mindre är behovet av individuella stödinsatser från kommunen och andra myndigheter.

Betydelsen av lokal samhörighet, att invånarna känner sig trygga och har möjligheter att påverka kommer att framhävas. Kommunens roll ändras allt mer från att producera tjänster till att säkerställa kvalitativa och kostnadseffektiva tjänster. En viktig målsättning är kundorienterade tjänster. Den nya kommunen är en mycket anpassningsbar och flexibelt fungerande organisation som verkar i aktiv växelverkan med den yttre världen för att främja sina invånares välbefinnande och utkomstmöjligheter.

Naturen och en ren miljö ses som en attraktionsfaktor för kommunen. Den fortgående befolknings- tillväxten leder till en högre tätortsgrad, vilket för sin del belastar allt mer naturmiljön. En tätare bosättning förutsätter i allt högre grad styrd motions- och rekreationsverksamhet.

Den ekonomiska försörjningskvoten försvagas av att antalet födda minskar samtidigt som befolkningen blir allt äldre och arbetslösheten är hög. I och med att de stora åldersklasserna gått i pension, har ansvaret för att finansiera och hålla i gång välfärdssamhället lämnats till allt mindre åldersklasser. Den nuvarande åldersstrukturens utveckling har märkbart negativa effekter på arbetsmarknaderna och den ekonomiska tillväxten med tanke på finansieringen av välfärdssamhället. Fastän tillväxttrycket på vård- och omsorgsutgifterna som föranleds av att befolkningen blir allt äldre beror av de framtida åldringarnas skick, är det ytterst sannolikt att pensions- och omsorgsutgifterna ökar i samma takt som arbetsbefolkningen åldras.

6.1. Målsättningar och åtgärder

Till huvudmålen i Sibbo strategi 2018–2021 hör att i Sibbo bor lyckliga och välmående människor. Målet för de förtroendevaldas och anställdas verksamhet i Sibbo är att främja invånarnas välbefinnande – invånarna känner sig trygga och upplever att de får högklassig service.

Målsättningarna i välfärdsplanen har delats in i fyra grupper: 1) högklassiga, kundorienterade tjänster, 2) aktiv växelverkan, 3) en välfungerande samhällsstruktur och en trivsamt miljö samt 4) ett livskraftigt näringsliv. För varje målsättning har beretts specifika åtgärder som i huvudsak baseras på den nya kommunstrategin.

1) Högklassiga, kundorienterade tjänster

- Vi säkerställer att kommunens tjänster produceras kostnadseffektivt, att de är effektiva och stöder välbefinnande, samt att de är lätt och likvärdigt tillgängliga för alla invånare både på finska och svenska.
- Vi utvecklar våra tjänster aktivt tillsammans med invånare och andra kunder. Vi sköter tillsammans om invånarnas ärenden över förvaltningsgränserna och ställer vår kompetens till gemensamt förfogande.
- Vi kommunicerar tydligt om de praktiska konsekvenserna ur kundens synvinkel. Vi använder ett människonära språk och lättförståeliga ord. Vi kommunicerar med kunderna via de kanaler där de är närvarande och som är lämpliga för ändamålet. Vi vill rikta vår kommunikation så att den passar invånarens familjesituation, intresse eller boplat.
- Vi säkerställer social- och hälsovårdstjänsterna oberoende av tjänsteproducent och ger invånarna möjligheter att välja.
- Det är oroväckande att eleverna i årskurs 8 och 9 upplever sin hälsa sämre än genomsnittet i landet. Social- och hälsovårdstjänster planerar i samarbete med bildningstjänster åtgärder att förbättra situationen.
- Vi utför förebyggande arbete som stödjer välbefinnande inom alla våra verksamhetsområden.
- Vi gör vår verksamhet mer kundorienterad genom att försnabba, förtydliga och automatisera tjänsterna.
- Vi erbjuder invånare och övriga kunder en möjlighet att få betjäning på nätet dygnet runt då det gäller tjänster som kan flyttas till nätet. Vid behov tillhandahåller vi också traditionella tjänster vid olika servicepunkter och ger stöd i användningen av de digitala tjänsterna
- Vi säkerställer att personaldimensioneringen är lämplig och resurserna rätt riktade med tanke på hur arbetsuppgifterna förändras och kommunen växer. Vi sköter om personalens kompetens och välbefinnande då vi utvecklar verksamheten.
- Vi är en aktiv del av den regionala intressebevakningen och vi deltar i beredningen av landskapet Nyland, där vi fäster särskild uppmärksamhet vid kontaktytorna mellan kommunen och landskapet. Vi sköter överlåtelsen av den personal som flyttas till landskapet på ett kontrollerat sätt och sörjer för social- och hälsovårdspersonalens kunskaper och välbefinnande.

2) Aktiv växelverkan

- Vi möjliggör och stödjer Sibbobornas vi-känsla och samarbetsanda genom att skapa förutsättningar som stärker gemenskaper, integrerar nya invånare samt gör det möjligt för invånarna att leva ett aktivt och välmående liv.
- Vi erbjuder olika möjligheter att delta och påverka direkt i olika situationer.
- Vi berättar om planer och förslag i ett sådant skede att det är möjligt att ta ställning till dem och påverka dem.
- Vi samarbetar och bildar nätverk med andra kommuner och myndigheter, företag, föreningar och kunder i olika situationer såväl nationellt som internationellt.

3) En välfungerande samhällsstruktur och en trivsamt miljö

- Kommunen idkar en aktiv markpolitik och planerar sina egna markområden. Tomter planläggs och säljs så att man möjliggör mångsidigt boende och företagande.
- Vi eftersträvar ett mångsidigt bostadsutbud och under strategiperioden planerar vi såväl småhus som flervåningshus.
- Vi skapar attraktiva centrum och byar, där varje bostadsområde bildar en egen profil.
- Under strategiperioden uppdateras generalplanen. Strategiska områden planeras effektivt. Vi utvecklar tillväxtzonen Nickby–Tallmo och Söderkulla. Vi utvecklar byarna i samarbete med invånarna.
- Vi främjar en trivsamt, säker och hälsosamt miljö samt producerar högklassig samhällsstruktur genom ett planmässigt arbete. Då vi skapar en god, fungerande miljö för alla, är det nödvändigt att i samband med helhetsoptimeringen också beakta äldre personers och handikappades specialbehov och deras åsikter. Äkta tillgänglighet och lättåtkomlighet betjänar alla, också dem som rör sig med små barn.
- Vi ser till att medan kommunen växer står våra planer, beslut och verksamhet på en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar grund.
- Att utveckla kollektivtrafiken och göra den smidigare spelar en central roll. Ett spetsprojekt är att inleda personspårtrafik från Nickby via Kervo till Helsingfors.
- Vi strävar efter att förbättra HRT:s linjer och turer så att man kan ta sig fram snabbare.
- Vi satsar på trafiken i kommuncentrumen samt mellan byarna och centrumen.
- Vi ökar antalet gång- och cykelvägar och i mån av möjlighet byggs de även i form av lättare frilufts- och rekreationsrutter mellan centrumen och från byar till centrum.

- Vi planerar och upprätthåller en trivsamt och trygg närmiljö i våra centrum.
- Vi respekterar naturen och bevarar vida grönområden i närheten av centrumen. I den kommunala skogsvården beaktar vi att mångfalden skall öka.
- Vi främjar utvecklingen av datakommunikationsförbindelser i hela Sibbo i syfte att förbättra tillgängligheten på digitala tjänster.

4) Ett livskraftigt näringsliv

- Vi möjliggör utvecklingen av det privata serviceutbudet och förbereder oss för näringslivets behov genom att ha en tillräcklig planreserv.
- Vi hyr ut lokaler till företag så att de kan undvika stora investeringsbehov, och vi ökar bostadsutbudet för olika företags anställda.
- Med vår verksamhet stödjer vi lokala produkter, producenter och landsbygdsföretag samt som digi-kommun främjar vi starkt distansarbete.
- Vi förbereder oss för vård- och landskapsreformen genom att förutse de kommande förändringarna och via planläggningen göra det möjligt för nya aktörer inom social- och hälsovårdsbranschen att komma till Sibbo.

7. Sammandrag

Till kommunens strategiska huvudmål hör att främja kommuninvånarnas välmående. Hur detta mål förverkligas uppföljs och utvärderas i välfärdsberättelsen som uppgörs en gång per fullmäktigeperiod. Kommunstrategin som godkändes av fullmäktige i januari 2018 erbjuder en utmärkt utgångspunkt för Sibbo välfärdsberättelse 2017–2020.

Ifall ansvaret för ordnandet av offentliga social- och hälsovårdstjänster överförs från kommunerna till landskapsförbunden år 2021, skall kommunerna och landskapsförbunden i fortsättningen tillsammans främja kommuninvånarnas välmående och hälsa. Under kommande år kommer den tekniska utvecklingen och medicinska framsteg att erbjuda nya möjligheter för såväl främjandet av kommuninvånarnas välfärd som för deras deltagande i den kommunala verksamheten.

I välfärdsberättelsen granskas välmåendet såväl för hela befolkningens som olika åldersgruppers del. Jämförelser görs med välfärdssituationen i fyra liknande kommuner samt hela landet. Välfärdsindikatorerna visar att Sibbo socioekonomiska struktur innehåller färre riskfaktorer för den ekonomiska och sociala välfärden än i genomsnitt i landet och inga oroväckande utvecklingstrender kan skönjas.

Sibboborna deltar aktivare och är bättre utbildade än i landet i genomsnitt. Låginkomstgraden är låg och enligt GINI-koefficienten är inkomstfördelningen jämn. På grund av att åldersstrukturen blir allt

äldre har den demografiska försörjningskvoten försämrats. Från år 2012 till år 2015 försvagades den ekonomiska försörjningskvoten, men läget har sannolikt ändras i och med att sysselsättningsläget har förbättrats.

Andelen barnfamiljer minskar. Andelen ensamförsörjarfamiljer växer. Också andelen enpersonshushåll ökar.

Enligt forskningsprogrammet ARTTU:s kommunenkäter är många invånare nöjda med sin nuvarande livssituation. Kommunen skulle placera sig bättre i en tävling om var det är bra att bo och leva än genomsnittsvärdet för alla ARTTU-kommuner.

Det är säkrare att bo i Sibbo än i landet i genomsnitt. De flesta sibboborna upplever att vardagen känns trygg. Sibboborna är friskare än i landet i genomsnitt.

Låginkomstgraden och trångbebodheten hos barnfamiljer är mindre än landets medeltal. Andelen 0–17-åringar inom barnskyddets öppenvård är mindre än landets medeltal.

Enligt skolhälsoenkäten år 2017 upplevde eleverna i såväl årskurs 8 och 9 i grundskolan som eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet i Sibbo sitt hälsotillstånd sämre och var mindre nöjda med sitt liv än i landet i genomsnitt. I Sibbo hade 7,5 % av eleverna i årskurs 8 och 9 och 8,0 % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet ingen nära vän. Rökningen har minskat. Bland gymnasieeleverna är användningen av alkohol rikligare än i landet i genomsnitt. Andelen överviktiga elever har ökat.

Andelen 17–24-åringar utanför utbildningssystemet är mindre än landets medeltal. Långvarigt utkomststöd mottar ca 2 % av 18–24-åringarna.

Den arbetsföra befolkningen är friskare än i landet i genomsnitt. År 2016 fick 14,6 % av sibbobor i åldern 25–64 år sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa och 4,1 % invalidpension. Sysselsättnings- och utkomstläget är bättre än landets medeltal. År 2016 fick 0,9 % av sibbobor i åldern 25–64 år utkomststöd långvarigt och andelen svårt sysselsatta 15–64-åringar utgjorde 2,9 %.

Användningen av specialersättningsgilla läkemedel är något mindre än i landet i genomsnitt. År 2016 var 56,0 % av 65 år fyllda sibbobor berättigade till specialersättningsgilla läkemedel. År 2016 bodde 92,4 % av 75 år fyllda sibbobor hemma. Av dessa erhöll 5,9 % regelbunden hemvård. Full folkpension (låginkomsttagare) erhöll 1,5 % av 65 år fyllda sibbobor.

Årsrapporten 2017 ingår som ett skilt kapitel i Sibbo välfärdsberättelse 2017–2020. Den redogör för hur förslagen till välfärdsåtgärder i den föregående välfärdsberättelsen har förverkligats.

I planedelen i välfärdsberättelsen har kommunens välfärds mål indelats i fyra grupper: 1) högklassiga, kundorienterade tjänster, 2) aktiv växelverkan, 3) en välfungerande samhällsstruktur och en trivsamt miljö samt 4) ett livskraftigt näringsliv. För varje mål har fastställts skilda åtgärder som i huvudsak baseras på den nya kommunstrategin.

TABELLER**2.1. BEFOLKNINGSSTRUKTUREN**

- Tabell 1. Befolkningsutvecklingen i Sibbo åren 2012–2016
Tabell 2. Folkmängden i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016
Tabell 3. 65 år fyllda personer i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016

FIGURER**2.1. BEFOLKNINGSSTRUKTUREN**

- Figur 1. Folkmängd kommunvis 31.12.2012–31.12.2016
Figur 2. Antalet födda kommunvis åren 2012–2016
Figur 3. Antalet döda kommunvis åren 2012–2016
Figur 4. Flyttningvinsten kommunvis åren 2012–2016
Figur 5. Befolkningstillväxten i Sibbo åren 2012–2016
Figur 6. Personer med ett främmande språk som modersmål/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016
Figur 7. Folkmängden i Sibbo enligt åldersgrupper åren 2012–2016
Figur 8. Åldersfördelning kommunvis år 2016
Figur 9. Olika åldersgruppers andelar av befolkningen områdesvis år 2016
Figur 10. Den demografiska försörjningskvoten områdesvis åren 2012–2016

2.2. DEN SOCIOEKONOMISKA STRUKTUREN

- Figur 11. Befolkningens verksamhet i Sibbo år 2015
Figur 12. Andelen sysselsatta av befolkningen områdesvis åren 2012–2015
Figur 13. Den ekonomiska försörjningskvoten områdesvis åren 2012–2015
Figur 14. Andelen barnfamiljer områdesvis åren 2012–2016
Figur 15. Andelen enpersonshushåll områdesvis åren 2012–2016
Figur 16. Utbildningsnivåmätaren områdesvis åren 2012–2016

2.3. NÄRINGSLIVET

- Figur 17. Arbetsplatserna enligt arbetsgivar sektor i Sibbo åren 2012–2015
Figur 18. Arbetslösa i Sibbo åren 2012–2017

3.1. ALLA ÅLDERSGRUPPER

- Figur 19. Nöjd med livssituationen, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017
Figur 20. Kommunens placering i en eventuell tävling om var det är gott att bo och leva, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 ja 2017
Figur 21. Samhörighet med område, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017
Figur 22. Skötseln av ärenden med kommunen, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017
Figur 23. Röstningsaktivitet i kommunalvalet områdesvis åren 2008, 2012 och 2017
Figur 24. Brott mot liv och hälsa/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016
Figur 25. Egendomsbrott/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016
Figur 26. Vissa trafikbrott/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016
Figur 27. Saker som försvagar trygghetskänslan i Sibbo och östra Nyland år 2016
Figur 28. Saker som förstärker trygghetskänslan i Sibbo och östra Nyland år 2016
Figur 29. Möjligheter att påverka egen och de närmastes säkerhet i Sibbo och östra Nyland år 2016
Figur 30. FPA:s åldersstandardiserade sjuklighetsindex kommunvis åren 2012–2016
Figur 31. Åldersstandardiserat kransartärsjukdomsindex kommunvis åren 2012–2016

- Figur 32. Åldersstandardiserat hjärtinsufficiensindex kommunvis åren 2012–2016
- Figur 33. Ålderstandardiserat diabetesindex kommunvis åren 2012–2016
- Figur 34. Läkarpbesök i öppen sjukvård inom primärvården/1 000 invånare områdesvis åren 2012–2016
- Figur 35. Främjande av välbefinnande och hälsa i kommunens ledning områdesvis åren 2011, 2013, 2015 och 2017
- Figur 36. Den allmänna låginkomstgraden områdesvis åren 2012–2016
- Figur 37. Gini-koefficienten områdesvis åren 2012–2016

3.2. BARN, YNGRE TONÅRINGAR OCH BARNFAMILJER

- Figur 38. Mycket eller ganska nöjd med livet, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis år 2017
- Figur 39. Inga nära vänner, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 40. Mobbad minst en gång i veckan, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 41. Andelen elever i årskurs 8 och 9 som upplevt sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 42. Röker dagligen, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 43. Ordentligt berusad minst en gång i månaden, eleverna i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 44. Andelen överviktiga elever i årskurs 8 och 9 områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 45. Låginkomstgraden hos barn områdesvis åren 2012–2016
- Figur 46. Trångbebodda hushåll med barn områdesvis åren 2012–2016
- Figur 47. Uppfostrings- och familjerådgivningsbyråers minderåriga klienter/1 000 personer under 18 år områdesvis åren 2012–2015
- Figur 48. Andelen 0–17-åringar inom barnskyddets öppenvård områdesvis åren 2012–2016

3.3. UNGDOMAR OCH UNGA VUXNA

- Figur 49. Mycket eller ganska nöjd med livet, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis år 2017
- Figur 50. Inga nära vänner, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 51. 16-24-åringar som fått invalidpension på grund av mentala problem och beteendestörningar områdesvis åren 2012–2016
- Figur 52. Andelen elever i års kurs 1 och 2 i gymnasiet som upplevt sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 53. Röker dagligen, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 54. Andelen elever i års kurs 1 och 2 i gymnasiet som varit ordentligt berusade minst en gång i månaden områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 55. Andelen överviktiga elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis åren 2010, 2013 och 2017
- Figur 56. Aborter bland kvinnor under 25 år/1 000 kvinnor i åldern 15–24 år områdesvis åren 2012–2016
- Figur 57. Mobbad minst en gång i veckan, eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet områdesvis
- Figur 58. Andelen 17–24-åringar utanför utbildningssystemet områdesvis åren 2012–2016
- Figur 59. Andelen 18–24-åringar som långvarigt mottagit utkomststöd områdesvis åren 2012–2016

3.4. PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER

- Figur 60. Personer i åldern 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa/1 000 personer i samma ålder områdesvis åren 2012–2016
- Figur 61. Personer i åldern 25–64 år som fått invalidpension områdesvis åren 2012–2016
- Figur 62. Svårt sysselsatta 15–64-åringar områdesvis åren 2012–2016 (strukturell arbetslöshet)
- Figur 63. Personer i åldern 25–64 år som långvarigt fått utkomststöd områdesvis åren 2012–2016

3.5. ÄLDRE PERSONER

Figur 64. Andelen 65 år fyllda med rätt till specialersättningsgilla läkemedel områdesvis åren 2012–2016

Figur 65. Andelen 75 år fyllda personer som bodde hemma områdesvis åren 2012–2016

Figur 66. Andelen 75 år fyllda personer som fått regelbunden hemvård åren 2012–2016

Figur 67. Andelen 65 år fyllda som fått full folkpension områdesvis åren 2012–2016

4.2. KOMMUNENS EKONOMI

Figur 68. Sibbo kommuns skatteinkomster, verksamhetsintäkter och statsandelar samt verksamhetskostnader åren 2012–2016

Figur 69. Kommunens ekonomi är välskött, kommunenkät åren 2008, 2011, 2015 och 2017